

minber-i
AkSa

Temmuz - Ağustos - Eylül (1442)

| Sayı 41

| www.mirasimiz.org.tr

Yaratılışın Sırlı Kaynağı: **SU**

KUDÜS

İÇİN

*Senin de bir
kumbaran olsun*

BİRİKTİR

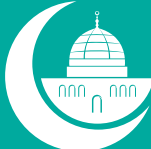
İşgal altındaki Kudüs'te
yaşayan ve %86'sı yoksullukla
mücadele eden
Müslüman kardeşlerimize
destek olmak, Mescid-i
Aksa'nın korunmasına ve
Osmanlı eserlerinin ihyası için
katkıda bulunmak amacıyla;
**GELİN HEP BİRLİKTE KUDÜS
İÇİN BİRİKTİRELİM!**

**KUMBARA
TALEPLERİNİZ
İÇİN**

**0212 524 01 01
MİRASİMİZ.ORG.TR**

KUDÜS YAZ
5772 YE SMS
CÖNDER **5** ₺

MİRASİMİZ

 / mirasimiz

DEĞİŞİM KİŞİDEN BAŞLAR

“**K**işinin önünde ve arkasında Allah'ın emriyle onu kayıt ve koruma altına alan takipçiler vardır. Bir toplum kendisindekini değiştirmedikçe Allah onlarda bulunanı değiştirmez. Allah herhangi bir toplumun başına bir kötülük gelmesini diledi mi, artık onun geri çevrilmesi mümkün değildir. Onların Allah'tan başka yardımcıları da bulunmaz.” (Ra'd Suresi 11)

Bu Kur'an'da sadece bir Ayetten ibaret değil, bir hayat prensibidir.. Öyle de olmalıdır. Artık dünyayı biz değiştireceğiz. Bu Allah'ın vaadidir.

Nefislerimizi iyiye doğru yönlendirip orada sebat edersek, bu ailemizin değişmesine sebep olur. Ailemiz İslam'ın şiarını taşıyan örnek aile olduğunda, bulunduğumuz apartmanın, ardından mahallenin değişmesine vesile olur.

İmamlar, hocalar, yazarlar, önder şahsiyetler değiştiğinde ise artık o toplumun her ferdi bir Selahaddin Eyyubi olmuş demektir..

Hani hep beklenir ya bir Selahaddin çıkıp gelsin de Kudüs'ü kurtarsın Siyonizmden, bu boşa beklemektir. Çünkü hepimiz Selahaddin Eyyubi olabilme gayreti içine girdiğimizde ancak bir Selahaddin Eyyübi gelecek.

Vâkıa suresinde Rabbimizin bize bir vaadi vardır: “Hayırda önde olanlar bana en yakın olanlardır” buyuruyor.

Artık hepimiz bir Selahaddin Eyyubi olacağız, iyiliğin önderleri olarak hayırda yarışacağız.. Çünkü biz Mescidi Aksâ'nın fatihleri olabilme gayreti ile Rabbimiz'in en yakınında olanların arasına girebilmeyi amaç edindik.

Muhammed Demirci
Mirasımız Derneği Genel Başkanı

Mirasımız Derneği
İmtiyaz Sahibi
Muhammet Demirci

Genel Yayın Yönetmeni
Abdullah Akçay

Yayın Koordinatörü
İbrahim Ethem Ayaz

Editör
Şeyma Çiçek

Grafik Tasarım
Design Monsters

Yayın Kurulu
Abdullah Akçay
İbrahim Ethem Ayaz
Suna Durmaz
Şeyma Çiçek
Gülşah Ertaş

Baskı
Mürekkep Reklam ve Matbaacılık
Sanayi Ticaret Ltd. Şti
Tel: 0212 531 80 48

İletişim
Tel: (0212) 524 01 01
www.mirasimiz.org.tr
Akşemsettin Mh. Halıcılar Cd. No.12, 34080
Fatih / İstanbul / Türkiye

Mirasımız Derneğinin Hediyesidir.

İÇİNDEKİLER

4

ANALİZ

ABDULLAH AKÇAY
DEVLET ve ADALET

6

DOSYA

AHMET DURMAZ
CAN SUDAN
GELİR

10

DOSYA

CİHAN OKUYUCU
NAİMİNİN FEZAIL-İ KUDS
İSİMLİ ESERİNDE
KUDÜS SU YOLLARI

14

DOSYA

ŞENAY ŞEKER
ŞU CENNET
IRMAKLARI

20

DOSYA

A. DİLARA KOÇYİĞİT
YARATILIŞIN SIRLI
KAYNAĞI: SU

26

DOSYA

ŞEYMA ÇİÇEK
AZİZ TARİH

28

DOSYA

KEVSER KIRAN
DÜNYA
ABDEST Mİ
ALİYOR?

36

MAKALE

SUNA DURMAZ
GÖÇMEN DEVLETİ
İSRAİL'DE YAŞANAN
KİMLİK SORUNU

32

RÖPORTAJ

MUSA HİCAZİ
İLE RÖPORTAJ

İSRAİLİ HAÇLILARDAN DAHA
GÜÇLÜ OLAMAYACAK!

25 DENEME

FATMA ZEHRA ÇİFTÇİ
KUDÜS BİR
SİĞİNAKTIR

30 HATIRA

AYNUR YAVUZ
GÖKLERİN KAPISI
MESCİD-İ AKSÂ'YA
YOLCULUK

42 MAKALE

ABDULKADİR TOK
72 YILLIK DRAM
FİLİSTİNLİ MÜLTECİLER VE
ULUSLARARASI HUKUK

52 ARAŞTIRMA

MERYEM SACİDE
FİLİSTİN DİRENİŞ
EFSANESİ
ZARİF ET-TÔL

56 ARAŞTIRMA

NAZLI AKTI
İHLAS VE AMEL
KAVRAMLARI

DEVLET ve ADALET

Abdullah Akçay

Üzerinde yaşadığımız topraklar yüzyıllar boyu İslam'a ve insanlığa hizmet etmiş, kültürün, tarihin, var oluşun, hüznün ve sevincin birlikte yaşandığı şehit kanlarıyla sulanmış mübarek topraklardır.

Büyük bir medeniyete ev sahipliği yapan bu topraklarda bazen öyle sözler söylenmiş ki her biri için ciltler dolusu kitaplar yazılsa yine de az kalır.

Meselâ: *"Mahkeme kadiya mülk olmaz."* atasözü makamların gelip geçici olduğunu esas meselenin makam sahiplerinin, bulunduğu makamda adaletle davranmaları, makam ve mevkilerini kendi menfaatleri için değil, tüm insanlığın menfaati için kullanmaları hepsinden önemlisi ise bir gün o makamların hesa-

bının mutlak adalet sahibi Allah'a verileceğinin bilinmesi gerektiğini ifade eder?

Adalet kavramı sözlükte; hak ve hukuka uygunluk, hak ve hukuku gözetme, yerine getirme ve doğruluk olarak belirtilmektedir.

Adaletin bir diğer manası da yaratılan her şeyi yaratılış gayesine uygun kullanmak demektir.

Meselâ bir bardağın yapılış gayesi onunla helal olan şeylerin içilmesidir. Yani bir bardağı helal şeyler için kullanmayıp helal olmayan şeyler için kullanmak onun var oluş gayesine uygun davranmamak demektir ki bu da onun için zulümdür. Bu örnek yaratılış gayesine uygun kullanılmayan bütün varlıklar için geçerlidir.

Dünyada her şey zıddıyla kaimdir. Gündüz geceyle, karanlık aydınlıkla, adalet ise zulüm ile kaimdir. Adaletin olmadığı yerde zulüm hüküm sürer. Bir devleti ayakta tutan en önemli unsur adalettir.

Mukaddes kitabımız Kuran'ı Kerim'de Allah(cc) şöyle emretmektedir.

"Allah size, emanetleri mutlaka ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emreder. Allah size ne güzel öğütler veriyor. Şüphesiz Allah her şeyi işitmekte, her şeyi görmektedir." (Nisa/58)

Ayetteki sıralamadan önce, emaneti ehline vermek gerektiğini sonra emanet verilen ehliyet ve liyakat sahibi kişiden adalet bekle-

memiz gerektiğini anlıyoruz.

Yine bu ayetten; devletin dininin adalet olduğunu, tüm makam, mevki ve rütbelerin birer emanet olduğunu, emanetlerin ehliyet ve liyakat sahibi kişilere verilmesi gerektiğini ve yine devlet işlerinin bugün ortak akıl denilen istişare ile yürütülmesi gerektiğini anlıyoruz.

Peygamber Efendimiz (sav) de başka bir gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde arşın gölgesi altında gölgelenecek yedi sınıf insanı sayarken ilk sıraya *"adil devlet başkanını"* koymuştur.

Adil devlet başkanının önemine verilebilecek en güzel örneklerden birisi de İslam tarihinde önemli bir yeri olan Habeşistan'a hicrettir.

Müslümanlara zulmün, baskının ve her türlü eziyetin arttığı dönemde; Cenabı Hakkin *"Ey iman eden kullarım! Şüphesiz, benim arzım geniştir. O halde (nerede güven içinde olacaksınız orada) yalnız bana kulluk edin."* (Ankebut/56) emri ile Müslümanlara hicret izni çıkmıştı.

Peygamber Efendimiz zor durumda olan Mekkeli Müslümanlara *"Habeşistan'a gidin. Orada halkına zulmetmeyen adil bir hükümdar vardır. Orası doğruluk ülkesidir. Allah Teâlâ bir kolaylık gösterinceye kadar orada kalın."* Buyurarak Habeşistan'a hicrete izin vermişti.

Burada dikkatimizi çeken Efendimizin ashabını Habeşistan'a yönlendirirken *"Orada adil bir hükümdar var."* diyerek Müslüman olmasına rağmen Kral Necaşi'nin adaletli ve halkına zulmetmeyen bir hükümdar olduğunu belirtmesidir. Bu izinle birlikte Mekke-

li Müslümanlar Habeşistan'a hicret etmişlerdi. Bunu öğrenen Mekke müşrikleri boş durmamış Habeşistan'a kadar gidip kral Necaşi'den ülkesine göç eden Müslümanları istemişlerdi. Müşrikler tarafından kendisine verilmek istenen onlarca hediyeye rağmen Necaşi Müslümanları da dinlemiş ve adaleti ile Müslümanların kendi ülkesinde kalmasına izin verirken Mekke müşriklerini de hediyeleri ile birlikte geri göndermişti.

Peygamber Efendimizin *"İlmin Kapısıdır."* diye belirttiği Hazreti Ali'ye sormuşlar: *- Devletin dini var mıdır?*

Hazret Ali (kv) şu müthiş cevabı vermiş: *- Devletin dini adalettir. Adaleti olmayan devlet zaten dinsizdir.*

Altı asır, üç kıtada, yedi düvele kafa tutan ecdadımız en verimli dönemlerini adalet, ehliyet ve liyakate önem verdiği dönemlerde yaşamıştır. Ne zaman ki işin başına ehliyet ve liyakat sahibi olmayan kişiler geçmiş veya geçirilmiş, toprak kayıpları yaşanmaya başlamış devletin hazinesi boşaltılmış ve devlet zor durumda kalmıştır. Aynı olay Cumhuriyet'in kuruluşundan beri hala devam etmektedir.

Ecdadımız dört yüz yıl Filistin topraklarında hüküm sürmüş, bu bölgelere özellikle Kudüs ve Mescid-i Aksâ'ya büyük hizmetler yapmıştır. Tarih buna en güzel şahittir. Haçlılar ve Moğollar o bölgelere girdiğinde kan gövdeyi götürmüş kendi anlayışlarının dışında kalan bütün mabetler yerle bir edilmiş, insanlara büyük zulümler yapılmıştır. O zaman muhteşem bir güce sahip ecdadımız isteseydi Ortadoğu'da bir tane kilise veya havra bırakmazdı. Ama onlar hiçbir dini yapıyı yıkıp yıkmamışlar aksine tarihin en kanlı olaylarının yaşandığı bu bölgeye ne zamanki ecdadımız hükmetmiş, bölgeye sekinet ve huzur hâkim olmuştur.

Birinci dünya savaşından sonra Osmanlı'nın bölgeden çekilmesi ile aradan geçen yüz yıl da bölgede huzur ve adalet kalmamış bu sefer işgalci Yahudi ve işbirlikçileri yüzünden Müslümanlar çok büyük zulüm görmüşler haksız bir şekilde malları ve toprakları ellerinden alınmış, baskı, şiddet ve dayatmayla yerlerinden ve yurtlarından göçe zorlan-

**Adalet kavramı
sözlükte; hak ve
hukuka uygunluk, hak
ve hukuku gözetme,
yerine getirme ve
doğruluk olarak
belirtilmektedir.**

mışlar büyük bir kısmı sürgüne gönderilse de geride kalanlar bütün güçleriyle ve canları pahasına var olma savaşı vererek topraklarına Kudüs'e ve Mescid-i Aksâ'ya sahip çıkmaya çalışmışlardır. Bu mücadele halen artarak devam etmektedir.

Fethin sembolü, *-Fatih'in kılıç hakkı olan-*, 86 yıl önce camiden müzeye çevrilen Ayasofya'nın yeniden Cami olarak ibadete açılması noktasında yıllardır bu yönde mücadele eden kardeşlerimi, neticede cami olarak açılması için büyük bir siyasi irade ortaya koyan Cumhurbaşkanımız başta olmak üzere emeği geçen herkesi tebrik ediyor, şükranlarımı sunuyorum.

Biz inanıyoruz ki Ayasofya Camisi'nin ibadete açılması ile, Fatih Sultan Mehmet'in vakfiyesinde yazan bütün bela ve musibetler üzerimizden kalkacak, Türkiye'miz Ümmeti Muhammed için yeniden ümit ışığı olacaktır.

Ayasofya Camisi'nin açılması ile birlikte artık hedefte Kudüs'ü Şerif ve Mübarek Mescid-i Aksâ'nın işgalden kurtarılması vardır. İnşallah bu da çok uzun sürmeyecek Kudüs ve Aksa özgürlüğüne yeniden kavuşacaktır.

Özgür Kudüs ve Özgür Mescid-i Aksâ'da buluşmak dileğiyle Allah'a emanet olun. ■

**Bir devleti ayakta
tutan en önemli unsur
adalettir.**

Can Sudan Gelir

Ahmet Durmaz

“**İ**nkâr edenler, gökler ve yer bitişik iken onları ayırdığımızı ve her canlıyı sudan yarattığımızı görmezler mi? Hâlâ inanmayacaklar mı?” (Enbiya suresi 30.âyet)

Şüphesiz ki insanın en çok merak ettiği şey hayattır. Canlıları hareket ettiren hayatın kaynağı nedir? Sorusuna cevap veren Allah Teâla, hayatın temelini su olduğunu ve bütün canlıların sudan yaratıldığını Kur'an-ı Kerim'de defalarca beyân etmiştir. Kitabullah'da 63 defa “**Su/ Mâ**” kelimesi geçer. Bundan, 58 tanesi içtiğimiz su anlamındadır. Dört yerde, erkek ve kadının nutfesi (**erkeklik ve dişilik suyu**), bir

yerde ise **“Her canlı (hayvanı) sudan yarattık.”** diye geçer. Allah Teâla dünyadaki canlıların; insan, hayvan, bitki ve meyvelerin varlığını su, hava, toprak ve ateş (sıcaklık) esaslarına bağlamıştır. Su olmazsa hayat olmaz.

Bilindiği kadarıyla, milyonlarca galaksinin içinde sadece dünyada su bulunmaktadır. Rahman olan Rabbimiz, suyu dünya atmosferinde çevirerek canlılara hayat veriyor. Dünyamızdaki su hareket halindedir. Buz hâlden sıvı, sıvı hâlden buhar, buhardan tekrar su hâline dönerek döngü sürekli devam ediyor.

Vücudumuzun %70'i dünyanın ise üçte ikisi sudur. Su; kan dolaşımıyla hücrelere oksijen, protein, mineral ve vitaminleri taşır, vücudu temizler, böbrekleri çalıştırarak toksinleri (**zehirleri**) vücuttan atar. Kur'an-ı Kerim'de dünya hayatının suya bağlı olduğu bildirildiği gibi, sonsuz hayatın ve mutluluğun vatani olan Cennette de su olduğu beyan edilmiştir. Cennet, tasvir edilirken altından akan ırmaklar, yeşil bağlar-bahçeler betimlemesi yapılır. Cennet ehlinin içeceği de , tadı ve rengi asla bozulmayan, duru-tatlı sulardır.

Dinimizin esası temizliktir. Günde beş vakit Allah'ın huzuruna durmak için, ağız-burun gibi vücudun giriş yerlerini, dış dünya ile temas halinde olan yüz, el ve ayakları su ile yıkamak gerekir. Buna **“abdest”** denir. İcap ettiğinde (**gusül gerektiren sebepler ortaya çıktığında**) vücudun tamamı yıkanmalıdır; buna da “boy abdesti-gusül” denir. Beden, üst-baş, mekân temizliği olmadan da namazımız tam olmaz.

Koronavirüs salgınında, İslam'ın esaslarından olan suyla temizlenmenin önemi bir kez daha ortaya çıkmıştır. Dünya sağlık otoriteleri, hastalığı önlemek için temizliğe azami derecede önem gösterilmesi gerektiğini sürekli ilan etmişlerdir. ⁽¹⁾

Su Ayetleri

Âb-ı hayat olan su, Rabbimizin müthiş ayetlerindendir. Allah Teala kudretini anlayabilmemiz için, su üzerine düşünüp idrak etmeye davet eder. İçi su dolu tonlarca ağırlıktaki bulutların havada asılı kalması veya yere inen suyun heba olmasının

“

**Bilindiği kadarıyla,
milyonlarca
galaksinin içinde
sadece dünyada su
bulunmaktadır.**

”

önüne geçmek için toprak altında mahfuz edilmesi, tatlı su ile tuzlu suyun birbirine karışmaması müthiş olaylardır. Üzerinde düşünmemiz için birkaç ayet zikredelim. Aşağıdaki ayetlerin her biri üzerinde günlerce tefekkür edilebilir.

“Rüzgârları rahmetinin önünde müjde olarak gönderen O'dur. Nihayet o rüzgârlar ağır bir bulut yüklenince onu ölü bir memlekete sevk ederiz. Orada suyu indirir ve onunla türlü türlü meyveler çıkarırız. İşte ölüleri de böyle çıkaracağız. Herhalde bundan ibret alırsınız.” (Araf,57)

“O, rahmetinin önünde rüzgârları müjdeci olarak gönderendir. Ölü toprağı canlandırırım, yarattıklarımızdan birçok hayvanları ve insanları sulayalım diye gökten temiz bir su indirdik.” (Furkan suresi, 48,49)

“Rabbim, yeryüzünü size beşik yapan, orada size yollar açan ve size gökten yağmur indirendir.” Böylece onunla sizin için yerden türlü türlü bitkileri çift çift çıkardık.” (Taha,53)

“Gökten uygun ölçüde su indirir, onu arza tutarız. Kuşkusuz bizim onu gidermeye de gücümüz yeter. O su sayesinde sizin için, çok sayıda meyvelerin bulunduğu, yiyip beslendiğiniz hurma bahçeleri, üzüm bağları; kezâ Sînâ Dağı'nda yetişen, hem yağ hem de yiyenlerin ekmeğine katık veren bir ağaç (zeytin ağacı) meydana getiririz.” (Mü'minûn, 18-20)

“Kuşkusuz, göklerin ve yerin yaratılışında, gece ve gündüzün değişmesinde, insanlara fayda veren yüklerle denizde seyreden gemilerde, Allah'ın gökten indirerek onunla ölü haldeki toprağa can verdiği ve orada her çeşit canlıların yetişmesini sağladığı yağmurda, rüzgârları ve gökle yer arasında emre hazır bekleyen bulutları evirip çevirip yönlendirmesinde aklını işleyen bir topluluk için elbette nice deliller vardır.” (Bakara, 164)

“İki 'deniz-nehir' aynı değildir. Şu tatlı su içimi kolay, şu da tuzlu ve acıdır. Ancak her birinden taze et yersiniz ve takınmak isteyeceğiniz, süs eşyalarını çıkarırsınız. Allah'ın fazlından (ikramından) aramanız için, gemilerin denizi yarararak (gittiğini) görürsün. Ve umulur ki, teşekkür edersiniz.” (Fâtır, 12)

“Yeryüzünde birbirine komşu parçalar, üzüm bağları, ekinler; sürgünlü-çatalı ve tek gövdeli hurma ağaçları vardır; hepsi bir tek su ile sulanır. Böyle iken üründe bir kısmını bir kısmına üstün kılarız. İşte bunlarda akıllarını kullanan insanlar için ibretler vardır.” (Ra'd,4)

Cennet Suları

Takva sahiplerine vaad edilen cennetin tanımını şudur: İçinde tadı ve rengi asla bozulmayan sudan ırmaklar, tadı hiç bozulmayan süttan ve baldan ırmaklar vardır. Ayrıca, sayısız meyveler türlü türlü yiyeceklerin yanı sıra Rablerinin rızası vardır.

“Cehennem ehli cennet ehline: “Suyunuzdan veya Allah'ın size ihsân ettiği diğer nimetlerden biraz da bizim üzerimize akıtın”

“

Vücudumuzun %70'i dünyanın ise üçte ikisi sudur. Su; kan dolaşımıyla hücrelere oksijen, protein, mineral ve vitaminleri taşır, vücudu temizler, böbrekleri çalıştırarak toksinleri (zehirleri) vücuttan atar. Kuran-ı Kerim'de dünya hayatının suya bağlı olduğu bildirildiği gibi, sonsuz hayatın ve mutluluğun vatani olan cennette de su olduğu beyan edilmiştir.

”

diye seslenirler. Onlar da: “Allah bunları kâfirlere haram kılmıştır” derler” (Araf, 51)

“Takva sahiplerine vaat edilen cennetin misali (şudur): İçinde bozulmayan sudan ırmaklar, tadı değişmeyen süttan ırmaklar, içenler için lezzet veren şaraptan ırmaklar ve süzme baldan ırmaklar vardır ve orda onlar için meyvelerin her tür-lüsünden ve Rablerinden bir mağfiret vardır. Hiç (böyle mükâfatlanan bir kişi), ateşin içinde ebedi olarak kalan ve bağırsak-larını 'parça parça koparan' kaynar sudan içirilen kimseler gibi olur mu? (Muham-med, 15)

Cehennem Suları

Hak Teâla, “Dinde zorlama yoktur.” diye buyuruyor. Yani dileyen inansın, dileyen

de inkâr etsin. Cennet ehline yiyecek ve içecekler sunulması ihtiyaçtan dolayı de-ğil, dünyada Rabbin rızası dahilinde ya-şadıkları, haram yiyecek ve içeceklerden uzak kaldıkları için el-Kerim sıfatına sahip olan Rableri tarafından kendilerine veri-len bir ikramdır.

Cehennem ehli ise azap içinde azap tat-sınlar diye, dayanılmaz derecede açlık ve susuzluk hissederler. Cennet ehlinde yardım isterler. Ama bu yalvarmalar nafi-ledir. Zira cehennemde yaşanacak açlık ve susuzluk, daha şiddetli olacaktır.

“Hüsranın ardından da cehennem vardır. Orada kendisine irinli su içirilecektir.” (İb-rahim, 16)

“Ve de ki: Gerçek, Rabbinizden gelendir. Artık dileyen iman etsin dileyen inkâr et-sin. Biz, zalimler için alevleri kendilerini çe-peçevre kuşatan bir ateş hazırladık. (Su-suzluktan) imdat dileyecek olsalar buna, erimiş maden gibi yüzleri haşlayan bir su ile cevap verilir. Ne fena bir içecek ve ne kötü bir barınak.” (Kehf,29)

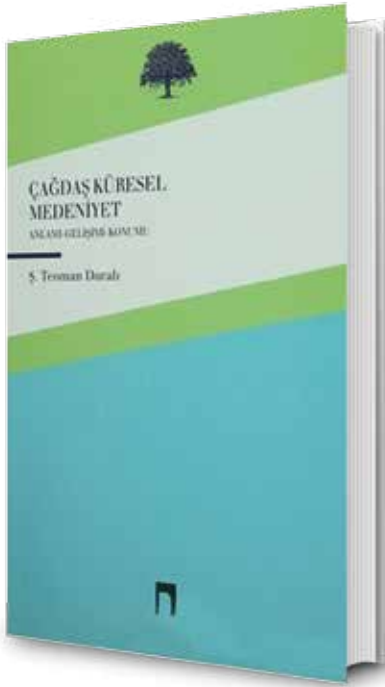
“Artık (onun için) alabildiğine kaynar su-dan bir şölen vardır. (Vâkıa, 93) ■

Dipnot

(1) Dr. Abdulhâfız Hilmi Muhammed “Kâmusu'l Kurân el- Kerim- Mu'cemu'l Hayvan” Müessesetü'l Ku-veyt lit- Tekaddüm'l İlmi, sh: 319,323 - 1999 / Kuveyt.

Çağdaş Küresel Medeniyet

Yazar: Şaban Teoman Duralı

Yaşadığımız toplumu biçimlendiren hâkim kültürün hangi felsefenin tezahürü olduğunu bilmek, elbette yaşadığımız zamanın ruhunu kavramak ile mümkün olabilir. Ayrıca içinde bulunduğumuz zamanın ve mekânın, kendi hayatımız üzerindeki tesirini gerçek manasıyla anlayabilmek için tüm hikâyeyi baştan okumamız gerekiyor.

Prof. Dr. Teoman Duralı; temel kaynak eser niteliğindeki bu kitabında, bugün insanlığın içinde bulunduğu birçok insanî sorunun ve toplumsal yıkımın arkasındaki düşünce yapısını sistemli bir şekilde ifade ediyor. Sömürgeciliğin, sermayeciliğin nasıl bir düzlemde neşet ettiğini, tüm dünyayı etkisi altına alan adaletsiz iktisadî sistemi nasıl tüm Dünya'ya dayattığını ele alıyor.

19. yy'ın ikinci yarısında neşet eden, İngiliz kültürü ve Yahudi sermayesinin birleşmesi ile hakim güç haline gelen "Çağdaş Küresel İngiliz-Yahudi Medeniyeti", toplumları görünmez bir el ile etkisi altında tutan sömürgeci zihniyetli bir medeniyettir. Amerika, bu medeniyetin ilk meyvesidir. Bu küresel medeniyetin anavatanı da İngiltere'dir. İslâm aleminin yüreğine hançermiş gibi saplanan diğer merkez ülke ise Siyoncu İsrail'dir. Yeryüzü, değişen ölçülerle işte bu üç merkez ülke tarafından sevk ve idare olunmaktadır. (S.159)

Çağdaş Küresel İngiliz-Yahudi Medeniyeti, esasında Yeniçağ Dindışı Batı Avrupa Medeniyeti'nin devamı ve uzantısıdır. Böylece Avrupa'dan çok keskin sınırlarla ayrıldığı söylenemez. Zira Orta Çağ Avrupa'sında hâkim kültür olan din merkezli düşünce biçimi zaten Yeniçağ din dışı Avrupa Medeniyeti döneminde şekil değiştirmiş ve din insan hayatından sıyrılmıştır. Böylece Çağdaş Küresel Medeniyet'in teşekkül ettiği modern toplumda, insanın gözü maddi ve dünyevî olandan başka hiçbir şey görmeyecek hale gelmelidir. Yani dinin hayattan dışlanması ile değer yargılarının, insanın insana ve doğaya bakışının değişmesi bu çağdaş medeniyet için gerekli bir zihni dönüşümdür. Nitekim uluslararası ölçekte ekonomik gelişmişlik kistası olarak da vaz edilen dönüşüm, çağdaş küresel medeniyete uygun şekilde toplumsal kültürün değişmesi ve dünyevileşmesi olarak değerlendirilebilir.

İşte günümüzde hayatımızı, toplumu, ülkemizi doğrudan etkileyen; piyasalara, uluslararası ilişkilere, kültüre hakim Küresel İngiliz-Yahudi Medeniyeti'ni en ince ayrıntılarına kadar bilmemiz elzemdir. Böylece daha yaşanabilir ve adaletli bir medeniyet tasavvur edebilmemiz ve bu korkunç düzene karşı kendi konumumuzu sağlam bir şekilde ayarlayabilmemiz mümkün olabilir. ■

248 sf.

Baskı Yılı: 2015

Dili: Türkçe

Yayınevi: Dergah Yayınları

Naimi'nin Fezail-i Kuds isimli eserinde Kudüs Su Yolları

Cihan Okuyucu

Fezail türü hakkında genel bilgi: Dini önemine uygun olarak klasik edebiyatımızda konusu Kudüs olan çok sayıda eser kaleme alınmıştır. Bu eserlerin bir kısmı fezail türündedir. Kur'an ve hadislerde anılan, ashab ve tabiin sözlerinde zikredilen, bazı peygamberlerin veya sahabilerin yaşadığı yahut önemli şahsiyetlerin yetişmiş olduğu şehirleri bu faziletleriyle ele alan kitaplara fezail denilir.⁽¹⁾ Kudüs'ün fazileti hakkında yazılan Arapça kitaplara örnek olarak Ebü'l-Ferec İbnü'l-Cevzi'nin Fezailü'l-Kuds ile Mescid-i Akse ve onun fazileti hakkında Minhaci'nin kaleme aldığı (ö. 880/ 1475-76) *İthafü'l-ahissa bi-fezaili Mescidi'l-Akse*⁽²⁾ sayılabilir. Bu Arapça kaynakların daha sonra kaleme alınacak bazı Türkçe eserlere de ilham kaynağı olduğu görülür. Kudüs'ün Osmanlı idaresine

girmeden önceki Türkçe kaynaklarda daha çok şehrin mukaddes mekanları tavsif edilirken fetih sonrasına ait eserlerde şehirdeki Osmanlı yapılarına da yer verildiği görülür. Biz de aşağıda bu tür eserlerden biri olan *Naimi'nin Fezail-i Kuds* isimli eserinde anlatılan Kudüs'e su getirilmesi bahsini ele alacağız. Ancak ondan önce bu türdeki diğer bazı eserleri de kaydetmekte fayda görüyoruz. Bazen tercüme bazen telif tarzındaki bu tür Türkçe eserlerin ilki 13. yy. şairlerinden Ahmet Fakih'in *Kitabu Evsaf-ı Mesacid-i Şerife* isimli mesnevisidir. Daha sonraki eserlerden de; Muhammed Yemeni'nin, *Fezail-i Mekke Medine ve Kudüs'ü*; İbrahim b. Bali'nin *Hikmetname'si*; Ebu'l-Fazl es-Seyyid Alâüd-din'in *Cevâmi'u'l-Fezâil fi Mesâcidi'l-Kabâil*; Hıfzi'nin, *Tarih u Fezail-i Kuds-i Şerifi*; Lamii Osman Çelebi'nin *Tarih-i Ku-*

“

Dini önemine uygun olarak klasik edebiyatımızda konusu Kudüs olan çok sayıda eser kaleme alınmıştır. Bu eserlerin bir kısmı fezail türündedir.

”

ds-i Şerif’ini; Yusuf Sivrihisari’nin *Mevhub-ı mahbub*’unu ve nihayet eserinin 9. cildinde Kudüs’e de geniş yer ayıran Evliya Çelebi’nin *Seyahatname*’sini sayabiliriz.

Çeşmecizade Ni’metullah Çelebi’nin eserinde Kudüs su yolları: Yavuz Sultan Selim’in Mercidâbık’ta Memlükler’e karşı kazandığı zaferle ele geçirdiği Kudüs 1831-1840 yıllarında gerçekleşen Kavalalı Mehmed Ali Paşa dönemi hariç Ekim 1516’dan Aralık 1917’ye kadar yaklaşık dört asır Osmanlı idaresinde kalmıştır. Osmanlı Devleti manevi değerine uygun olarak Kudüs’te birçok imar faaliyeti gerçekleştirilmiştir. Kubbetü’s-Sahra’nın restorasyonu, bugün hâlâ ayakta olan surların inşası, Beyt Lahm ve Halilürrahmân’dan Kudüs’e su getiren kanalların tamiri, Hürrem Sultan’ın cami, medrese, han, ribât ve imaretten oluşan külliyesi Kudüs’teki Osmanlı eserlerinin önde gelenlerindendir. Kudüs su yolları hakkında kaynak olarak kullandığımız Naimi mahlasıyla bilinen Çeşmecizade Ni’metullah Çelebi’nin (ö.1567) *“Fezâyil-i Kuds”*’ü Menderes Velioğlu tarafından yayınlanmıştır. (Türkiye Yazmalar Kurumu, 2017 eserde verilen bilgilere göre Naimi, Kanuni Sultan Süleyman’ın Kudüs’te gerçekleştirdiği imar faaliyetlerine, kâtiplik vazifesiyle nezaret etmiştir.)

Naimi’nin eseri bilhassa Kanuni devri imar faaliyetleri ve Kudüs su yolları konusunda içerdiği birinci elden bilgiler bakımından değerlidir. Naimi’nin tam olarak ne zaman Kudüs’te bulunduğu bilinmemekle birlikte eserinde verdiği Kudüs surlarıyla ilgili bilgilerden H. 944-948 (yaklaşık:1537-42) tarihleri arasında orada bulunduğu kesindir. Kanuni’nin Kudüs’ü imar için gönderdiği kafilenin kâtiplik görevini deruhte eden Naimi bilahere intibalarını mesnevi tarzında kaleme almıştır. Eserin 47b-57a. arasındaki yaklaşık 10 varaklık kısmı da Kudüs su yollarına tahsis edilmiştir. Biz de bu bölümde yer alan bahisleri özetleyerek vermek istiyoruz. Naimi’nin adını vermeden *“üstad”* diye andığı ancak diğer bazı kaynaklara göre Lala Mustafa Paşa olan imar görevlisi Kudüs’te yaptığı ilk araştırmada şehrin en acil ihtiyacının su olduğunu görür ve çareler arar.

Yerlilerden iki günlük mesafedeki dağda birçok su kaynağı bulunduğu ve bu surların İsrailoğulları zamanında şehre kadar getirildiğini öğrenen *“Üstad”* durumdan Kanuni Sultan Süleyman’ı haberdar eder. Kanuni de su getirme fikrini benimser ve şu emri verir:

*Evvela ana su götürsünler
Ol binaya hemen el ursunlar*

*Demesinler ki çok hazine gider
Bir içim suyu bin hazine değer*

Bu emir üzerine Üstad yanına Naimi’yi de alarak bahsi geçen dağdaki su kaynaklarını teftişe gider ve gerçekten kâfi miktarda leziz su kaynakları bulunduğunu görür. Naimi, tespit edilen su kaynaklarının adını da veriyor: Ayn-ı A’tan, Ayn-ı Ferruc, ve Ayn-ı Salih. Şair her birinin lezzeti hakkında abartılı övgülerde bulunuyor. Birkaç örnek:

*Gelelim imdi Ayn-ı Atan’a
Ki verir vasfı yüz safa cana*

*Nuşu âb-ı hayata meşreptir
Erdiği hastaya mücerreptir*

*Ayn-ı Ferrucu seyreden âdem
Komadı canda gussa dilde elem*

*Ger yüze gelse çeşme-i hayvan
Der idim aynıdır anın bu heman*

“

Osmanlı Devleti manevi değerine uygun olarak Kudüs’te birçok imar faaliyeti gerçekleştirmiştir. Kubbetü’s-Sahra’nın restorasyonu, bugün hâlâ ayakta olan surların inşası, Beyt Lahm ve Halilürrahmân’dan Kudüs’e su getiren kanalların tamiri, Hürrem Sultan’ın cami, medrese, han, ribât ve imaretten oluşan külliyesi Kudüs’teki Osmanlı eserlerinin önde gelenlerindendir.

”

**Anadolu ve Şam'dan
getirilen ustalar temeli
atarlar ve çalışmalar
başlar. Taş işçileri dağ
delerler, diğerleri su
yollarını kazar künk
döşerler ve suyu
akıtırlar**

*Ayn-ı Salih gibi kanı bir su
Ki ola dil-pezir ü hem dil-cu*

*Bir acep taş içindedir başı
Çeşm-i aşık gibi akar yaşı*

Anadolu ve Şam'dan getirilen ustalar temeli atarlar ve çalışmalar başlar. Taş işçileri dağ delerler, diğerleri su yollarını kazar künk döşerler ve suyu akıtırlar. Suyun

akmasıyla her taraf yeşerir ve vadi çimen denizine döner;

*Künge alıp heman su yolcuları
Kaptılar suyu kaçtılar ileri*

*Her ne vadiye kim revan oldu
Gül gibi güldü gülüstan oldu*

*Öyle bitti ekinleri guya
Mevc ururdu bir yeşil derya*

Su, yol üzerinde Hz. İsa'nın doğum yeri olan Beytüllahim'e ulaşınca yörede yaşayanların talebi üzerine oraya da biri insanlar diğeri hayvanlar için iki tane havuz yapılır:

*Cem olup cümle halkı o l kuyun
Talibi dahi ragıbı suyun*

*Dediler geldi su mekanımıza
Hak bilir su sepildi canımıza*

*Bir keremdir ki etmiş ol server
Yok mudur bize de hakk-ı nazar*

*Gördüler var taleplerinde savab
Verdiler istedikleri kadar âb*

Naimî su yolu açma çalışmaları esnasında yaşanan zorluklar ve bunların nasıl aşıldığı ile ilgili bazı teknik bilgileri de vermektedir. Buna göre su yolu bir dağa tesadüf eder. Dağın içinden 80 arşın derinliğinde su kuyuları açılır, çarklarla molozlar çekilip atıldıktan sonra kuyular kanallarla bir-

birine bağlanarak büyük zahmetlerle suyun yoluna devam etmesi sağlanır. Kūdūs'e yakın yerde büyük bir gölet boşluğu vardır. Su orayı doldurur ve insanlar bunu seyretmeye gelir, gölde yüzerler:

*Birke âb-ı revanla doldu tamam
Seyrine çıktı nice serv-i hıram*

*Şehrin ey nice sim-ten mâhî
Atılırdı içine san mâhî*

*Su yüzünde yüzerdi her mehveş
Nilgün-i âsümanda sanki güneş*

Halilürrahman tarafına da bir çeşme yaptıktan sonra su nihayet uğurlu bir vakitte şehre ulaşır ve ortalık bayram yerine döner. Naimî, daha sonra şehirde yapılan çeşmeler ve sadırvanlar hakkında bilgiler vermektedir. Buna göre Aksatullah ile Sahratullah arasında inşa edilen çeşmelerin isimleri şöyledir: Çeşme-i bab-ı hutta, Çeşme-i bab-ı silsile, Çeşme-i hamma-mül-Ayn ve Çeşme-i bahr-ı nâzır. Her birini ayrı ayrı öven şairin övgülerinden birkaç örnek beyitle yazımızı bitirelim:

*Tak mı bu meh-i mukavves mi
Kavs burcu mu ya mukarnas mı*

*Şemse midir bu yoksa şemse-i mihr
Bu kemer mi yahut hilal-i sipihr*

*Tak-ı gerduna tan eder kemerin
Şemse-i şemse dahi şemselerin*

*Her gece encüm ey imaret-i hayr
Göz açıp subha dek eder seni seyr*

*Beyt-i makdisde demezen amma
Dahi mislin getirmedi dünya.*

Mealen: Bu, çeşmenin tâkı mıdır yoksa kavvisli hilal mi? Bu, yay burcu mu yoksa mukarnas mı? Bu, çeşmenin süsü olan şemse mi yoksa göğün güneşi mi? Bu, çeşmenin kemeri mi, yoksa gökteki hilal mi? Ey hayırlı yapı, her gece yıldızlar gözlerini açar da sabaha kadar hayranlıkla seni seyrederek. Sadece Beyt-i Makdis'de değil bütün dünyada senin bir benzerin yok. ■

Dipnot:

(1) M.Yaşar Kandemir, *Fezail, DİA*, 529-31

(2) Nşr. Ahmed Ramazan Ahmed, 1-11, *Kahire* 1982

Çizgi: Abbas Naaseri - İran

ŞU CENNET IRMAKLARI...

Şenay Şeker

Bismillahirrahmanirrahim

"İman edip, salih amellerde bulunanlar(var ya); onları içinde ebedi kalıcı olarak, altından ırmaklar akan cennetin yüksek köşklerine muhakkak yerleştireceğiz. Salih amel işleyenlerin ecri ne güzeldir."⁽¹⁾

A llah-u Teala Hazretleri Kuran-ı Kerim'in birçok ayetlerinde **"altından ırmaklar akan cennetler"** ifadesini kullanır. Bizler her ne kadar cennetin aslını tasavvur edemesek de olağanüstü güzellikte bir ahiret yurdu olduğunu biliriz. Sayısız cennet nimetleri içerisinde zikredilen cennet ırmakları insanoğlu için suyun ne kadar kıymetli olduğunun bir işaretidir.

Tüm canlıların hayat kaynağı olan su, Cenab-ı Hakk'ın Cemal ve Celal sıfatının tecelli ettiği en önemli unsurlardan biridir.

Tüm alemleri yaratan Allah Teala insana biri dünyada diğeri ahirette iki hayat sunmuştur. Dünya, insanoğlunun imtihan olduğu geçici bir misafirhane ve yoksunluklar diyarıdır. Yoksulluk demiyoruz, zira yaratan tüm mahlukatın rızına kefil olmuştur. Rızık endişesi taşımak, tevekkül ehli olmayanlara mahsus bir haldir. Cömertlerin en cömerdi olan Allah Teâlâ canlılara rızık olarak ihtiyacı olan havayı, suyu ve bire bin veren toprağı cömertçe sunmuştur.

Kâinata hiçbir şey başboş yaratılmamıştır ve her şey bir ahenk içerisinde ve fitratına uygun

şekilde vazifesine devam eder. Kendisine halifelik makamı yani kulluk vazifesi verilen insanoğlu, nimetlere şükretmek ve emanetlere sahip çıkmakla yükümlüdür.

İnsanın Özgürlüğü Rabbine Teslim Olduğu Yerde Başlar...

Tüm âlemler Cenab-ı Peygamber Efendimizin (sav) hürmetine yaratılmışken; O, tevazusuyla ve güzel ahlakıyla insanlara en güzel örnek olmuş ve **"kul"** olmayı en büyük şeref saymıştır. Zira kuvvet ve kudret sahibi olan Allah Zül Celal Hazretleri'ne teslim olan kul olmak; insanı dünya sürgününün bütün köleliklerinden kurtarıp özgür olmasını ve böylelikle en yüksek makamlara yükselmesini sağlar.

**İnsan akarsu misali;
ana rahminden
itibaren ömür denilen
yolculuğunda bir
hedefe doğru yol
alır. İnanan insanlar
için menzil yaratan
O'nun rızasıdır. Aynı
akarsuların önüne
çıkan engeller gibi,
insanoğlu da elbette
ki musibetlere ve
belalara müptela olur.
Kimisi hedefinden
şaşmadan yoluna sabır
ve tevekkül ile devam
eder ve yol kat ettikçe
mertebe alır ve gitgide
olgunlaşır. Kimi de
nefsine ağır gelen bu
yolda hedefinden şaşar
ve kendini geri dönüşü
olmayan bataklıklara
sürükler.**

Allah Resulü (sav), en büyük tecellilere mazhar olduğu Miraç'a "kulluk makamında" yükselmiştir. Miraç hadisesinde, kendinden önce ve sonra kimseye verilmeyecek olan makamlara yükseltilmiş ve Rabbinin cemaliyle yakinen müşerref olmuştur. Böylelikle en büyük makama, en büyük mertebe ile ulaşmıştır. Nitekim İsrâ 1. Ayeti kerimesinde Allah-u Teala:

*"Bir gece, kendisine bazı ayetlerimizi göstere-
lim diye kulunu Mescid-i Haram'dan çevresini
mübarek kıldığımız Mescid-i Aksa'ya götüren
Allah eksikliklerden münezzehdir. O, gerçekten
her şeyi işiten ve görendir."* buyurmuştur.

İsrâ ve Miraç hadisesi dünyadaki zaman algısıyla kısa bir zamanda gerçekleşse de yine de uzun bir yolculuktu. Mescid-i Haram'dan başlayan ve Mescid-i Aksa'da soluklanılan ve oradan

yedi kat semaya ulaşan ve Sidretü'l Munteha'da Cebrail Aleyhisselam'dan ayrılarak Kab-ı Kaveyni'de zamandan ve mekândan münezzeh olan Rabbimizin cemali ile müşerref olup karşılıklı konuşma ve dualaşmaya kadar uzanan muazzam bir yolculuk.

Bu kutlu yolculuğun ilk adımı, Peygamber Efendimizin (sav) göğsünün yarılarak zemzem suyu ile üç kere yıkanması ve içinin iman ve hikmet ile doldurulması ile başlıyor. Çünkü Efendimiz(-sav) o gece sayısız mucizelere tanık olacaktı.

"Cebrail gelip göğsümü yardı. Zemzem suyu ile yıkadıktan sonra, içi hikmet ve iman dolu altın bir tas getirip göğsüme boşalttı, sonra kapattı."⁽²⁾

Efendimiz (sav), Mescid-i Aksa'da tüm Peygamber-i İlam'a imam olup namaz kıldırması ve

"İmamü'l Mürselin" lakabının muhatabı olmuştur. Daha sonra Hacerü'l Müşerrefe denilen kayanın üzerinden Miraç'a yükseltilen Efendimiz (sav) Sidretü'l Müntheha denilen makama geldiğinde Cebrail (as), Peygamber Efendimize hitaben: **"Burası ümmetinden senin sünnetin üzere gidenlerin ulaşacağı son makamdır. Burada dört nehir vardır; ikisi batını, ikisi ise zahiridir."**

Rasulullah(sav) **"Bunlar nedir?"** diye sorduğunda, Cebrail(as): **"Zahiri olanlar Fırat ve Nil, batını olanlar ise Rahmet ve Kevser ırmaklarıdır."** buyurdu.⁽³⁾

İman edip, salih amel işleyen mü'minlere verilen en büyük müjdelerden birisi olan cennet nimetleri, Marifetname adlı eserde şöyle anlatılmıştır: **"Cennetlerin toprağı misk, taşı cevher, bitkisi hoş kokulu çiçekler ve kırmızı zebercettendir. Kasırları el değmemiş inciden ve köşkle-ri sarı yakuttandır. Kapıları mücevherden olan her kasrın önünde dört nehir akar. Biri ab-ı hayat olan su nehri, biri halis süt, biri tertemiz şarap, biri de saf baldandır."**

Allah Teala Muhammed Suresi 15. Ayeti kerimesinde bizlere, cennetin ve altından akan ırmakların vasıflarını apaçık bir şekilde bildir-

miştir. **"Müttakilere vaat edilen cennetin temsili şöyledir: Onda ırmaklar vardır bozulmayan sudan, ırmaklar vardır tadı değişmeyen süttten, ırmaklar vardır içenlere lezzet veren şaraptan, ırmaklar vardır saf baldandır. Orada onlara meyvelerin her çeşidinden ve Rablerinden bir mağfret vardır. Hiç bunlar, o ateşte ebedi kalan ve kaynar su içirilerek bağışsakları parça parça olan kişi gibi midir?"**

Cennet ırmaklarının en büyüğü olan Rahmet ırmağı, aynı Tuba ağacı gibi bütün cennetleri dolaşarak her birine nimetleri ve lezzetleri taşıyan müstesna bir ırmaktır. Kumları saf inciden olup berrak suları ve hoş kokusuyla bir rahmet deryasıdır.

Miraç hadisesinde Efendimize (sav) gösterilen cennet ırmaklarından bir diğeri ise **"Kevser ırmağı"**dır. Kevser Suresi'nde **"Biz sana Kevser'i verdik."** diye zikredilen bu ırmak, Allah'ın cc bizat Habibine ve ümmetine ikramıdır. Mahşer günü sıratı geçen Ümmet-i Muhammed, cennete girmeden önce Kevser havzının başında Rasulullah (sav) ile buluşacak ve havzın suyunda yıkanıp temizlenerek cennete müdahil olacaktır inşallah.

Üç yüz fersah genişliğinde, rengi süttten beyaz, baldan tatlı, amberden güzel kokulu olan Kevser ırmağı; arşın altından kaynarak Firdevs-i Ala'ya ulaşır. Kevser ırmağının kenarlarında bulunan altın ve gümüş kaselerden Kevser şarabını içen cennet ehlinin bedenleri afiyet bulacak ve tüm hastalıklardan, yorgunluklardan, kederlerden emin olacaktır.

Allah Teala'nın sonsuz lütfu olarak, cennette verilen nimetlerin birer numunesi dünyada insanlara verilmiştir. Hatta cennet nimetleriyle karşılaşan müminler şaşırarak ve **"Bu nimetler daha önce dünyada iken rızıklandığımızdır."** diyeceklerdir. Amma velâkin cennet nimetleri her ne kadar dünyadakilere benzese bile şekil, renk ve tat olarak kıyaslanamayacak kadar güzel ve lezzetli olacaktır.

Kuran-ı Kerim'de cennette olduğu zikredilen diğer akarsular: Kafur nehri **"Şüphesiz ki iyiler, karışımı kafur olan bir kâseden içerler."**⁽⁴⁾

Selsebil, **"Orada onlara bir kadeh içirilir ki karışımı zencefildir. O, cennette Selsebil denilen bir kaynaktır."**⁽⁵⁾

"Tesnim, İçeceğin bir karışımı da Tesnim'dir. Bu Allah'a yakın olanların içecekleri kaynaktır."⁽⁶⁾

Rahik-i Mahtum *"Kendilerine ağızları mühürlü, saf içeceklerden içirilir. Sonunda misk kokusu bırakır."*⁽⁷⁾ ve daha niceleridir.

Arşın Altından Kaynayarak Yeryüzüne Hayat Olan Nehirler

Allah Rasulü'ne (sav) Sidretü'l Münthe'ada gösterilen Fırat ve Nil nehirleri arasında kalan topraklar Yüce Allah'ın Hz. İbrahim'e ve onun soyundan gelen ve Allah'a itaat edenlere vaat ettiği bereketli topraklardır. Peygamber Efendimize (sav) gösterilen ırmakların iki kola ayrılması gibi İbrahim Aleyhisselam'ın soyu da Hz. İsmail ve Hz. İshak'tan olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Kim Allah'a (cc) itaat eder ve şeriatından ayrılmazsa bu topraklar onların hakkıdır. Ne yazık ki; İsrailoğulları yollarından şaşılar ve Allah'a (cc) iftira attılar, dinini yalanladılar ve peygamberlerini öldürdüler. Bundan dolayı o kutsal topraklar İsmail (as) soyundan gelen ve Allah'a cc itaat eden Müslümanlarındı ve bu kıyamete kadar değişmeyecektir.

Fırat Nehri, Anadolu topraklarından geçerek Suriye ve Irak topraklarında Dicle nehri ile birleşerek Şattü'l Arap denilen deltadan Basra Körfezi'ne dökülür. Bu iki nehrin arasında kalan ve Basra Körfezi'ne kadar uzayan Mezopotamya

denilen bölge kadim medeniyetlere beşik olmuş ve bu verimli topraklar büyük mücadelelere şahitlik etmiştir. Bol ve bereketli suları ile geçtikleri topraklara hayat veren Fırat ve Nil Nehirleri hakkında ne yazsak az gelir.

Ziyadetü'l Camiü's-Sağır isimli hadis külliyyatında geçen bir hadiste Efendimiz buyurmuştur ki: *"Muhakkak ki Nil, cennetten çıkıyor. Ve eğer Nil'e girer ve orada yüzerseniz; elbette Nil'de cennetin güzelliğini ve yumuşaklığını görür ve hissedersiniz."*⁽⁸⁾

Cenab-ı Hakk'ın rahmet hazinelerinden olan bu nehirler hakkında *"Sözler/Yirminci Söz"* bahsinde *"Şöyle aziz ırmakların elbette mümkün değil, şu dağlar hakiki menbâları olsun."* diye başlayan Bediuzzaman hazretleri, bu nehirlerin akışına dünyada hiçbir kaynağın güç yetiremeyeceğini, hiçbir yağmurun kafi gelmeyeceğini ancak cennetten her daim damlayan katreler sayesinde bereketli olduklarını söylemiştir.

Şöyle ki Tanzanya, Uganda, Ruanda, Brundi, Konjo, Kenya, Habeşistan, Eritre, Sudan gibi çöl topraklarını aşarak Akdeniz'e ulaşan ve Mısır topraklarına hayat veren Nil nehri, Cemeli Kamer denilen bir dağdan çıkmaktadır. Hacmin-

deki suya ve akışına baktığımızda bu suyun dünya kaynaklarından olmasının imkansızlığını ve ancak manevi bir cennetin hazinelerinden ve yalnız gaybi ve tükenmez bir menbain feyzinden aktığını anlayabiliriz.

Bir başka hadiste ise Fırat ve Nil ile beraber Seyhun ve Ceyhun nehirlerinin de cennet ırmaklarından olduğu rivayet edilmiştir. İbn-i Abbas'tan rivayet edilen bir hadisi şerifte şöyle buyurulmuştur: *"Cennetten beş nehir indirilmiştir. Seyhun, Ceyhun, Dicle, Fırat ve Nil"*⁽⁹⁾

Müslim'in rivayet ettiği hadiste cennet nehri olarak zikredilen Ceyhun (*Amu Derya*) ve Seyhun (*Sri Derya*) nehirleri Orta Asya'da bulunmaktadır. Maveraünnehir diye anılan bu iki nehrin arasında kalan bölge birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Bu tarihi coğrafyada Asya Hun İmparatorluğu, Göktürkler, Uygurlar, Sasaniiler, Karahanlılar, Gazneliler, Büyük Selçuklular ve daha pek çok devletler kurulmuştur. Buhara, Semerkant ve Taşkent gibi ilim merkezlerinde sayısız ilim adamları ve sanatkarlar yetişmiştir.

İnsan Bu, Su Misali...

Akarsu deyip geçmemek lazım, zira kaynağından çıkıp menziline ulaşmaya kadar yol boyunca nice badireler atlatır. Ama ne olur-

sa olsun hiç aralıksız yoluna devam eder. Bazen sakin ve içine çekilerek bazense coşarak ve çalkantılı bir seyrin halinde yoluna devam eder. Amacı denize kavuşup onda fani olmaktır.

İnsan da aynı akarsu misali; ana rahminden itibaren ömür denilen yolculuğunda bir hedefe doğru yol alır. İnanan insanlar için menzile yara- tan O'nun rızasıdır. Aynı akarsuların önüne çıkan engeller gibi insanoğlu da elbette ki musibetlere ve belalara müptela olur. Kimisi hedefinden şaşmadan yoluna sabır ve tevekkül ile devam eder ve yol kat ettikçe merteye alır ve gitgide olgunlaşır. Kimi de nefsinin ağır gelen bu yolda hedefinden şaşar ve kendisini geri dönüşü olmayan bataklıklara sürükler.

Nasıl ki denize kavuşan ve onda fani olan su- dan artık eser kalmadığı gibi, insan da şeriatın menbâ olan Allah Resulü'nde fani olduktan sonra yoluna devam ederse hakikat denizine yani hiclik makamına ulaşır. İşte bu yolda olmak istikamettir.

Yol boyunca geçtiği yerlerin tabiatına tanıklık eden ırmaklar, verimli topraklardan tevazu-

yu, sert kayalara çarptıkça mücadeleyi, yokuş tırmanırken sabrı, inişlerde direnmeyi öğrenir. İnsan da öyledir; yaşadıkça, insanlardan ve olaylardan çok şeyler öğrenir ve kendisini geliştirir ve artık başkalarına bir şeyler katmaya ve etkilemeye başlar. Suların geçtiği topraklarda medeniyetlerin kurulmasına ve berekete vesile olması gibi, insanda bulunduğu her ortamı Rabbinin halifelik makamına yaraşır bir şekilde ilmiyle, irfanıyla, ahlak-ı hamidesiyle inşa etmeli ve İslam'ın nuruyla ihya etmelidir.

Efendimiz (sav) miraç hadisesini hem beden hem de ruhen yaşamıştır. Kendisine gösterilen ırmakların bir kısmının batını, bir kısmının da zahiri olduğunu düşünürsek, bu durumdan çıkarılacak çok ibret ve dersler vardır.

Kati olan şudur ki; insanoğlu da dahil, her şeyin bir dış görünüşü, bir de iç alemi vardır. Bazen suların sadece akışını, şeklini veya rengini algılayıp, onun derinliklerinden bihaber olabiliriz. Bazı sular vardır ki, dibinde ne cevherler ne inciler gizlidir. Bazı suların ise içine girdikçe balçı- ğa saplanırız.

Su gibi bulunduğu ortamın şeklini ve rengini alan insan da her daim salihlerle yoldaşlık etmeli, ilim meclislerinden ayrılmamalıdır. Böylelikle temiz su misali hem tahir hem de mutahhir olma vasfına erişir. Duamız şudur ki, **"Rabbimiz! Tüm Mü'minlere, Habib-i Zîşan Efendimizin Kevser Havzı'nın başında toplanmayı nasip eylesin inşallah."** ■

Kaynaklar:

- Ruhul Beyan Tefsiri, 15. Cilt/İsra Suresi
- Keşkül Dergisi, 43. Sayı
- Faziletleriyle Gün ve Geceler, İsmail Fındıklı

Dipnotlar:

- (1) Ankebut Suresi, 58
- (2) Sahih-i Buhari, Müslim
- (3) Sahih-i Buhari, 10:71
- (4) İnsan Suresi 5
- (5) İnsan Suresi 18
- (6) Mutaaffin Suresi 27/ 28
- (7) Mutaaffin 25/26
- (8) Ed-Durru'l- Mensur 1446
- (9) Futuhu'l Gayb 23/89

Çizgi: Shahrokh Heiadi - France

Yaratılışın Sırlı Kaynağı: SU

A. Dilara Koçyiğit

Su canlılar için çok ehemmiyetli bir moleküldür. Kelimenin kökenine baktığımızda öz Türkçede “*suv-sub*”; Arapçada “*mâi*” olarak geçer, sıvı kelimesi ve mavi kelimesi de bu kökenlerden türemiştir. Suyu sadece madde kategorisine koyup iki hidrojen ve bir oksijen atomunun birleşimi şeklinde tanımlamak, belki de suyun ihtiva ettiği manayı ve canlılık üzerindeki etkisini daraltarak tabiri caizse suyun varlığına haksızlık etmektir. “*Su hayattır.*” sözü bize aslında hem suyun kendisinin canlı bir varlık oldu-

ğunu hem de canlılığın bir gereği olduğunu gösteriyor.

İlk çağ filozoflarından Thales gözlemleri sonucunda her şeyin özünün, cevherinin (bkz. *Arche problemi*) su olduğu kanısına varmıştır. Endürlü bilim adamları da su üzerine çalışmalar yapmışlardır. Yıllar boyunca deneysel olarak su üzerine bunca araştırma yapılmasına rağmen, suyun gizemi hala tam olarak keşfedilemiyor.

İnkâr edilmeyecek bir hakikat var ki yeryüzündeki her canlı sudan yaratılmıştır. Canlıların vü-

cudunda yüksek bir oranda su bulunmaktadır. Kur’an-ı Kerim’in asırlar önce bize bildirdiği bu hakikati modern bilim de artık kanıtlamıştır. Yeryüzünde ilk canlılık da sudan türemiştir ve Dünya’nın oluşumu esnasındaki su hala muhteşem bir devir daim ile varlığını sürdürmektedir. Bu süregeliş Allah’ın evrende koyduğu yasalardır, yani Sünnetullah dairesinde devam etmektedir. Suyun hayatımızdaki yeri ile ilgili ayet-i kerimelerden örnek verecek olursak; “*Allah, her canlıyı sudan yarattı. İşte bunlardan kimi karı üzerinde yürümekte, kimi iki ayağı üzerinde*

“

***İnkâr edilmeyecek
bir hakikat var
ki yeryüzündeki
her canlı sudan
yaratılmıştır.
Canlıların
vücudunda yüksek
bir oranda su
bulunmaktadır.
Kur'an-ı Kerim'in
asırlar önce bize
bildirdiği bu hakikati
modern bilim de
artık kanıtlamıştır.***

”

yürümekte, kimi de dört (ayağı) üzerinde yürümektedir. Allah, dilediğini yaratır. Hiç şüphesiz Allah, her şeye güç yetirendir.”⁽¹⁾ “Allah gökten su indirdi de onunla yeryüzünü ölümünden sonra diriltti. Şüphesiz bunda dinleyecek bir toplum için bir ibret vardır.”⁽²⁾

Kuran-ı Kerim’de Rabbimiz neden bize defalarca su üzerine tefekkür etmemizi ve ibret almamızı tavsiye etmektedir? Bilindiği üzere, ilk ayet olan “Oku!” emri bize, sadece fiziksel anlamda okumayı değil Yaratıcı’nın kozmolojik delili olan kâinatı da okumayı emrediyor. İşte bu emir sebebiyle, yaratılış üzerine tefekkür ederken suyu en büyük ayetlerden biri olarak görebiliriz. Kendisi bir derya olan Kuran’da bu nedenle tek bir yerde değil birçok ayette sudan bahsedilmekte ve “Dinleyecek toplumlar için ibretler vardır.” buyruğu ile suyu daha yakından anlamamız, üzerine düşünmemiz gerektiği vaaz edilmektedir.

Yüce Allah’ın engin rahmetinin eseri olarak yeryüzüne gökten su indirerek yeri diriltmesi kud-

retinin ve merhametinin bir kanıtıdır. Allah verdiği nimetleri hem bir lütuf hem bir imtihan vesilesi kılmıştır. Suyun toprağı diriltmesi, hayat vermesi, gemilerin üstünde yüzmesi rahmettir. Nitekim, yağmura da rahmet deriz. Diğer yandan suda boğulma veya sel, fırtına gibi olaylar da bu nimetin imtihanı sayılabilir. Hz. Musa’nın asasını yere vurmasıyla ikiye yarılan Kızıldeniz, inananlara kurtuluş; Allah’ı inkâr edenlere nasıl azap olduysa Hz. Eyyüb’ün yaralarına şifa olan su; Hz. Nuh kıssasında tufan olmuş, Allah’ı inkâr edenleri helak etmiştir.

Büyükler kendisine su ikram edenlere: “*Su gibi aziz ol!*” derler. Peki neden suya aziz sıfatı yüklenir?

Su, insanların fiziksel ve ruhsal sağlığı için önemli olduğu gibi, canlılar açısından da çok önemli ve hayati görevler yükliüdür. Kadim medeniyetler şehirlerini su kaynaklarının etrafına kurmuşlar, kuraklık olan yerleri terk etmişlerdir. Türk-İslam medeniyetinde ve son olarak Osmanlı devrinde suya çok fazla ehemmiyet verilmiş ve saygı gösterilmiştir. Tarihi eser sayılan çeşmelerimize baktığımızda “*Ve cealnâ minel mâi kulle şey’in hayy*” “Hayat olan her şeyi sudan yarattık...”⁽³⁾ yazılıdır. Bu ayetin çeşme kitabelerine yazılmasındaki gaye, çeşmeden su içene suyun kıymetini hatırlatmaktır. Mimarisine hayran kaldığımız birçok caminin içinde kılinan namaza huşu katması için bazı camilerde iç şadırvan ve havuzlar yapılmıştır. Suyun muhafazası için kasırlar inşa edilmiştir. Medreselerimizdeki havuzdaki suyun akışı bile bir ders gibi ibretlik hesaplar ile tayin edilmiş, suyun bir nimet olduğu bilinci, medeniyetimizin gösterge-

si olan birçok yapıda âdeta ölümsüz bir mesaj gibi işlenmiştir.

Ancak günümüzde insanlık öyle bir noktaya geldi ki teknoloji ve bilim hızlı bir şekilde ilerlerken denizler kolayca kirlenilmekte, su israfı normalleşmektedir. İçme suyu kaynaklarının yüzde 70’i yerleşim birimleri içinde kaldığı için kullanılan kaynak suları da atıklar sebebiyle temiz kalamıyor. Halbuki dünyamızda bulunan toplam su hacmi sürekli bir devir daim içerisinde olduğundan dolayı, kirlenen sular ortadan kaybolmuyor ve canlıların yaşam alanı olan denizlerin başka bir alternatifi bulunmamakta...

Siz hiç yoktan su üreten bir tesis gördünüz mü? İnsan ancak topraktan kaynak suları çıkarıp paketleyebilir, herhangi bir maddeden su üretemez. Bir gün uyandığımızda her zaman kolayca erişebildiğimiz suyun olmadığını tahayyül edebilir miyiz? Düşünmesi bile korkutmuyor mu? O halde daha fazla geç olmadan bu gidişata bir dur demek, zarardan dönmek insanoğlu için en elzem mesele haline gelmelidir. Çünkü suyun faydaları ve hikmetleri bildiğimizden, duyduğumuzdan çok daha fazladır. Bu durumda suyun maddi yapısından ve bilebildiğimiz ölçüde hikmetlerinden bahsetmek yerinde olacaktır.

Suyun ortam şartları şaşılacak derecede değişse bile özünü koruyarak şekil değiştiren bir yapısı vardır. Soğukta kar tanesi olarak katlaşıyor, buharlaşınca havaya karışıyor, yağmur oluyor üzerimize iniyor. Çiğ, dolu, kar, yağmur, buz dediğimiz her şey aslında sudan ibarettir. Yine her bir kar kristalinin birbirine benzemediğini, ayrı bir deseni olduğunu biliyoruz. Bu desenler es-

“

Son zamanlarda yapılan araştırmalarda, yaratılan her şeyin bir enerji döngüsünün olduğu, maddeler arası gözle görünmeyen enerji akışlarının varlığı bilimsel verilerle tespit edildi.

”

tetik açıdan da bizi oldukça etkiler. Bunun sebebi; su moleküllerinin kendine özgü olmasıdır. Araştırmalarda tamamen sestten arındırılmış laboratuvar ortamında bir kar tanesine, sıcaklık verilerek su damlacığına dönüştürülüyor ve tekrar 10 dakika sonra soğutup donduruluyor. Ortaya çıkan sonuç oldukça hayret verici, aynı kar tanesi her seferinde kendine has olan şekline dönüşüyor. Bu deney suyun bir hafızaya sahip olduğunu, suyun hafızasındakileri yine suya aktararak mayalandığını, yani suyun canlı olduğunu kanıtlamaktadır. Bununla ilgili bir çalışma 1988 yılında Fransız immünolog Jacques Benveniste tarafından Nature Dergisi'nde yayımlanmıştır. Benveniste suyun içerdiği her maddenin hafızaya kaydettiğini o maddenin sudan ayrıldığında bile hafızasında bütün özelliklerini taşıdığını, örneğin suya bir zehir yerine sadece zehrin frekansı yüklendiğinde bile zehrin kendisi eklenmiş gibi içine konulan sinekleri öldürdüğünü tespit etmiştir. Yani su, sahip olduğu kendine özgü hafıza ile titreşimler üzerinden kendi alfabetine göre her söyleneni kaydediyor. Yapılan araştırma ve deneyler sonucunda, sesin olmadığı yerde su molekülleri ait olduğu desene bürünüyor. Sesin olduğu mekanlarda ise söylenen sözün titreşimine göre şekil değiştiriyor. Olumlu kelimeler söylendiğinde estetik açıdan güzel şekillere dönüşen su molekülleri; kendine olumsuz, kötü mahiyetli sözler sarf

edildiğinde ise hoş olmayan şekillere dönüşerek kendi tepkisini koymuş oluyor. Bu şaşırtıcı durum en çok saf katıksız kaynak sularında görülüyor. Araştırmalara göre suyun (kaynak suyu, işlenmiş su farkı olmaksızın) şükür, Muhammed, dürüstlük, bağışlama, azamet, büyüklük, şefkat, merhamet, çalışkan, evet, denge, erdem, dua, selam, lütuf, marifet gibi kelimelere daha çok tepki verdiği görülmüş. İlginç bir çalışmadan daha detay vermek gerekirse Japon bilim adamı Dr. Masaru Emoto'nun yaptığı bir deneyde suya: "Beni hasta ediyorsun." mesajını vererek su moleküllerinin mikroskopik fotoğrafını çektiğinde su moleküllerinin kanser

hücrelerine benzer bir şekle dönüştüğünü fark ediyor.

Demek ki; günlük hayatımızda kullandığımız hayırlı olmayan sözler, fütursuzca ağızımızdan çıkan kötü söylemler, sudan yaratılan ve %75'i su olan beşer üzerindeki çerçeveyi genişletirsek üçte ikisi su olan dünya üzerindeki tesiri tahminimizden oldukça yüksektir. Bu hakikat bana ilk olarak, Peygamber Efendimiz'in çocuklara güzel isimler verilmesini tavsiye ettiği hadisi aklıma getirdi. Dünyaya saf ve masum olarak gelen insana bir ömür boyu ismiyle hitap ediliyor. Eğer ismi, güzel bir manaya sahip

ise bedeninde var olan su molekülleri bu kodlamaya göre şekil alıyor. Hoş bir anlamı olmayan ya da manası boş isimler, birey daha anne rahmindeyken karakterine zarar vermeye başlıyor. Bunun gibi konuşurken sarf ettiğimiz sözler de yine birbirimize etki ediyor. O halde yine hadis-i şerife başvurarak şunu söyleyebiliriz: *"Ya hayır konuş ya sus."*⁽⁴⁾

Hayır konuşmaktan bahsetmişken suya okunan dualar ve okunmuş su mefhumu toplumumuzda herkesin malumudur. Belki bu uygulamayı hala hurafe olarak görenler de vardır. Ancak tüm bu anlatılanları değerlendirecek olursak kendisi şifa olan Kur'an'ı okuyup suya da ilahi kelamın ses titreşimlerini dinlettirecek bu güzel suyu adabına uygun olarak içmek, o suyun hücrelerimize karışması vücudumuza ayrıca bir şifa, sükûnet ve huzur sebebi olmaz mı?

Son zamanlarda yapılan araştırmalarda, yaratılan her şeyin bir enerji döngüsünün olduğu, maddeler arası gözle görünmeyen enerji akışlarının varlığı bilimsel verilerle tespit edildi. İnsanların da o an sahip olduğu enerji, çevresindeki her şeyi insanları hatta nesneleri dahi etkiliyor. Kur'an'ı Kerim'de; *"Rabbi onu seçip iyilerden kıldı. Doğrusu inkâr edenler, zikri (Kur'an-ı) işittikleri vakit neredeyse gözleri ile seni yıkıp devireceklerdi. Bir de durmuşlar, o herhalde bir delidir, diyorlardı."*⁽⁵⁾ ayetlerinde geçen "Göz-

leriyle seni yıkıp devireceklerdi." ifadesini müfessirlerin ekseriyeti *"nazar"* olarak tefsir etmişlerdir.⁽⁶⁾ Nazar kelimesi Arapçada نظر *-nazara kökünden* gelmekte ve "Bakış" manasına gelmektedir. İnsanoğlu sahip olduğu fikriyata ve hissiyata göre baktığı canlıya kendi enerjisini aktarabilmektedir. Bu ayette negatif bir enerji aktarımına örnek verilmiştir.

Her maddenin bir enerjisi olduğu gibi suyun da kendine ait bir enerjisi vardır. Suyu içerek, suyun sahip olduğu enerjiyi de içimize alıyoruz. Burada önemli bir nokta var: Sudaki enerji miktarı kaynağına göre değişiyor. Dünyanın yüksek noktalarından çıkarılan suyun enerjisi ile işlem görmüş, florür eklenmiş, yüksek basınca maruz bırakılmış suyun enerjisi arasında yadsınamayacak bir farkın olduğu deneylerle kanıtlanmış. Suyun hafızası içinde bulunduğu kabın enerjisini almaktadır. Plastik bir kaptan içilen su ile direk kaynağından içilen suyun lezzetinin bize farklı gelmesinin sebebi budur. Maalesef günümüz şartlarında şehir hayatının yapaylığına maruz kalan insanlar kaynak sularına kolayca ulaşamıyor. Yine de içtiğimiz suyun kalitesini artıracak bazı yöntemleri sıralayabiliriz. Örneğin, çok beklemiş suyu içmemek, eğer plastik kaba sahip su alıyorsak, bu suyu temin ettikten sonra en kısa sürede cam bir sühriye aktarmak, varsa suyun içine kuvars, ametist gibi kristal taşları koyarak suyun sahip olduğu hafızayı tek-

“

Her maddenin bir enerjisi olduğu gibi suyun da kendine ait bir enerjisi vardır. Suyu içerek, suyun sahip olduğu enerjiyi de içimize alıyoruz. Burada önemli bir nokta var: Sudaki enerji miktarı kaynağına göre değişiyor.

”

rar hatırlatmak gibi uygulamalar suyun canlılığını artıracaktır.

Bunları yaparak sağlımıza katkıda bulunmuş oluruz. Vücudumuzun en küçük yapı taşı olan hücreler de suyla beslenir ve çalışır. Hücre içindeki su azaldığında hücreler vazifelerini yerine

getiremez hale gelirler. Yaşlandıkça da hücrelerin su tutma kapasitesi azalır, zamanla hücreler ölmeye başlar ve bu yüzden bedenimiz gençken yapabildiklerimizi yapamaz hale gelir. Beden-sağlık ilişkisi büyük oranda hücre-su ilişkisinin kuvvetine bağlıdır ve bu durum organların çalışma dengelerini etkiler. Bu etki olumlu ise organlar sağlıklı olur, etki olumsuz ise organlar hastalanmaya başlar. Yüce Allah insanoğlunun bedenini 1000 sene yaşayabilecek şekilde yaratmıştır. Sağlıksız beslenme, strese bağlı su dengesinin bozulması, yetersiz su tüketimi veya kalitesiz sulardan içmek, endüstriyel kimyanın gelişmesiyle katkı maddeli yiyeceklerin tüketilmesi, katı maddelerin ve ilaçların meyve-sebzelerin sahip olduğu öz suyu bozması gibi birtakım nedenler, kendi yapıp ettiklerimizle yüzyıllar içerisinde insan ömrünün kısalmasına sebebiyet vermiştir.

Çeşitli rivayetlerde Hz. Âdem'in 1000 sene yaşadığı geçmektedir.⁽⁷⁾ Kur'an'ı Kerim'de, **"And olsun, biz Nuh'u kendi kavmine elçi olarak gönderdik, içlerinde elli yılı eksik olmak üzere bin sene yaşadı. Sonunda onlar zulme devam ederlerken tufan kendilerini yakalayiverdi. Böylece biz onu ve gemi halkını kurtardık ve bunu alemlere bir ayet (kendisinden ders çıkarılacak bir olay) kılmış olduk."**⁽⁸⁾ buyrulmaktadır. Dikkat edecek olursak Allah-u Teâlâ, ayette direkt 950

“
**Dünya'da var olan
su kirletildikçe, insan
hücrelerindeki su
tutma ve sağlıklı olma
yeteneğinin azalması
ve insanın hızlı
yaşlanması gibi tabiatta
bozulmalar başladı.**

yıl demiyor, 1000 yıldan 50 sene eksik diyerek bizleri 1000 rakamının üzerinde düşünmeye sevk ediyor. Dünya'da var olan su kirletildikçe, insan hücrelerindeki su tutma ve sağlıklı olma yeteneğinin azalması ve insanın hızlı yaşlanması gibi tabiatta bozulmalar başladı. Bu olumsuz tablo insan ömrünü kısalttı. Hastalıklar arttı ve uzun yıllar boyu insan sağlığını tehdit etmeye devam etti. Tıp bilimi muhtelif hastalıkların tedavisini bulsa da hala çaresi henüz bulunama-

yan birçok hastalık bizleri etkilemeye devam etmektedir. Bu aylarda gündemimizi meşgul eden, tüm dünyayı yakından ilgilendiren, neredeyse sosyal ve ekonomik yaşamı durma noktasına getiren Covid-19 Virüsü bunlardan biri sadece. Bu virüse karşı henüz etkili bir aşı ve ilaç bulunmuş olmasa da virüsten en etkili korunma yolunun temizlik olduğu sürekli olarak vurgulanır hale geldi. Peki, neydi temizliğin vazgeçilmez ögesi: Elbette su...

O halde suyun hakikatini tam manasıyla kavrayarak, bugünkü alışkanlıklarımızın yanlışlığını kabul edip kendimizi değiştirmek icap ediyor. Bu hayati konuda farkındalığımızı artırarak daha fazla gecikmeden harekete geçmek ve bir damlasında dahi mucizelerin saklı olduğu idrakiyle su israfını minimuma indirmeye çalışmak için daha neyi bekliyoruz? ■

Dipnot:

- (1) (Nur, 24/45)
- (2) (Nahl, 16/65)
- (3) (Enbiya, 21/30)
- (4) (Buhari, Kitabu'l-Edeb, 10/373)
- (5) (Kalem, 68/50-51)
- (6) (Elmalılı M. Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, VIII, 5305; İbn Kesir, "Tefsir-ul Kur'an'il-Azim", VIII, 227)
- (7) bn. Sa'd-Tabakat, 1/28,29, Ahmed b.Hanbel-Müsned 1/299, Taberi-Tarih 1/79, Salebi-Arais s.48, Deylemi-Firdevs 3/269, Heysemi-Mecmuazzevaidd 8/206)
- (8) (Ankebut, 29/14-15)

Kudüs Bir Sığınaktır

Fatma Zehra Çiftçi

“**I**lahi! Hamdını sözüme sertçe ettim, zikrimi kalbime miraç ettim, kitabımı kendime minhaç ettim...” diyen Elmalılı Hamdi Hoca'nın dualarıyla sözlerime başlamak istedim. Hamt ve salâtımız çok olsun ki kalplerimiz miracına yükselmeye bahane arasın.

Kudüs kimine göre anadır, kimine göre mi-henk taşı, yükselmek isteyenler için de miraçtır. Benim için ise Kudüs, ilk önce sığ bir nehirdi. Nerden bilebilirdim, hangi yoldan gidersem gideyim bir deryaya ulaşacağımı ve o deryaların birleşip okyanusa ulaşacağını... Meğer bir hazinenin üzerinde sessizce oturuyorduk. Bu kutsal sandığın içinde neler saklıymış; dünyanın gözü önünde ya-

şanan insanlık ihlalleri, nice ana yüreklerine düşen ateş, küçük ellerin zırhlı tanklara karşı tuttuğu taş, daha nice mücadeleler ve söze gelmez kahramanlıklardan, bunun yanında işgalci İsrail'in sinsi planlarından bihaber yaşamışım.

Kudüs sonraları benim için bir sığınak haline geldi. Bazen ana kucağı kadar sıcak, bazen okyanus kadar derin... Ama bu sonlu dünyada çok güzel bir sığınaktı. Her ne kaygılandırıyorsa ve üzüyorsa, Beytülmakdis kalbime deva oluyordu. Beytülmakdis'in böyle bir deva kaynağı olduğunu biliyordum.

Peygamberler beşiği Mescid-i Aksa'nın mermer taşları Siyonist zulümden ağladığında ben de ağlıyor, üzerinde teslimiyetle uçan

kuşlar sevindiğinde ben de sevinliyordum. Beytülmakdis benim için dört mevsimim olmuştu adeta... Yazımı da kışımı da bahara çeviren bir iklimi vardı. Yakinen bildim ki Beytülmakdis, ona hicret etmek isteyenlere cömertçe kapılarını açıyor ve şifa dağıtıyormuş.

Hicret demişken, şimdi hicretimin kibleşi değişmiş gibi hissediyorum... Sanki başka yöne kaymış. Ben nereye gidiyorum? Kendime şu soruları sormadan duramıyorum: Benimkisi gerçekten hicret mi yoksa gösterişli bir iddiadan mı ibaret? Biliyorum.

Ey Rabbim! Tut elimden, gafletin karanlık ve dipsiz çukurundan kurtar beni ki, kavuşayım emin ve şefkatli sığınağıma. ■

Aziz Tarih

Şeyma Çiçek

Gözlerimizi dünyaya açtığımız anda anne karnındaki besleyici ve koruyucu sudan ayrılarak ilk nefesimizi alırsak. O anda dünyayı içimize çekeriz, akciğerlerimiz ilk defa şişer ve içimiz yanar gibi bir his duyarız, bu acı bizi ağlatır. Ağladıkça genişler ciğerlerimiz, böylece nefes alma kabiliyetimiz artar. Dünya hayatı boyunca bu olayı tekrar tekrar yaşarız. Hem dünyayı içimize çeker hem de bu sebeple ağlarız. Aslında bütün hayat; nefes, su ve sevgiden ibarettir. Sevgi, tüm varlıkları bir arada tutan yegâne sebeptir. Nefes ve su ise hayattaki devamlılığı sağlar.

Canlılığın sudan başlaması ve su ile devam etmesinin yanı sıra, tüm insanlığın tekâmülü ve medeniyetin teşekkülü de su üzerinden, su ile olmuştur. Şehirler temiz suyun yakını-

na kurulursa bereketlenir; insanlar ise Peygamberlerin sohbetinde kemâl bulur. Toplumda bir kirlenme, bozulma olduğu zaman yeniden o topluma bir uyarıcı gönderilir.

Peygamberler su gibi temiz ve temizleyicidirler. Dünya hayatının acısından insanları kurtaracak doğru yolu gösterirler; nasıl güzel ve temiz nefes alacağımızı ve gerçek bir sevgi ile Rabbe iltica etmeyi insanlara öğretirler. Ne var ki onlar da hayatlarında kendi makamlarının yüksekliliği kadar büyük imtihanlar ile yüzleşirler.

Hız. İbrahim, Allah'ın emrine uyarak hanımı Hz. Hacer'i ve oğlu İsmail'i Ebu Kubeys Dağı'nın eteklerinde bırakmıştır. Hz. Hacer, ilâhî buyruğa mutlak teslimiyet içinde oğlu İsmail'e bakma gayretindedir. O vakit henüz şe-

hir bile olmayan Mekke'de Hz. Hacer oğlu ile beraber yaşama tutunmaya çalışır. Tam erzakları bittiği vakit ilâhî yardım yetişir ve zemzem suyu hiç durmayacak gibi akmaya başlar. Hz. Hacer: **"Zem! Zem!"** diye diye suyun etrafını tutmaya çalışır ki ziyan olmasın. Fakat zemzem durmaz; neye niyetle içilirse ona yarayan bu mübarek su, günümüzde hala akmaktadır. Zemzem sayesinde Mekke şehri kurulur. Zemzem, günümüzde de Allah'a en teslim şekilde Kabe'ye gelenlerin su-suzluğunu ve açlığını giderir, gelenleri ya da herkesi şifalandırır.

Hız. Musa, yeni doğacak tüm erkek çocukların Firavun'un emriyle öldürüldüğü zaman doğar. Annesi ise Allah'ın ilham etmesi ile onu bir sandal içinde Nil Nehri'ne bırakır. Su, Hz. Musa'yı sarayın yanına kadar sürükler. Fi-

ravun'un karısı Asiye, o esnada nehir kenarında gördüğü bebeği almak için Firavun'u ikna eder. Böylece Hz. Musa, kendisini öldürmek isteyen zalimin yanı başında büyür. Peygamberlik vaz edilince Firavun'u imana davet eder. Fakat o, mucizelere rağmen inanmayıp düşmanlık eder. Hz. Musa ve beraberindeki inananlar, Kızıldeniz'in ikiye bölünerek yol açılması mucizesi ile denizden geçerek kurtulurlar. Fakat Firavun ve askerleri aynı yolu kullanabileceklerini sanarak denizin içine doğru girdiklerinde su onları içine alır ve helâk olurlar.

Hz. Nuh (as), yine ilahi emir ile büyük bir gemi inşa eder. Dünya'nın sulara gömüleceği tufan vaktinde Allah'a inananlar ile gemideki canlılar kurtulur. Gemiye yaparken onunla alay eden inanmayanlar ise helâk olurlar.

Hz. Eyyub (as), sahip olduğu her şeyi kaybettiğinde; tüm insanlar ondan yüz çevirdiğinde yine Rabb'ine karşı sabrı ve teslimiyeti bırakmaz ve dua ile niyaz eder: "Rabbim, şüphesiz bana zarar dokundu, sen merhametlilerin en merhametlisisin." Bunun üzerine O'na ayağını yere vurması vahyedilir. Eyyub (as) ayağını yere vurduğu vakit yerden çıkan şifalı su ile temizlenir ve iyileşir. Allah sabrı karşılığında kaybettiği tüm nimetleri tekrar bahşeder.

Kendisine büyük bir kudret ve mülk verilmiş olan Peygamber Hz. Süleyman (as), Allah'ın kendisine verdiği nimetleri üzerinde gösteren büyük mabedi, Mescid-i Aksâ'yı ve kendine büyük bir saray yaptırmıştır. Tüm imkanlar kullanılarak yapılan bu muhteşem yapıların rivayete göre sarayın bir bölümü altından sular akan billur bir döşeme ile kaplıydı. Kuran'da bu sular üzerine kurulu yapının Belkis tarafından hayretle karşılanması ve Belkis'in imanı beraber anlatılmaktadır.⁽¹⁾

Yine Hz. Musa ile Hz. Hızır'ın Kuran-ı Kerim'de geçen sırlı bir yolculuğu vardır. İki denizin birleştiği yere ulaşıncı yiyecekleri olan balıklarını burada unutarak yola devam ederler. Bir yerde durdukları zaman, Musa (as) yardımcısından balığı getirmesini isteyince unuttukları balığı hatırlayıp bunu bir işaret kabul ederek geri dönerler. Zira Hz. Musa Hz. Hızır ile buluşacağı yer hakkından fazla bilgi sahibi değildir. Bu kıssada ge-

çen balığa ve denize sembolik olarak derin manalar atfedilmiştir.

Hakeza Hz. Yusuf'un onu kışkırtan abileri tarafından su kuyusuna atılması ve bir saka tarafından bulunması Kuran'da en güzel kıssa olarak anlatılır. O kuyuda onu tek başına bırakmayan Rabbi, Yusuf'u düşürdükleri yerden kaldırıp saraylarda büyütür. Sonrasında yine fitne ile düşürüldüğü zindandan alıp sarayda maliye nazırı yapar.

Hz. Yunus (as) imtihan icabı denize atıldığı zaman onu yutan balığın karnında yaptığı duayı da hatırlarsak; bizi yutan bunca dünyevî sorun ve sıkıntıdan kurtulmak ve sahil ulaşabilmek için ancak balığın ve denizin Rabbi'ne iltica etmemiz gerektiğini belki bir nebze anlarız.

Hz. Davud (as), zalim Calût ile savaşıma giden, Talût isminde, Allah tarafından gönderilmiş bir kralın ordusunda yer alır. Savaşa giderken yolda su kaynağı ile karşılaşılır ve Allah, Talût'a bu sudan bir avuç içmelerini, daha fazla içmemelerini haber verir. Ancak bu emre uyanların gücü nehri kolayca geçerek Calût ordusu ile savaşıma yeter, fazla su içenler ise savaşıma güçlerini yitirir. Davud (as) ise zalim Calût'u öldürür. Bu ordunun karşılaştığı su birikintisinin Hz. Lut kavminin helak edildiği ve suların altına gömüldüğü yer olduğu rivayet edilmektedir. Nitekim Hz. Lut'un kavmi öyle bir helak olmuştur ki deniz seviyesinden de aşağı bir şekilde yerin dibine atılmışlardır.

Nebilerin ve Peygamberlerin sonuncusu Hatem'ül Nebiyyin Efendimiz (sav)'ın su ile bize öğrettiği çok ders vardır. Hem kendisinin hem de ehl-i beytinin su gibi aziz ve temiz, aynı zamanda temizleyici olduğunu bilmek inanan bir gönül için zor değildir.

Peygamber Efendimiz (sav), Hudeybiye'de ordu susuz kaldığında mübarek parmaklarını az bir suyun içine daldırmış ve sanki elinden bir pınardan su akar gibi sular akmıştır. Bu şekilde ordu tüm ihtiyacını gidermiştir. Tebük Gazvesi'nde ip gibi akan bir çeşmenin Efendimiz'in sayesinde çoklukla akması, suyun tüm orduya kâfi gelmesi yine Tebük Seferi'nde yağmur duasını henüz bitirmeden bulutların toplanması ve bu yağmurun sa-

Canlılığın sudan başlaması ve su ile devam etmesinin yanı sıra, tüm insanlığın tekâmülü ve medeniyetin teşekkülü de su üzerinden, su ile olmuştur.

dece ordunun üzerine yağması gibi birçok mucize meydana gelmiştir. Bu mucizeler dışında henüz Risalet verilmeden evvel amcası Ebu Talib ile beraberken Arafe civarında bir bölgede amcasının susaması üzerine tıpkı Eyyub (as) gibi ayağını yere vurmuş ve Allah'ın izni ile oradan su çıkmıştır. Bu bölgede hala Arafat çeşmesi bulunmaktadır.⁽²⁾

Suyun temizliğine dair bize verdiği derslerden en önemlilerinden biri de namaz üzerinedir: **"Beş vakit namazın benzeri, sizden birinizin kapısı önünden akıp giden ve her gün içinde beş defa yıkandığı bol sulu bir ırmak gibidir."**⁽³⁾

İşte iman; yani Rabb'e tam teslimiyet, insanı dünya felaketlerinden selamete çıkaran bir kurtarıcı gemidir ki inanmayanlar o mahfuz gemi ile bir müddet alay ederler. Diğer yandan Firavun gibi iman gücünün açtığı o selâmetli yolu kullanabileceklerini düşünürler. Fakat dünya, içimize çektiğimizde ağladığımız veya dünyevîlik ile boğulduğumuz fakat üzerinde yüzdüğümüzde ve içinden teslimiyetle geçip gittiğimizde kurtulduğumuz bir mecradır. ■

Dipnot:

(1) Neml Suresi, 44. Ayet

(2) Buhârî, İstiskâ, 3; Müsned, 2:93

(3) Müslim, Mesâcid 28

DÜNYA ABDEST Mİ ALIYOR!?

Kevser Kıran

İnsanlık tarihinde suyun bereketini ve hayati önemini yeniden öğrenmeye çok ihtiyacımız olduğu muhakkak. Suyun hikmetini günlük hayatta tefekkür etmek için ne yazık ki topluca bir musibet yaşamamız gerekti. Bugün ise **"Bir musibet bin nasihatten yeğdir."** diyen atalarımızın yine haklı çıkmasını, sadece kendi ülkemizde değil, tüm dünyada ibretle izliyoruz.

İnsan yaratıldığı ve dünyaya yollandığı günden itibaren medeniyetlerin yatağı, bereketin kaynağı olan su; elbette ki **"Yaşayan her şeyi sudan yarattık."**⁽¹⁾ buyuran Rabbimizin bize bahsettiği hayatı, fitratımızın temeli olan bu nimetle devam ettirebilmemiz için yaratılmıştır.

Âlemlerin Rabbinin, **"Allah öyle bir Allah'tır ki; gökleri ve yeri yarattı, gökten su indirdi, onunla size rızık olarak çeşitli meyveler çıkardı; emri gereğince denizde yüzüp gitmeleri için gemileri emrinize verdi, ırmakları da emrinize verdi."**⁽²⁾ buyruğunu anlayabilmemiz için çok uzun zaman gerekti.

Günümüzde bilim dünyası önemli bir bulguya vardı. Dünya'nın ilk yaratılışında yeryüzünde bulunmayan su, gökten meteorlarla zerre zerre, kristal kristal 20 milyon yıldan fazla süre zarfında indirilmişti.⁽³⁾ Binlerce yıldır dünyada kullandığımız su, hala aynı sudur. Başka yerden gelmez ve hiçbir yerde üretilmez. Tarlalar onunla yeşerir, ağaçlar onun sayesinde meyve verir, si-neler onunla serinler; kuzular onunla meler, at-

lar, kuşlar, ne varsa hepsi suyla yaşar. Canlı olan her şey suyla yaratıldığı gibi suyla yaşar, suyla arınır, suyla temizlenir. Canımızın cılasıdır, nurudur, aydınlığıdır. Hem maddi hem manevi temizliğin adresi, sudur.

Dinimizin direği olan namazın olmazsa olmaz şartı abdesttir. Biliyoruz ki fıkhn ilk basamağı abdest alınabilecek suların özellikleri ve temizliği hakkındaki bilgilerdir ve hemen hemen çoğu ilmihal bu bilgiler ile başlar. Varlığımızın sağlıklı sürmesi için gerekli olan temizliği, Rab-bimiz ibadetlere vesile kılmış ayrıca bir ibadet olarak yaşamımıza yerleştirmiş⁽⁴⁾ ve abdestliyen dahi abdest almanın her defasında tekrar tekrar sevapla mükâfatlandırılacağını vadetmiştir.⁽⁵⁾

Yüzyıllarca suya şiirler yazılmış, kasideler okunmuş ve hayatın temel maddesi su, ef-sanelere konu olmuştur. Aziz olan su, mad-di-manevi temizliğin sebebidir ve Dünya ça-pında maruz kaldığımız Covid-19 salgınında tekrar gündemimize oturdu. Öyle ki elleri-mizi kaç defa ve nasıl yıkayacağımızı hemen hemen her ülke kamu spotlarında gösterir oldu. Su ile temizliğin yanı sıra, İslâm'ın te-mizliğe verdiği önemi, abdeste verdiği kıy-meti de bu vesile ile dünya gündemine taşı-dı. Yıllar önce de nice salgın hastalıklar veya temizlik yokluğundan kaynaklanan yaygın ölümler olmuştu elbet. Fakat hiçbir salgın günümüzdeki gibi dünya çapında bilgilerin paylaşıldığı bir atmosferde gerçekleşmedi ve abdestin kıymetini bu kadar gündeme geti-rememişti.

Avrupa daha önce de su ile temizlik konu-sunda kötü tecrübeler yaşamıştı. Bunlardan önemli bir örnek hiç de eski bir tarih sayılma-yan 1850'lerde Viyana'da, kadın doğum dok-torluğu yapan Dr. Ignaz Philipp Semmelwe-is'in loğusa (doğum sonrası) ateşi sonucu ölümlerin oranının yüksekliğinin, doğum yaptıran doktor ve ebelerin ellerini yıkama-masından kaynaklandığını fark etmesiydi. Fakat bunu izah etmesi ve görev yaptığı hastaneler-de sadece işlem öncesi el yıkama/ dezenfekte etmeyi şart koşarak loğusa ateşi vakalarının so-na erdirilmesi vesilesiyle ispatlaması sebebiyle tıp dünyasından dışlandı, baskıya maruz kaldı, doktorluktan men edildi ve hatta bir barakada gözlem altına alındı. Doktorları kirlilikle itham ettiği iddia edilmişti. Aldığı tepkiler sebebiyle ağır depresyon geçiren Dr. Semmelweis, akli dengesini kaybetti. Sonunda, bir arbedede ya-ralanan elinin kangren olmasından dolayı ay-nı barakada hayata veda etti. Semmelweis'in haklılığı Pasteur'ün mikropların varlığını tasdik etmesinden sonra teslim edildi. 1906'da ken-disine ithafen üzerinde "annelerin kurtarıcısı" yazan bir de anıt yapıldı. Dr. Semmelweis, anti-septik prosedürlerin kurucularından biri olarak kabul edilir. Bugün hala Viyana'da hizmet veren en büyük kadın doğum hastanesi onun ismini taşımaktadır.

Dünya, o günlere nazaran bir bakıma daha şanslı sayılabilir. Ön yargılar kırılmış, yenilikle-re karşı bazı tabular yıkılmış durumdadır. Te-mizliğin faydası inkâr edilemeyecek düzeyde bilimsel olarak ispatlanmıştır. Akşemseddin'in,

***Dinimizin direği
olan namazın
olmazsa olmaz
şartı abdesttir.
Biliyoruz ki fıkıhın
ilk basamağı
abdest alınabilecek
suların özellikleri ve
temizliği hakkındaki
bilgilerdir ve hemen
hemen çoğu ilmihal
bu bilgiler ile başlar.***

Pasteur'den 400 yıl önce bahsetmiş olduğu ve hatta İbn-i Sina'dan beri Müslüman hekimle-rin farkında olduğu mikroplardan haberdar ol-mayan ve bunu dikkate almayı reddeden Batı, bugün artık İslâm'ın ışığına gözünü kapatama-yacağını anlamak zorundadır. İletişim imkânla-rının genişlemesi ile halkı Müslüman olan çoğ-rafyalarda yanan bir ışık, dünyanın öbür ucunu aydınlatabilmektedir. Nitekim Asya kıtasında söylenen bir söz, saniyeler içinde Avrupa kıta-sındaki halklar tarafından okunabiliyor.

Newsweek dergisi, Dr. Craig Considine tarafın-dan 17 Mart 2020'de yazılan bir makalede; ken-di ifadesiyle, "1300 yıl önce hijyen ve karantina tedbirlerini öğreten" Peygamber Efendimiz'in (sav) temizlik, elleri yıkama ve gelişen durum-lara karşı gereken tedbirleri almayı salık veren hadisi şeriflerini okuyucularına takdirle tanıttı. Twitter hesabı üzerinden de Allah Resulü'nün (sav) "Tebessüm etmeniz sadakadır." hadisini paylaşan Dr. Craig Considine, eklediği yorum-da da gülümsemenin moral motivasyonu yük-selterek bir ilaç gibi ruhu canlandıracağını da ifade etti.

İslâm'ın temizlikle ilgili getirdiği prensipler, in-sanı yaratan Allah'ın, insan hayatı için en iyisini

emretmiş olmasını ve dolayısıyla İslâm'ın duru ve katıksız vahyi taşıdığını da gözler önüne ser-miştir. Bugün gelinen noktada, son derece açık olan bu gerçek yaşanan hadiselerle adeta bel-geleniyor. Endülüs'te tekrar okunan ezanı, İtal-ya'da namaz kılan Müslümanların arkasında ce-maate katılan İtalyanları, bir Yahudi'nin dükkâ-nında cihazdan okunan Kuran'ı, Katolik doktor-ların sosyal medya hesaplarında hadis-i şerifleri görmek; suyun bereketiyle yeniden aydınlanac-ak bir insanlık oluşması ümidimizi yeşertiyor.

Rabbimizin ***"Biz bulutları ölü bir yere sürüp, onunla toprağı öldükten sonra diriltiriz."***⁽⁶⁾ bu-yurduğu öyle bir rahmettir ki; öldükten sonra yeryüzünü canlandıran yağmurlar misali, top-raktan yaratılan insanoğlunun üzerine yağan rahmet de iman nurunun gönüllerdeki kökle-rini suluyor. ■

Dipnot:

- (1) Enbiya Suresi, 30. ayet.
- (2) İbrahim Suresi 32. ayet
- (3) National Geographic, Bir Gezegenin Oluşumu
- (4) Maide Suresi, 6. ayet
- (5) İbn-i Mâce, Tahâret, 73
- (6) Fatır Suresi, 9. ayet

Göklerin Kapısı Mescid-i Aksâ'ya Yolculuk

Aynur Yavuz

Mescid-i Aksâ! Arzın, arşa açılan kapısı...

Mescid-i Aksâ! Allah'a yükselmenin rampası, asansörü, fırlatma noktası...

Müslümanların ilk kiblesi. İslam'ın üç kutsal mescidinden biri. Mescid-i Harâm, Mescid-i Nebvî, Mescid-i Aksâ.

Davud Peygamber'in fethettiği, Süleyman Peygamber'in şekillendirdiği, Hz. İsa'nın göğe, Hz. Muhammed'in (sav) Mirac'a yükseldiği yer...

144 dönümlük geniş avlusunun içinde, altın kubbesiyle karanlık geceyi bir dolunay misali ışıltı ışıltı aydınlatan, gündüzü güneş gibi parıltıdan Kubbet'üs Sahra...

Kubbet'üs Sahra'nın içinde âlemlere rahmet olarak gönderilen Peygamberimizin (sav) üzerine basıp Mirac'a yükseldiği Hacer-ü Muallâk taşı.

Tarihte iki defa tamamen yok edilen, yirmi üç defa işgal edilen, elli iki defa saldırıya uğrayan ve kırk dört defa ele geçirilip tekrar kurtarılan üç bin yıllık tarihi bir şehir. Yahudilerin Yerusaleym, Hristiyanların Jarusalem, Müslümanların "Beytü'l Makdis "dediği kutsal şehir. Üçünde de anlamı "Kutsanmış Ev" dir.

Tel Aviv Havaalanına indiğimizde, işlemlerin bu kadar uzayacağını tahmin edemezdik. Üç günlük vizenin ilk gününün büyük bir bölümünü, havaalanında bizimle beraber yolculuk yapan beylerin sorgusunu beklemekle geçirince haliyle moralimiz biraz bozuldu.

İsrail askerleri, Türkiye'den gelen yolcuları sırf moralleri bozulsun diyerek saatlerce sırada beklettikten sonra odalara alıp sorguya çekmeye kalkınca daha ilk günden Kudüs'te nelerle karşılaşacağımızın sinyalini veriyorlardı.

Lakin bilmedikleri bir şey vardı: Biz Kudüs'ü ziyarete gelmiştik. İlk kiblemizi, Mescid-i Aksâ'yı görecektik, Kubbet'üs -Sahra'da namaz

“

***Hz. Davud'un fethettiği,
Hz. Süleyman'ın
şekillendirdiği, Hz. İsa'nın
göğe, Hz. Muhammed'in
(sav) Mirac'a yükseldiği
yer; Kudüs..***

”

kılacak, Hacer-ü Muallak taşında Peygamber Efendimizin (sav) ayak izini arayacaktık. Psikolojik baskı bizi asla yıldırılmazdı!

Havaalanından çıktıktan sonra, Musa (as) makamı, Lut kavminin helak olduğu Lut Gölü ve Eriha kasabasını ziyaret ettik.

Filistinli kardeşlerimiz bizleri "Osmanlı torunları gelmiş! Hoş geldiniz...Yıllardır sizle-

“

Tarihte iki defa tamamen yok edilen, yirmi üç defa işgal edilen, elli iki defa saldırıya uğrayan ve kırk dört defa ele geçirilip tekrar kurtarılan üç bin yıllık tarihi bir şehir. Yahudilerin Yeruselayim, Hristiyanların Jarusselam, Müslümanların “Beytü’l Makdis” dediği kutsal şehir. Üçünde de anlamı “Kutsanmış Ev” dir.

”

ri bekliyoruz nerelerdesiniz?" Sözleri ile karışılarken aslında; *"Yıllardır zülüm görüyoruz; öz yurdumuzda garibiz, esiriz. Siz kardeşlerimizin duaları ve manevi destekleri ile katlanıyoruz zalimin zulümlerine..."* demek istiyorlar; Türkiye'ye naz makamında sitem ediyorlardı.

Akşam karanlığı ağır ağır çökerken otobüsün penceresinden uzaktan görünen mahzun Kudüs'e bakıp Allah'ın (cc) Kudüs ile ilgili ayetini hatırladım. *"Kulu Muhammed'i bir gece Mescid-i Haram'dan yola çıkararak, kendisine bazı mucizelerimizi gösterelim diye, çevresini kutsal kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya ulaştıran Allah, her türlü noksanlıktan uzaktır. O her şeyi işiten ve her şeyi görendir."*

Mescid-i Aksâ'ya Kavuşmak...

Avlusuna ayak basar basmaz saran manevi havası Kubbetü's Sahra'da kılınan yatsı namazı ile bütünleşip, bedenleri başka bir âleme geçiriyor. Huşû ile yapılan ibadetin hazzı ile Mescid-i Aksâ'dan sabah tekrar buluşmak üzere ayrılıyor.

Sabah namazı için karanlıkta uçarcasına yağın rahmet eşliğinde Mescid-i Aksâ'ya, Rab-

bimin huzuruna giderken, biraz sonra nelere şahit olacağımızı, başımıza nelerin geleceğini elbette bilemiyoruz. Namaz çıkışında, Kudüs Müftüsü'ne Mescid-i Aksâ'ya girme yasağı getiren işgalci İsrail'i protesto eden bir avuç Filistinli gencin zalimin zulmüne baş kaldırışına şahit olmanın üzüntüsünü ve gururunu yaşıyoruz. Filistinli gençlerin hak aramak adına meydanda toplanıp tekbirler getirmesinden korkan İsrail askerinin aslında kendilerine yasak olan Mescidi Aksâ'nın avlusuna tek sıra girerek silahlarla ve ses bombalarıyla gençlerin üzerlerine saldırmalarını görmek ne büyük acı!

Şahit olduk Yarabbi!

İsrail askerlerinin her fırsatta ufakık bahanelerle, Müslüman Filistinlilere dünyayı dar etmelerine şahit olduk! Aynı zamanda, küçük çocukların iman dolu yürekleriyle kocaman askerlerin üzerlerine yumruklarını sıkarak yürüdüklerine şahit olduk!

Ebabil kuşları olmak istedik ya Rabbi! Ağzımızda getirdiğimiz taşları Siyonist askerlerin üzerine atmak istedik ama Ebabil kuşları kadar olmadık.

Şahid olduk Yarabbi!

Küçük çocukları daracak tünelde sıkıştırıp plastik mermi ve ses bombalarının eşliğinde henüz tüyü bitmemiş yavruları darp ettiklerine şahit olduk!

Can pazarında sağa sola kaçarken düşünce kırılan ayağım da yaralanan yüreğimde şahittir bu zulme. Kendi yaralarını sarmayı bırakıp kırılan ayağımın derdi ile dertlenerek olay yerinde yardıma koşan Filistinli kardeşlerim, hastanede ayağımı askıya alan hastane personeli, otele dönüşte kapıda karşılayan otel sahibi ve personelinin, *"Mübarek olsun... Kudüs gazisi oldun; artık Kudüs'ten götüreceğin bir nişanın var. Kudüs'ü istesen de unutamazsın."* sözleri yüreğimin yangınına değil, bedenimin ağrısını da unutturdu.

Bu olayı boşuna yaşamamıştık elbette. Rab-bimiz bize Kudüslü kardeşlerimize karşı sorumluluğumuz olduğunu tecrübe ettirerek göstermişti. Ey Kudüs, seni asla unutmaya-
cağım; özgürlüğüne kavuşman için maddi-
manevi elimden ne gelirse yapacağım. Da-
vamız kutlu, gazamız mübarek olsun! ■

“İSRAİL HAÇLILARDAN DAHA GÜÇLÜ OLAMAYACAK!”

Musa Hicazi

Röportaj: Nihat Topcu

*Kudüs'e giden Türk ziyaretçi
kafileleriyle de yakından
ilgilenen İTÜ İnşaat
Mühendisliği mezunu Kudüslü
Musa Hicazi ile konuştuk.*

Kudüslüler için en büyük miras acıdır. Bir Kudüslü'ye, *"Atanızdan size ne miras kaldı?"* diye sorarsanız, onun *"Acı, gözyaşı bir de Mescid-i Aksâ"* dediğini duyarsınız.

Çünkü Kudüslü Müslümanlar, her türlü zorbalığa rağmen Kudüs'ten vazgeçmez. Onlar hayatta her gün aynı amaçla uyanır, gün içinde kurşunlarla burun buruna Kudüs için ayakta kalma mücadelesi verir, emanet gibi gördükleri bu kutsal beldeye sahip çıkmanın manevi hissiyle günü bitirmeye gayret ederler.

Yolu Kudüs'e, dolayısı ile Mescid-i Aksâ'ya düşmüş hemen herkesin tanıdığı Türkiye aşığı bir Kudüslü mücadele adamı olan Musa Hicazi Ağabey ile çok kez Kudüs'ün ara sokaklarını adımlamak bize nasip oldu. Mescid-i Aksâ'da ve ara sokaklarda daha evvel kısa kısa hasbihallerimiz olsa da uzun soluklu oturup konuşma imkânını bir türlü bulamamıştık. En son Kudüs ziyaretimizde Musa Hicazi Ağabeyin misafiri olarak naneli çaylarımızı yudumlarken bir yandan da sohbet tadında bir söyleşi gerçekleştirmiştik. Kendisinin izni ile sohbetimizi kayda alıp bir kısmını okuyucularımızla paylaşacağımıza dair söz vermiştik. İşte, gecikmeli de olsa o sözümü tutuyor, Musa Ağabey ile yaptığım sohbetten bazı bölümleri sizlerin takdirine bırakıyorum. Öncesinde Musa Hicazi'yi kimdir kısa bir özet geçmekte fayda var.

Musa Hicazi

Musa Hicazi 1961 yılında Kudüs'te dünyaya geldi. İlköğretim ve liseyi Kudüs'te okudu. Üniversite tahsili için Türkiye'ye geldi ve 1984 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Mühendisliği bölümünden mezun oldu. Gerek çocukluğu ve gerekse gençliği Mescid-i Aksa ve Kudüs'ün özgürlüğü için faaliyetlerle geçti. Bunun için bedel ödedi, çeşitli zamanlarda hapse girdi. Üniversite tahsili sonrası Kudüs'e dönüş yaptı. İşesini mimar ve mühendis olarak sağlarken bir yandan da Kudüslü gençlerin Siyonistlerin tezgahladığı oyunların kurbanı olmaması için ilim ve spor aktiviteleriyle farkındalık oluşturan yerel sivil toplum kuruluşlarının (Burj Al-Luqluq vb.) kuruculuğu ve yöneticiliklerinde bulundu. Sosyal medyayı aktif olarak kullanan Musa Hicazi, zaman zaman Kudüs, Filistin ve İslam coğrafyası ile ilgili meselelerde takipçileriyle paylaşımlarda bulunuyor. Kudüs'e giden Türk ziyaretçi kafileleriyle de yakından ilgilenen Hicazi, Türkiye ve Osmanlı aşığı bir Filistin vatandaşı.

Gece

Kudüslüler her gece tedirgin bir ruh hâli ile sabahlıyor. Çünkü tutuklamalar ve ev baskınları dur durak bilmiyor. Sabah 4.30 - 5.00 arası tutuklamalar başlıyor. Postal sesleri Kudüs sokaklarını inlediğinde anneler: *"Acaba sıra benim oğlumda mı komşumun oğlunda mı?"* diye pencerelere koşuyorlar. Bu endişeli bekleyişler, Kudüslü Müslümanlarda hastalıklı bir ruh hâli oluşturmaya başladı.

Bu ruh hâli eskiden sadece kadınlarımızda vardı ancak son zamanlarda erkeklerimizde de görülmeye başladı. Sokak başında bir araba farı ışığı gördüğümüzde, en ufak bir gürültü duyduğumuzda, *"Sıra hangimizde?"* diye içten içe sorgulama yapıyoruz. Zira işgalci, artık sadece erkeklerimizi değil, sıklıkla kadınlarımızı da tutukluyor. Bizler, güneş doğuncaya kadar uyku ile uyanıklık arası saatler geçiriyoruz.

Polis veya asker sokağa geldiğinde, her anne çocuğuna sarılıyor, *"Bir şey yaptın mı?"* diye sorgulayan gözlerle. Olaylar bitmiyor. Her gün bir hadise yaşanıyor.

Gençlik

Kudüs'te her 10 gençten 5'i en az beş kere hapse girmiştir.

Uyuşturucu satıcılarını Kudüs'e sokup, gençlerimizi uyuşturucu batağına çekmek istiyorlar. Biz bunun için çok mücadele verdik, vermeye de devam ediyoruz. Torbacılarla mücadele edenleri de uydurma gerekçelerle içeri atıyorlar. Bu mücadele nedeniyle üç yıl hapse yatan kardeşlerimiz var.

Gençlerimizi boş zamanlarında spor aktiviteleri ile meşgul etmeye çalışıyoruz. Böylelikle işgal devletinin desteklediği uyuşturucu çetelerinin ağından uzak tutmaya çalışıyoruz.

Ekonomi

Kudüs esnafı kan ağlıyor. Bayramlarda, alışverişin yoğun olması beklenen zamanlarda bile çarşılarında hareketlilik yok artık. Eskiden kadim şehrin sokaklarında, bayram alışverişi kalabalığından dolayı rahatça yürünmezdi. Fakat şimdi çok seyrek bir hareketlilik var.

Özgürlük Mücadelesi

Birinci intifada olduğunda 24 yaşındaydım. 1987 yılından 1992 yılına kadar boş durmadık.

Kudüslüler her gece tedirgin bir ruh hâli ile sabahlıyor. Çünkü tutuklamalar ve ev baskınları dur durak bilmiyor. Sabah 4.30 - 5.00 arası tutuklamalar başlıyor. Postal sesleri Kudüs sokaklarını inlediğinde anneler: "Acaba sıra benim oğlumda mı komşumun oğlunda mı?" diye pencerelere koşuyorlar.

Musa Hicazi

**Salâhaddin Eyyûbî
Kudüs'ü fethettiği
zamanda da
dünyanın durumu
işte böyleydi.
Müslümanlar
paramparçaydı.**

Sürekli mücadele halindeydik. 1992'de tutuklandım, 10 ay içerde kaldım. Çıktım, yine tutuklandım. Çocuğum vardı; **"Yorulдум!"** dediğim de ikinci intifada başladı. Bizden 10 yaş genç olanlar İkinci İntifada'nın öncüleri oldular. Bir nesil gidiyor, bir nesil geliyor...

İsrail, üç sene önce Mescid-i Aksâ'yı kapatarak aslında bize iyilik yaptı. Tam rehâvete kapıldığımız bir anda bizleri yeniden uyandırdı; azmimizi ateşledi. 15 Temmuz'da Türkiye'de soka-

ğa inip vatan nöbeti tuttukları gibi burada da namazı unutanlar bile Mescid-i Aksâ'nın kapılarına koşup namaz kılmaya, nöbet tutmaya başladı.

Mücadelemize Destek Olun

Biz unutulduk. İnsanlığın ve Müslümanların gündeminden düştük. Kimse sesimizi duymuyor ve kimse yardım etmiyor. Haberlerde bile yokuz artık. Eskiden El Cezire bile ilk haber olarak Kudüs'ü verirken şimdi yedinci haber bile olamıyoruz. Mübarek günlerde, Ramazan ayında Mescid-i Aksâ'nın binlerce Filistinliyle dolup taşıdığını gören İsrail "Mescid-i Aksâ'ya gireceğim!" diye karar aldığı anda mermilerle, gaz ve ses bombalarıyla bize saldırıyor. Sayımızın çokluğu, tüm bu cephane ile üzerimize geldiğinde direnişi kırma zamanını uzatıyor ama er ya da geç bizi dağıtıyor.

Artık yorulduk, yalnızlaştırdık. Önceden dışarıdan tepkiler vardı; İslam İşbirliği Teşkilatı bu yapılanları kınıyor ve uluslararası tepkiler oluyordu. Şimdi Türkiye'den ve Malezya'dan başka kimse, Dünya'nın gözü önünde yapılan bunca insani hak ihlalini kınamıyor; kimse bize sahip çıkmıyor. Buna rağmen; direnişin bir nesli gidiyor yerini nesile bırakıyor. Biz yorulduğumuzda, çocuklarımız ve torunlarımız mücadele bayrağını devralıyorlar. Bizler yorulduğumuzda

gençlerimiz savunuyor; gençlerimiz yorulduğunda çocuklar; onlar yorulduğunda da kadınlarımız Mescid-i Aksâ savunması yapıyorlar. Bu hâl Allah izin verinceye kadar devam edecek inşaallah.

Salâhaddin Eyyûbî Kudüs'ü fethettiği zamanda da dünyanın durumu işte böyleydi. Müslümanlar paramparçaydı. Herkes kendi derdine düşmüş, kimisi Bizans'ın kuklası olmuştu. Salâhaddin Eyyûbî Filistinli değil, Arap değil, Kürt idi. Yani bu mücadelede hangi kökenden geldiğiniz değil, neyi savunduğunuz önemli. ... Salâhaddin, Türkiye'den başlayarak yiğitleri topladı, Mısır'a kadar gitti. O dönemin Sisi'sini indirdi, askerlerini ordusuna kattı. Suriye'ye gitti, kukla yönetimleri bitirdi ve sonra da geldi Kudüs'ü yirmi dört saatte kurtardı.

Yine aynı şey olacak. İsrail, haçlılardan daha güçlü olamayacak. Tarih bize bunu göstermiştir. Haçlılar Kubbet'üs Sahra'nın üstüne haç diktiler, 88 yıl Mescid-i Aksâ'da kimse namaz kılamadı. Ve Allah bize, bir yiğit gönderdi ve O, Ümmet-i Muhammed'i birleştirip Mescid-i Aksâ'yı kurtardı.

İsrail bir kanser hücresidir, bu kanser hücresi burada kaldığı sürece hiçbir Müslüman aziz kalmayacak. O sebeple Siyonist sermaye, Müslümanların ifsadı için her türlü çalışmayı gerçekleştiriyor. Müslüman ülkelerindeki darbeler de İsrail veya yardımcılarının parmakları mutlakadır. İstiyorlar ki, herkes kendi dertleriyle uğraşsın, Kudüs ve Mescid-i Aksâ Müslümanların gündemlerinde olmasın.

Allah Hesap Soracak

Zengin müslümanlar her sene Mekke'ye gidiyor. Kudüs ve Mescid-i Aksâ onların gündeminde bile yok! Cenâb-ı Allah **"Mescid-i Aksâ için ne yaptın?"** diye soracak. Ey kardeş! Yolun Kudüs'e düşsün, gel derdimizi dinle, bize moral kaynağı ol, elimizden tut, gönlümüzde ve duamızda ol. Burası Müslümanların ilk kiblesi, yer yüzünün ikinci mescidi, İsrâ ve Miraç merkezi... İsrail'in işgali altında ne zamana kadar kalacak? Mescid-i Aksâ için Irak, Suriye, Libya, Mısır, Yemen tahrip edildi. Sıra herkese gelebilir. İfsadın kaynağı bellidir. Daha ne zamana kadar birkaç milyon Yahudi'nin insafına terk edeceksiniz bizi? İslam dünyası ne zamana kadar Siyonist sermayenin kuklası olmaya devam edecek?

Mescid-i Aksâ'nın Geleceği

Bu sefer hayal değil, gelecek birkaç yıl içerisinde-

*Zengin müslümanlar
her sene Mekke'ye
gidiyor. Kudüs ve
Mescid-i Aksâ onların
gündeminde bile
yok! Cenâb-ı Allah
"Mescid-i Aksâ için
ne yaptın?" diye
soracak. Ey kardeş!
Yolun Kudüs'e
düşsün, gel derdimizi
dinle, bize moral
kaynağı ol, elimizden
tut, gönlümüzde ve
duamızda ol. Burası
Müslümanların ilk
kıblesi, yeryüzünün
ikinci mescidi, İsrâ ve
Miraç merkezi...*

de Mescid-i Aksâ'nın yarısını işgal edip el koymaya çalışıyorlar. Çünkü İslam dünyasının gösterebileceği en fazla tepkiyi tahmin edebiliyorlar. Mesela, Türkiye'de iki milyonluk bir gösteri yapılacak, belki bazı gençler İsrail Konsolosluğu'na taş atacak, İsrail bayraklarını yakacaklar, "Vur vur vur, Hamas vur, İsrail'e vurt!" diyecekler. Malezya'da beş milyonluk gösteri yapılacak. Müslümanlar bize üç-beş milyon gönderecekler, peki sonra ne olacak?

Gereği Yapılmazsa, Türkiye de İşgal Edilebilir

Sizin aracılığınızla ilk defa söylüyorum; bu pislik burada kalırsa, çok yakın gelecekte Türkiye de işgal edilebilir. Sakın "Biz güçlüyüz!" demeyin. Aranızdan FETÖ gibi insanları çıkarıp Türkiye'yi işgal ederler. Belki askeri güçle yapamaz-

lar ama aranızı bozacak, ifsat edecek kimseleri içinize sürerler ve birbirinize gidersiniz. Amerika'daki Siyonist sermaye çevresi ülkenizden dolar çekince döviz yükseliyor, ekonomik zorluk yaşıyorsunuz. Herkes hastalığı biliyor, lâkin kimse ilaç üretmiyor.

Buradan Türkiye'deki kardeşlerimize sesleniyoruz: Birleşin!

Ak Partililer, CHP'liler, MHP'liler, Saadetliler... Birbirinizle tartışmalarınız insani nezaket çerçevesinde olsun. Birbirinize girmeyin. Asgari müştereklerde birleşin, bölünmeyin, parçalanmayın, uyanık olun, sabırlı olun! İsrail'in ekmeğine yağ sürmeyin. Zira, bir tek siz kaldınız, en samimi, en duyarlı millet sizsiniz. Sizler her zaman mazlumların yanında oldunuz, bu sebeple Allah sizi koruyor. Sizin sorumluluğunuz diğer İslam milletlerine göre çok daha fazladır. Çünkü biz, sizlere yani Osmanlı'nın torunlarına "Ağabey" gözüyle bakıyoruz. Ağabey olarak sizin sorumluluğunuz diğer ülke Müslümanlarına göre daha fazladır. O sorumlulukla bizi Ku-

düs hakkı için korumanızı, kollamanızı, sahip çıkmanızı bekliyoruz. Biz size halk olarak ihanet etmedik. Birkaç kukla yönetici şu anda olduğu gibi ihanet etmiş olabilir fakat halk olarak biz size ihanet etmedik.

...

Bitirirken; Kudüs, yıllardır işgal altında. Fakat bundan çok daha acı olan bir şey var: "Alışmak." Kudüslü Müslümanlar, "zulme alışmama" mirasını dededen alarak torununa bırakıyor. Böylelikle, Siyonist İsrail'in baskı ve yıldırma girişimlerine hangi şart altında olursa olsun karşı çıkılıyor. Kudüs'ü her ziyaret edişimde ağır bir yük ile dönerim ülkeme. Bildiğimiz bir hakikat var, o da Kudüs için çok da bir şey yapmadığımızdır. Hâlbuki yaptıklarımız kadar, yapmamız gerekirken yapamadıklarımızdan da sorumluyuz!

Sözü Mahmut Bıyıklı Ağabeyin bir cümlesi ile bitirelim;

"Kudüs'ün âhı dünyaya dokunmuştur. Dünyanın Kudüs'le helalleşmesi lazımdır." ■

GÖÇMEN DEVLETİ İSRAİL'DE YAŞANAN KİMLİK SORUNU

Suna Durmaz

Giriş

O n dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısında Avrupa'da baş gösteren milliyetçilik akımları neticesinde ortaya çıkan antisemitik (Yahudi karşıtı) hareketlere karşı Macar asıllı Yahudi gazeteci Theodore Herzl'in başlattığı Siyasi Siyonizm Hareketi, yüzyıllardır Batılılar tarafından dinî ve kültürel olarak horlanan Yahudileri biraraya getirerek homojen bir **ulus-devlet** oluşturmayı hedef edinmiş ve bunun üzerine çalışmalarını yürütmüştür. Öte yandan; sürgün

hayatının Yahudiler için akidevi bir vazife olduğuna ve Tevrat'ta bahsi geçen kurtarıcı mesih gelmeden önce sürgün hayatının sona ermesi gerektiğine inanan Ortodoks Yahudiler; önceleri, dindarlıkla alâkası olmayan laik Siyonistlere karşı çıkmış olsalar da, zamanla eksen değiştirerek kervana katılmışlardır.⁽¹⁾

Siyonistlere göre, Yahudilerin tek millet olabilmeleri için göç edebilecekleri bir toprak parçasına ve millî bir kimliğe ihtiyaçları vardır. Ne var ki bunu gerçekleştirebilmek için Avrupa devletlerinden kaynaklanan siyasi bir irade gerek-

mektedir. Bu irade gösterildiği takdirde, Hristiyan Avrupa toplumunun yüzyıllardır karşı karşıya kaldığı Yahudi Sorunu da çözülmüş olacaktı. Theodore Herzl, bu fikri Avrupalı devlet adamlarına şu sözlerle sunmuştur: *"Biz bir devlet, hem de örnek bir devlet kuracak kadar güçlüyüz. Bu amaç için gerekli beşeri ve maddi malzemeye sahibiz. Bir ülkenin tüm haklı ihtiyaçlarını tatmin edecek büyüklükte, Dünya üzerinde bir yerde bize egemenlik verin, gerisini kendimiz tamamlarız."*

Millî bir yurt kurmak için işgal edecekleri topra-

Sentetik ulus yapısına sahip olan İsrail toplumu, temelde Aşkenaziler, Sefaradlar, Mizrahiler, Falaşalar, gibi farklı etnik guruplardan oluşmaktadır. Her bir grup kendini Yahudi olarak görse de aralarında ciddi anlamda itikad, sosyo-ekonomik ayrıcalık ve kültürel çatışma söz konusudur.

ğı aramaya koyulan Siyonistler, öncelikle Arjantin ve Uganda'yı düşündüler; üçüncü seçenek olarak da Kudüs topraklarını... Kendi aralarında yaptıkları müzakereler sonucunda, iki ülkenin de Yahudi tabiatına uygun olmadığı kanısına varınca, İngiliz siyonistlerin de yönlendirme yapmasıyla, bugünkü Filistin toprakları üzerinde karar kıldılar. Bunun üzerine Theodore Herzl, bu topraklara yerleşmek için Osmanlı Devleti'ne birçok defa girişimde bulunmuş, ancak her seferinde olumsuz cevapla karşılaşmıştır. Ümitsizliğe kapılmayan Siyonist Yahudiler, Sultan II. Abdulhamid'in, "Ben bir karış toprak bile olsa satamam. Zira bu vatan bana ait değil, milletime aittir. Benim milletim bu toprakları savaşta kanlarını dökerek kazanmışlar, onu kanları ile verimli kılmışlardır. Bu toprak bizden sökülüp alınmadan evvel, biz onu tekrar kanlarımız ile sularız." demesi ve önlerine koyduğu kanuni engelleri hile ve vesilelerle aşarak ferdi

ve küçük guruplar halinde Filistin topraklarına sızmayı başarmışlardır. Bununla yetinmeyen Siyonistler, Filistin'i ele geçirme planlarının önünde duran Sultan II. Abdulhamid'in bir an önce bertaraf edilmesi gerektiğine karar vermişler; Sultan'ın siyasi muhalifleri olan Ermeni ve Mason zındık komiteleriyle işbirliği yaparak Müslümanların Halifesi'nin azline sebep olmuşlardır.⁽²⁾

Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'nda mağlup olması ve 2 Kasım 1917'de İngiliz Dışişleri Bakanı Arthur Balfour'un "Majestelerinin Hükümeti Filistin'de Yahudi halkı için bir ulusal yurt kurulmasını sempatiyle karşılamakta ve bu amaca varılmasını kolaylaştırmak için azami çaba göstereceğini belirtmektedir." açıklaması (Balfour Deklarasyonu) üzerine tarihi bir fırsat yakalayan Siyonistler; önceki yıllarda dinî ziyaret kisvesi altında girdikleri Filistin topraklarına artık açıktan bir göç (Aliyah) hareketi yapmaya başlamışlardır. Savaş sonrasında galip kuvvet olarak Filistin'de hüküm sürmeye başlayan İngiliz Manda Yönetimi'nin desteğiyle, Avrupa ve Amerika üzerinden göç eylemlerini hızlandırmışlardır. Kurdukları İRGUN, STERN, HAGANAH gibi silahlı terör örgütleri eliyle şiddet ve katliamlara başvurarak Filistin topraklarında hızlı işgal eylemleri gerçekleştirmişler; Avrupa'dan getirdikleri Siyonist Yahudileri Araplardan gasp ettikleri köy ve kasabalara yerleştirmişlerdir.

Nihayet, başta İngiltere ve Amerika olmak üzere emperyalist devletler maddi-manevi destekleriyle 14 Mayıs 1948'de İsrail Devleti'ni (Filistinliler bu tarihe "Nakba/ Felaket" derler) kurmuşlardır. Böylece, Theodore Herzl'in 29 Ağustos 1897'de İsviçre'nin Basel kentinde topladığı I.Siyonist Kongre delegeleri önünde söylediği; "Basel'de Yahudi Devleti'ni kurdum. Eğer bugün bunu açıklarsam, herkes beni alaya alır. Oysa belki 5 fakat şüphesiz 50 yıl içinde herkes bu gerçeği görecekler." söylemi gerçekleştirilmiştir. Ancak, kurulan bu işgalci devletin silah gücüyle Araplardan gasp ettiği topraklara yerleştireceği yoğun bir halk kitlesine ihtiyacı vardır. Bu durumu İsrail'in ilk Başbakanı olan David Ben-Gurion, bir grup Amerikan Yahudisi'nin 1949'da İsrail'e gerçekleştirdikleri ziyaret vesilesiyle şu şekilde dile getirmiştir: "Bir Yahudi devleti kurma rüyamızı gerçekleştirmiş olmamıza karşın henüz işin başındayız. Yahudi halkının büyük bir kısmı hâlâ dışarda. Bugün İsrail'de sadece 900.000 Yahudi var. Gelecekte bütün Yahudiler İsrail'de toplanmalıdır. Ana babaları, çocuklarını buraya getirmeye çağırıyoruz. Yardım etmeyecek olurlarsa gençliği İsrail'e biz getireceğiz; ancak umarım buna gerek kalmayacak."⁽³⁾

İsrail'in eski Başbakanı İshak Shamir ise 2 Şubat 1997 tarihinde Maariv gazetesine vermiş olduğu bir demeçte, İsrail'e yerleşimci getirmenin Siyonizm için vazgeçilmez bir esas olduğunu şu sözlerle dile getirmiştir: "İsrail'e yerleşimci

“

Aşkenaz, İbranice’de “Almanya” demektir. Almanya, Fransa ve Doğu Avrupalı Siyonist Yahudiler ve onların soyundan gelenler bu isimle tanınırlar. Almanca, İbranice, Aramice ve Slav dillerinden harmanlanmış bir dil olan Yidişçe (Yidish) konuşurlar. Genelde, sarışın ve beyaz tenlidirler.

”

getirmek Siyonizimin esaslarındandır. Yerleşimciler olmadan Siyonizmi icra edemeyiz.”

İsrail’deki Etnik Guruplar Üzerine Bir İnceleme

Siyasi Siyonizm Hareketi, İsrail dışında yaşayan Yahudileri sürgünde “*galut/ diaspora*” kabul eder. Bu fikre binaen, İsrail Parlamentosu Knesset, 5 temmuz 1950’de “*Toplanma Tasarısı/ Geridönüş Yasası*” adında bir kanun çıkararak dünyanın neresinde olursa olsun her bir Yahudinin işgal edilmiş Filistin topraklarına yerleşme ve İsrail vatandaşı olma hakkına sahip olduğunu ilan etmiş; Yahudilerin İsrail’e göçünü sağlamak için yardım fonları oluşturmuştur. Bu şekilde, 1948-2012 yılları arasında 3.108.760 Yahudi İsrail’e göç ettirilmiştir. Ancak göç ettirilen Yahudiler; etnik köken, eğitim düzeyi, sosyo-ekonomik durumları, dini mezheplerine ve hatta İsrail vatandaşlığı alma tarihine göre kendilerine değer verilen bir birinden çok farklı karakterdeki (*heterogen*) guruplardı.⁽⁴⁾

Sentetik ulus yapısına sahip olan İsrail toplumu, temelde Aşkenaziler, Sefaradlar, Mizrahiler, Falaşalar, gibi farklı etnik guruplardan oluşmaktadır. Her bir grup kendini Yahudi olarak görse de aralarında ciddi anlamda itikad, sosyo-ekonomik ayrıcalık ve kültürel çatışma söz konusudur. Özellikle de Batılı liberal Aşkenazlar ve Doğulu dindar Mizrahiler arasında dini ve etnik olarak “*Kim daha Yahudidir? İsrail devletinin meşru sahipleri kimlerdir?*” sorgulaması sık sık yaşanmaktadır.

Aşkenazlar (Ashkanazi): Aşkenaz, İbrani-

ce’de “Almanya” demektir. Almanya, Fransa ve Doğu Avrupalı Siyonist Yahudiler ve onların soyundan gelenler bu isimle tanınırlar. Almanca, İbranice, Aramice ve Slav dillerinden harmanlanmış bir dil olan *Yidişçe (Yidish)* konuşurlar. Genelde, sarışın ve beyaz tenlidirler. Siyonist işgal devletinin ilk yönetim kadroları bunlardan oluşmuştur. İsrail’in en gelişmiş bölgelerinde ikamet eden Aşkenazlar hâlâ ülkenin birinci derecedeki yönetim kadrolarını oluşturmak-tadırlar. Eğitim ve sosyo-ekonomik düzey bakımından toplumdaki en kuvvetli ve egemen etnik guruptur. Aşkenaz Yahudilerinin İsrail’de doğmuş olan evlatları, diğer Yahudilerden farklı olarak kendilerine “*Sabra Yahudileri*” adını vermişlerdir. Her sahada devletin imkanlarını kullanmada öncelikleri olmuştur. Örneğin: Ben-Gurion Üniversitesi tarafından yapılan bir araştırmaya göre, 1975’te her dört Aşkenaz’dan biri üniversite mezunu iken, her yirmi Mizrahi’den biri üniversite mezunu olmuştur. Bu fark 1995’te biraz kapanmış; her 10 Mizrahi’den biri üniversite mezunu olabilmektedir.

Öte yandan; 1990 sonrası İsrail’e göçen Yahudilerin % 30’u Rusya’dan gelenlerdir. Bunlar arasında 300 bin Rus, İsrail dini yasalarına göre Yahudi sayılmamaktadır. Zira, dini yasalara göre bir insanın has Yahudi olabilmesi için Yahudi anneden doğmuş olması gerekir. Bu 300 bin Rus, “*Babadan Yahudi*” oldukları için has Yahudi sayılmayarak “*Yahudi olmayan Yahudiler/ non-Jewish Jews*” ya da “*Olim*” olarak sınıflandırılırlar. Bu guruptaki Yahudiler, “*Aşkenaz*” kategorisinde oldukları halde, ilk dönem Aşkenaziler tarafından kendilerine “*İçteki diğerler*” gözüyle bakılmaktadırlar. Rus kültüründen vazgeçemedikleri için de ayrıca ayrımcılıkla karşı karşıya kalmaktadırlar. Yapılan bir araştırmaya göre 2000-2002 yılları arasında İsrail’e göçen Rus göçmenlerin çoğu İbranice konuşmakta sınırlı çekiyor ve kendini “Rus” olarak tanıtıyor. Bu durum, İsrail toplumuyla kaynaşmalarının önüne geçiyor ve başarısızlığa sebep oluyor. Özellikle 16-23 yaş gurubu gençler eğitim hayatında büyük sıkıntılar çekiyor. Hatta bu gençlerin % 20’sinden fazlası okulu terk ederek sokak serberiliğine karışıyor. Sokağa düşen Rus gençlerinin % 19’u erkek %29’u da kızlardan oluşuyor. Bu kızların çoğu zaman cinsel tacize maruz kalıyorlar. Toplum tarafından Yahudiliklerinde sorun görüldüğü için evlenip yuva kurmakta zorluk çekiyorlar. Yaşadıkları bu dışlanma, bu genç-

“

İspanya, Portekiz, İtalya, Yunanistan, Türkiye, Fas, Tunus, Cezayir, Libya'da yaşayan Yahudiler ve onların soyundan gelenlere İbranicede "Sefarad" denir.

”

leri Hristiyanlığa itiyor. 93 Rus genci üzerinde yapılan bir çalışmaya göre, anneden Yahudi olmayan gençlerin % 43'ü kendini Hristiyan olarak tanıtıyor.⁽⁵⁾

Sefaradlar (Sephardi): Endülüsl İslam Devleti hükmü altında altın çağını yaşayan İspanyol Yahudileri, Kral Ferdinard ve Kraliçe İsabella ittifakıyla İspanya topraklarının Hristiyan hükmü altına girmesi (1492) sonucunda, ya din değiştirmek zorunda kalmışlar ya da sürgün edilmişlerdir. İspanya, Portekiz, İtalya, Yunanistan, Türkiye, Fas, Tunus, Cezayir, Libya'da yaşayan Yahudiler ve onların soyundan gelenlere İbranicede "**Sefarad**" denir. İspanyolca ve İbranice karışık olan **Ladino** diye bir dil konuşurlar.

“

İbranicede "Doğulu" anlamına gelen Mizrahi; Yemen, Irak, Suriye, İran, Hindistan ve Buhara Yahudilerine verilen addır.

”

Sefaradlar (Sephardi)

Aşkenazlardan sonra, İsrail toplumunda etkin olan ikinci önemli guruptur. Toplumda etkin bir grup olmalarına rağmen anavatanları olan İspanya özlemi duyanlar da yok sayılmaz. Belki de Araplardan işgal ettikleri topraklarda evlatları için huzurlu bir istikbal göremiyorlardı! 6 Kasım 2019 tarihli **Times of Israel** gazetesinin haberine göre, **4.313** İsrail vatandaşı Seferad yahudisi İspanya vatandaşlığına başvurdu. Aynı gazetenin (6 Ekim 2019) konuyla ilgili bir başka haberine göre ise Portekiz vatandaşlığına başvuran 33 bin Seferad Yahudisi içinde büyük çoğunluğu İsrail vatandaşı Sefaradlar oluştu- ruyormuş.⁽⁶⁾

Mizrahiler (Mizrahi): İbranicede "**Doğulu**" anlamına gelen Mizrahi; Yemen, Irak, Suriye, İran, Hindistan ve Buhara Yahudilerine verilen addır. Arap ülkelerinden İsrail'e göçen ilk nesil Mizrahiler, resmi işlerinde İbranice (**Hebrew**) kullansalar da günlük hayatta Arapça konuşurlar, Arapça film izlerler, klasik Arap müziğinin önde gelen şarkıcıları olan Umm Gulsum, Leyla Murad, Ferid Atrâş ve Abdulvahab'ı büyük zevkle dinlerler. Bu durumu 1951 yılında İsrail'e göçen Irak asıllı Yahudi yazar Shimon Ballas (**Arapça müstear ismi: Adib al-Qas**) şöyle dile getirir: "**Ben İsrail veya Yahudi kimliğine ait değilim. İsrail'de yaşadığım için İsrailliyim ve İsra-**

Mizrahiler (Mizrahi)

**Etiyopya
Yahudilerine yabancı
anlamında “Falaşa”
denir. Yahudilikten
Hristiyanlığa
geçenlere de
“Falaşmura” adı
verilir.**

illi kimliğim var. Lakin, kültürel kök olarak kendimi bir Araptan ayrı görmüyorum. Radyoda çalınan şarkılar bizim için bir şey ifade etmiyor. Bir insan farklı bir dil konuşabilir ve farklı kıyafet giyebilir. Ama aşkı başka bir aşkla değiştiremez. Bu bir kâidedir. Bu müzik (Arap müziği) bizim kanımıza işlemiş.”

Doğu kökenli esmer tenli Mizrahiler, Avrupa asıllı beyaz tenli Siyonistler tarafından ikinci sınıf muamelesi görmüşlerdir. Hatta, 1950-1960 yılları arasında İsrail eğitim müesseselerinde okutulan resmi Yahudi tarihi ve edebiyatı Avrupa Yahudilerine ait olmuştur. Mizrahi Yahudilerinin tarihine ve edebiyatına hiç yer verilmemiştir. İsrail resmi tarihinde Mizrahilere ancak 1970 yılında, Siyonist hareketin doğudaki faaliyetleri adı altında yer verilmeye başlanmıştır. Yıllarca, ayrımcılıkla karşı karşıya kalmanın acısını çekmiş olan Mizrahi Yahudileri, şimdi de siyonist rejimin resmi ideolojisiyle büyümek zorunda kalan evlatlarıyla anlaşamaz duruma gelmiştir. Zira yeni nesil Mizrahiler, babalarının geleneksel Doğu Yahudiliği ile İsrail devletinin aşıladığı Batı kaynaklı Siyonist kültür arasında sıkışarak kendi kimlikleri konusunda ikilem (dilemma) yaşamaktadırlar.⁽⁷⁾

Falaşalar (Beta İsrail): Öncelikle, Falaşaların aslı nedir, sorusuna cevap bulmaya çalışalım. Kuzey Etiyopya’da konuşulan Ge’ez dilinde (Etiyopya Hristiyanlarının klasik dilidir.) Etiyopya Yahudilerine yabancı anlamında **“Falaşa”** denir. Yahudilikten Hristiyanlığa geçenlere de **“Falaşmura”** adı verilir. Falaşalar Etiyopya’nın kuzey

Falaşalar (Beta İsrail)

bölgesindeki nehir kenarlarında kamışlardan yapılmış yuvarlağa benzer kulübelere oturmuş 60-70 hanelik köylerde yaşarlar. Bu köylerin en önemlileri Gondar kenti civarında bulunuyor. Falaşalar yabancılara dokunmayı necis saydıklarından, şehirden ziyade kendi köylerinde yaşamayı tercih ederler. Köylerin biraz uzağına yapmış oldukları iki kulübeyi, lohusalık dönemi biten kadınların saçlarını tamamen traş etmeleri ve yıkanmaları için tahsis ederler. İnançlarına göre, erkek çocuğu doğuran kadının lohusalık müddeti 40 gündür; kız olunca bu rakam ikiye katlanır. Falaşa erkekleri Etiyopya’daki diğer erkekler gibi “izar” denilen göbekten aşağıya kadar bürünülen peştamal giyinirler.

Muharref Tevrat’a göre ibadelerini yapan Falaşalar, diğer Yahudilerde kabul gören kutsal kitaplar Talmud ve Mishnah’yı bilmiyorlar. (Bu yüzden, İsrail’deki hahamlar tarafından Yahudiliklerinden şüphe duyuluyor.) Yeni doğan çocukları sekizinci günde sünnet ederler. Sünnet işini kadınlar yapar. Sünnet ve evlilik merasimlerini Yahudi şeriatına göre yapan Falaşalar, inşa ettikleri bir kulübede ibadet ederler. Zaman zaman, Hristiyanlıktaki gibi kâhinlere gidip günah çıkarırlar. Zaman zaman da kötü ruhları kovmak(!) için Afrika’daki kavimler gibi dans ederler. Cumartesi günleri cinsel ilişkiden uzak dururlar. Diğer Yahudi gurupların yaptığı gibi, aynı öğünde et ve süt mamülleri yeme yasağını uygulamazlar. Samiri Yahudileri gibi 14 Nisan günü kurban (koyun) keserler. Son olarak, bütün Yahudi guruplarında olduğu gibi bunlar da kendilerini **“Seçilmiş Halk”** sayar ve kurtarıcı

mesihin Falaşalar arsından çıkacağına inanırlar. Kendi soylarını Kral Solomon’un Kraliçe Sheba’dan (Hz.Süleyman-Sebe Kraliçesi Belkis) olan oğlu Menelek’den geldiğini iddia ederler. **“Beta İsrail/ İsrail Evi”** olarak tanınırlar.⁽⁸⁾

2017 yılı istatistiklerine göre İsrail’de 148.700 Falaşa bulunmaktadır. Bunların çoğu, 1984 yılında Musa Operasyonu (Moses Operations) ve 1991 yılındaki Süleyman Operasyonu (Solomon Operations) ile İsrail’e getirildiler. İsrail toplumunda ayrımcılık muamelesi gören en düşük etnik gurup Falaşalardır. İktidardaki Likud Partisi vekillerinden olan Avraham Negusi bu durumu şöyle özetler: **“Yahudi olduğumuzdan dolayı Etiyopya’da bize “Falashmura” diye seslenir ve İsrail’e ait olduğumuzu söylerlerdi. Burada da Etiyopya’ya ait olduğumuzu söylüyorlar! İsrail’de Yahudileri işgal ettikleri topraklara yerleştirmek için düzenlenmiş olan “Law of return / Geridönüş Yasası” diye bir kanun var. Bu kanuna göre, her bir Yahudi’nin İsrail’e gelme ve vatandaşlık alma hakkı var. 1949’dan beri Siyonist Yahudiler “Aliyah” adlı operasyonlarla Filistin topraklarına yerleştirildiler. Ancak, Falaşalar bu kanun dışında tutuluyorlar. Onlar için her defasında meclis kararı gerekmektedir.”**⁽⁹⁾

İsrail toplum yapısı incelenirse, Güney Afrika’yı sömüren İngilizlerin yerli halka karşı gösterdiği ırkçılığın (apartheid), Falaşalar üzerinde aynı şekilde uygulandığı açıkça görülür. Örneğin, İsraililerin ancak %25’i Falaşalarla komşu olmak istiyor. Toplu taşımalarda yan yana otumaktan oldukça rahatsız olanlar azımsanmayacak de-

**Siyasi Siyonizm
Hareketi'nin farklı
etnik yapıdaki
Yahudileri Filistin
topraklarında
topladıktan sonra,
eritme stratejisi
(melting pot)
uygulayarak
homejen bir "Yahudi
Milleti" oluşturma
projesi tam
manasıyla başarılı
olamamıştır. İsrail
soyolojik olarak
büyük bir kimlik krizi
içindedir.**

recede fazla ve Falaşalar, Siyonist Yerleşim Birimleri olan sitelerde kiralama ya da satın alma yapamazlar. İsrail'e gelince zorunlu olarak İbranice öğrenmeye başlamalarına rağmen hâlâ % 45'i İbranice bilmiyor ve % 63'ü vasıfsız işlerde çalışıyor. İyi iş bulamadıkları için bu kesimin mafyanın eline düşme ihtimali, dolayısıyla da suç işleme oranları yükseliyor. Milli gelir dağılımı, eğitim, sağlık, güvenlik hizmetlerinde kendilerine karşı ırkçı politika uygulanmasına karşı çıkan Falaşalar 2015 yılında Telaviv'de büyük bir protesto yürüyüşü yaptılar. Polisin müdahalesi sonucunda 60 kişi yaralandı. ⁽¹⁰⁾

Etiyopya'da Yahudi oldukları için "Falaşa" adı verilen ve aşağılanan Siyahi Yahudiler (Black Jews), büyük umutlarla geldikleri Siyonist İsrail'de beyaz Avrupalılar tarafından aşağılanmakla karşı karşıya kalmışlardır. Öyle ki 1996 ve 2006 yıllarında İsrail kan bankasına bağış yapmak istediklerinde, kanlarında AIDS benzeri mikrobik hastalıklar olabilir gerekçesiyle kabul

edilmemiştir. Kanlarının hor görülmesini kabul edemeyen Falaşalar gösteriler düzenlemiş ve polisle çatışmalar sonunda bu olaylarda 19 kişi tutuklanmıştı. 2015'te İsrail polisi, orduda görev yapan bir Falaşa gencini üstünde üniforma olduğu halde dövünce de olaylar çıkmış ve bu defa da 60 kişi yaralanmıştı. Ayrıca 1997-2019 yılları arasında dört Falaşa genci polis tarafından öldürülmüştür. ⁽¹¹⁾

Sonuç

Yahudi toplumunun tek millet olmadığını Rab-bimiz haber vermiştir: **"Onlar müstahkem kaleler içinde veya duvarlar arkasında olmadan sizinle toplu hâlde savaşmazlar. Kendi aralarındaki çekişmeleri şiddetlidir. Sen onları toplu sanırsın. Hâlbuki kalpleri darmadağındır. Bu, onların akılları ermez bir topluluk olmalarındandır."** (Haşır Suresi 14. Ayet)

İsraili çeşitli kurumların yaptığı saha çalışmalarından anlaşıldığı üzere; Siyasi Siyonizm Hareketi'nin farklı etnik yapıdaki Yahudileri Filistin topraklarında topladıktan sonra, eritme stratejisi (melting pot) uygulayarak homejen bir "Yahudi Milleti" oluşturma projesi tam manasıyla başarılı olamamıştır. İsrail soyolojik olarak büyük bir kimlik krizi içindedir. Gasp edilmiş topraklar üzerinde yaşadıklarını bilen Siyonist göçmenler için gelecek pek de parlak görünmüyor! ■

Kaynaklar:

■ (1) <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/679320>

■ (2) <http://web.firat.edu.tr/sosyalbil/dergi/arsiv/cilt12/sayi2/421-438.pdf>

<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/391107>

■ (3) https://www.researchgate.net/publication/325826395_MIZRAHI_YAHUDILERI_VE_ISRAIL'DE-KI_SOSYO_KULTEREL_DURUMLARI

■ (4) https://www.salto-youth.net/download/4-17-2944/youth_in_israel.pdf

■ (5) http://sosyalarastirmalar.com/cilt7/sayi34_pdf/2tarih_uluslararasiliskiler_siyaaset/muminov_nurlan.pdf

<https://sociology.biu.ac.il/sites/sociology/files/shared/sp2011-6.pdf>

■ (6) <https://www.myjewishlearning.com/article/sephardic-ashkenazic-mizrahi-jews-jewish-ethnic-diversity/>

<https://www.timesofisrael.com/at-least-27-of-applicants-under-spains-sephardic-law-of-return-are-not-jews/>

■ (7) https://www.academia.edu/11978081/TEL_AVIV_MIZRAH_The_potential_of_Iraqi_cultural_identity_within_two_generations

■ (8) https://mugtama.com/archive-pdf/search-result.html?filter_category_id=34&filter_search=1268

<http://www.philtar.ac.uk/encyclopedia/judaism/falash.html>

■ (9) <https://www.thedailybeast.com/israels-racist-policy-keeps-black-african-jews-from-their-families>

<https://www.cbs.gov.il/en/mediarelease/Pages/2018/The-Ethiopian-Population-In-Israel.aspx>

■ (10) <https://www.jewishvirtuallibrary.org/the-situation-of-ethiopian-jews-in-israel>

■ (11) http://www.salom.com.tr/arsiv/haber-70968-ka-yip_kabilelerin_torunlari_falasalar.html

<https://www.jewishvirtuallibrary.org/the-situation-of-ethiopian-jews-in-israel>

■ (12) https://mugtama.com/archive-pdf/search-result.html?filter_category_id=34&filter_search=1268

72 YILLIK DRAM: FİLİSTİNLİ MÜLTECİLER VE ULUSLARARASI HUKUK

Abdülkadir Tok

Özet

Orta Doğu'da artan çatışmaların toplumsal açıdan en ciddi ve hukuken bir türlü çözüme kavuşturulamayan sonuçlarından birisi de mülteciliktir.

Filistin tarihinde de yaşanan 1948 ve 1967 savaşları, binlerce Filistinlinin başka ülke-

lere zorunlu olarak göç etmesine sebep olmuştur. Günümüzde Orta Doğu başta olmak üzere dünya genelinde altı milyon aşkın Filistinli mülteci bulunmaktadır. Mültecilik sorunu, uluslararası arena da her defasında temsil problemiyle karşılaşan Filistinlilerin en önemli fakat gerek İsrail gerek dünya kamuoyu tarafından her daim yok sayılan sorunlarından bi-

“

Dünya genelinde bulunan 25,9 milyon mültecinin 5,5 milyonunu savaşlar sonucunda sürgüne mahkûm edilen Filistinli mülteciler oluşturmaktadır.

”

Irak'ta Filistinli mülteciler

ri haline gelmiştir. Mülteciler, günün birinde mülklerine geri dönecekleri umuduyla 72 yıldır anahtarlarını hep yanlarında taşımaktadırlar. Bu çalışmada genel anlamda bizlere yıllardır çözümsüz bir sorunmuş gibi lanse edilen mülteci durumundaki Filistinlilerin geri dönüş hakkı, hem BM'nin bu soruna binaen aldığı kararlar hem de uluslararası hukukun mültecilere tanıdığı haklar ve bu alanda yapılan sözleşmeler çerçevesinde ele alınmaya çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Filistinli Mülteciler, Zorunlu Göç, Sürgün, Geri Dönüş Hakkı, Uluslararası Hukuk.

Giriş

Tarihinde sayılamayacak derecede savaş, ilhak, işgal, sürgün ve aleyhe sonuç veren sözde barış görüşmeleri olan Filistin'de, 1948 ve sonrasındaki 1967 savaşı hem Filistin açısından hem de Orta Doğu coğrafyasının geneli açısından önemli bir yere sahiptir. 1948 öncesinde sürgün, zorunlu göç ve birtakım planlar için Filistin'e yerleşmeye gelen Siyonist gruplar, buradaki diğer Arap ve Yahudi grupları arasında çekişmelere sebep oldu. İngiltere'nin Filistin'deki manda yönetiminden çekilmesi ve İsrail'in resmi olarak kurulması ile bölgedeki soğuk atmosfer artık fiili bir savaşa dönüştü. Çatışmalar sonucunda sayıları kaynaktan kaynağa değişen binlerce Filistinli zorunlu olarak yurtlarını terk

etmek zorunda kaldı. 1948 savaşı sonrasında Arap Devletler ve İsrail arasında devam eden küçük çaplı atışmalar 1967'de yeniden savaşa dönüşmüş ve savaş sonucunda yine binlerce Filistinli sürgüne maruz bırakılmıştır. Dünya genelinde bulunan 25,9 milyon mültecinin 5,5 milyonunu işte bu savaşlar sonucunda sürgüne mahkûm edilen Filistinli mülteciler oluşturmaktadır. (UNHCR, 2018)⁽¹⁾

Yetmiş iki yıldır devam eden sürgün ve Orta Doğu'da meydana gelen her hadisede zorunlu göç etme nedeniyle Dünya tarihinde en fazla zulüm görmüş, acı çekmiş fakat bir türlü var olan haklarına yeteri kadar kavuşturulamamış ulusun adıdır Filistin. Nitekim Siyonistler yıllar evvel kendilerine uygulanan sürgün ve zorunlu göç politikalarının aynısını özellikle devlet müessesesine büründükten sonra aslında kendilerine kardeş olan Filistin halkına hiçbir hukuki dayanak olmadan 72 yıldır uygulayarak 'Filistinli Mülteciler' sorununu kronik bir sorun haline getirdi. Bu kronik mesele yıllardır Orta Doğu, İslam alemi ve uluslararası örgütleri meşgul eden fakat bir türlü çözülemeyen uluslararası bir mülteci sorunu haline gelmiştir.

Çalışma bu minvalde üç aşama olarak ele alınmıştır. İlk olarak, Filistinlilerin maruz kaldıkları zorunlu göçlerin başlangıcı olan savaşlara kısaca değinilerek savaşın gö-

çe etkisi anlatılmıştır. İkinci olarak zorunlu olarak yapılan bu göçlere karşı BM'nin tavrı, işgal ve ilhaklar ile göçe sebep olan İsrail aleyhine BM'nin aldığı kararlar ve Filistinli mültecilerin uluslararası sözleşmeler bağlamında hukuki statüsü hakkında bilgi sunulmaya çalışılmıştır. Üçüncü aşamada İsrail ile Filistinli makamlar arasında gerek dolaylı gerek doğrudan gerçekleştirilen uzlaşma görüşmeleri ve bu görüşmelerde alınan kararların Filistinli Mülteciler açısından muhtevası ele alınmaya çalışılmıştır.

1-) 1948 ve 1967 Savaşları ve Mülteci Sorunu

1.1-1948 Savaşı

Filistin meselesi, İngiliz mandası sona ermeden İngiltere Dışişleri Bakanı Ernest Bevin, tarafından 1947 Şubat ayında o yıllarda yeni kurulmuş olan Birleşmiş Milletlere havale edildi. Genel kurul, Birleşmiş Milletler Filistin Özel Komitesi (UNSCOP) kurup bu komiteyi Filistin'deki durumu incelemek ve 1 Eylül 1947'ye kadar bir rapor hazırlamakla görevlendirdi. UNSCOP, genel kurula sunduğu raporda İngiliz mandasının sona erdirilmesini ve Filistin'e bağımsızlık verilmesini oybirliğiyle tavsiye etti. Ancak komite bağımsız Filistin'in nasıl bir devlet olacağı konusunda fikir ayrılığı yaşadı. Azınlık raporu federal bir devlete uygun görüyordu. Çoğunluk raporuysa,

BM Genel Kurulu 29 Kasım 1947'de aldığı 181 sayılı kararı ile ikinci raporu kabul etti. Ortaya konulan paylaşım planına göre, İngiliz manda rejiminin sona ermesiyle birlikte Filistin toprakları üzerinde birisi Arap diğeri Yahudi olmak üzere iki bağımsız devletin kurulması ve Kudüs'ün silahlardan arındırılmış, BM Vesayet Konseyi'nin himayesinde uluslararası bir statüye sahip olması kararlaştırılmıştı.

mandanın biri Arap, diğeri Yahudi iki devlete bölünmesini ve Kudüs'e uluslararası bir statü tanınmasını öngörmektedir. Yani çoğunluk raporu Filistin'de iki bağımsız devlet ihtimalini gündeme getirmektedir. Siyonist liderler bu rapora sıcak bakarken Arap liderler bu raporu reddettiler.⁽²⁾

BM Genel Kurulu 29 Kasım 1947'de aldığı 181 sayılı kararı ile ikinci raporu kabul etti. Ortaya konulan paylaşım planına göre, İngiliz manda rejiminin sona ermesiyle birlikte Filistin toprakları üzerinde birisi Arap diğeri Yahudi olmak üzere iki bağımsız devletin kurulması ve Kudüs'ün silahlardan arındırılmış, BM Vesayet Konseyi'nin himayesinde uluslararası bir statü-

ye sahip olması kararlaştırılmıştı.⁽³⁾ Söz konusu statü 10 yıl yürürlükte kalacak, daha sonra referandum yoluyla halkın görüşlerine başvurularak gözden geçirilecekti.

Bu karardan ve İngiliz mandasının sona ermesinden sonra Siyonistler bölünme planında kendisine ayrılan bölgede 15 Mayıs 1948 günü İsrail Devleti'ni kurduğunu ilan etti. İlanın akabinde Mısır, Ürdün, Suriye, Irak ve Lübnan orduları Filistin topraklarına girmeye başlamıştır.⁽⁴⁾ Ancak savaşın seyri, İsrail'in planlı savunması üzerine Arapların aleyhine döndü. Savaş İsrail kazanmıştı ve savaş neticesinde yaklaşık 1,2 milyon Filistinliden 780,000'i çevre ülkelere (Suriye, Ürdün,

Lübnan, Gazze vs.) göç etmek zorunda kalarak mülteci durumuna düştü.⁽⁵⁾ Bu sebeple Filistinliler, kaybettikleri bu savaşı Nakba (Büyük felâket, kara gün) olarak adlandırırken, Siyonistler bu savaşın neticesini bağımsızlık olarak adlandırmaktadır.

2.1-1967 Savaşı

1948 sonrasında bölgedeki devletler ve İsrail arasındaki küçük çaplı çatışmalar 1967'ye kadar devam etti. Bölge ülkeleri arasında su sorununa ilişkin yaşanan sürtüşme Filistinli grupların İsrail hedeflerine saldırılar düzenlemesiyle sınırlı kalmadı. Özellikle Suriye ve Ürdün'ün İsrail ile yaşadığı su politikaları 1967 savaşının en önemli nedenlerinden biri oldu. Su soru-

nu 1967, 6 gün savaşına kadar gerilla saldırıları ve sınır ihlalleri ile sınırlı kalyordu. Gittikçe artan gerilim 1967'ye gelindiğinde yerini sıcak çatışmalara bıraktı.⁽⁶⁾

Gerginlik 7 Nisan 1967'de doruk noktasına ulaştı ve İsrail ile Suriye arasında tam bir hava ve topçu savaşı yaşandı fakat İsrail, Suriye Ordusu'nu püskürttü. 5 Haziran 1967 Pazartesi günü ise İsrail ile Arap komşuları (Mısır, Ürdün ve Suriye) arasında fiili olarak savaş başladı. Savaş 6 gün sürdü. İsrail 6 gün içinde Mısır'ın elinde olan Sina Yarımadası ile Gazze Şeridi'ni, Ürdün'ün elinde bulunan Doğu Kudüs ve Batı Şeria'yı, Suriye'nin elinde bulunan Golan Tepelerini işgal ederek kendi hâkimiyetine geçirdi. Kısacası İsrail işgal ettiği toprakları 4 kartına çıkardı.⁽⁷⁾ 6 gün savaşının da sonucunda 1948'de olduğu gibi zorunlu göç dalgası gerçekleşti. Yaklaşık 325 bin Filistinli mülteci kendi topraklarını terk etmek zorunda kaldı.⁽⁸⁾

Görüldüğü gibi İsrail Devleti'nin kurulduğu yıl çıkan 1948 savaşı ve sonrasında

da 1967 yılında gerçekleşen 6 gün savaşındaki zorunlu göç nedeniyle yaklaşık 1 milyon Filistinli mülteci konumuna geldi. Artık 1 milyon Filistinli mültecinin nerede, nasıl ve hangi topraklarda yaşamlarını sürdüreceği konusu büyük bir sorun olarak halen dahi varlığını korumaktadır. İsrail söz konusu mesele hakkında çözüme yanaşmazken Filistinliler ise kovuldukları bölgelere geri dönmek istemektedir.

2-) Birleşmiş Milletler ve Filistinli Mülteciler

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, yukarıda kısaca açıklamaya çalıştığımız 1948 ve 1967 savaşı (*Altı Gün Savaşı*) sonucunda yerlerinden çıkarılan Filistinli mültecilerin, geri dönüş hakkını korumak amacıyla hem komisyonlar kurmuş hem de meseleyi doğrudan ele alan bir dizi kararlar almıştır.

2.1 Filistin İçin Uzlaştırma Komisyonu

Birleşmiş Milletler teşkilatı 1948 savaşı sonrasında Filistin'in sorunlarını huku-

ki yollarla çözmek istedi. Bu minvalde bölgedeki sorunları bizzat yerinde tespit edilmesi amacıyla İsveçli arabulucu Kont Bernadotte'yi incelemeler yapmak üzere Filistin'e gönderdi. Bernadotte mülteciler meselesinin ciddiyetine ilk varan kişi olarak, 16 Eylül 1948'de bir rapor hazırladı. Bu rapora istinaden genel kuruldan, acilen mültecilere yardım edilmesini, güvenlikleri için tedbirler alınmasını ve bunların İsrail işgali altında bulunan yurtlarına geri dönmelerinin sağlanmasını istedi. Bernadotte'un istekleri üzerine genel kurul, 24 Eylül 1948'de toplanarak meseleyi 3. kurula gönderdi. 3. kurul yaklaşık 1,5 ay süren çalışmalarından sonra bir karar tasarısı hazırladı. Bu tasarı 19 Kasım 1948'de 212 (III) sayılı genel kurul kararı olarak oybirliğiyle kabul edildi. Karar gereğince Birleşmiş Milletler Filistin Mültecilerine Yardım Teşkilatı (UNRPR) kuruldu.⁽⁹⁾ Irak ve Lübnan'ın isteğiyle Birleşmiş Milletler Filistin Mültecilerine Yardım Teşkilatı'nın İngilizce ismi (UNRPR) şimdi United Nations Relief and

Works Agency for Palestine Refugees (UN-RWA) oldu.⁽¹⁰⁾

Mültecilerin durumunu görerek yaşayan ve bu kararın çıkmasını sağlayan Bernadotte, Kudüs'te Siyonistler tarafından öldürülecekti. Ancak buna rağmen, girişimler devam ediyordu. Nitekim bu giri-

geri çevrildi.⁽¹¹⁾

2.2 181 ve 194 Sayılı Kararın Tetkiki

İsrail 1949'da BM'e üye olarak kabul edildiğinde, bu örgütün kendisine açık seçik bir biçimde koyduğu ön koşulu, yani 181 sayılı kararın uygulanmasını kabul etti. Yukarı-

yla barış için yaşamaları temin edilecekti. Aynı zamanda İsrail yönetimi mülteciler için tazminat ödemeye mahkûm edildi. Belirtmek gerekir ki İsrail bu karara da uymadı.⁽¹³⁾ Aksine 12 Aralık 1948 tarihinde "Olağanüstü hal" ilan ederek zorla boşalttırıp el koyduğu mülkleri, 20 Mart 1950'de çıkardığı "Sahipsiz Mülkler" adlı bir kanunla kendi iç hukukuna göre üzerinde tasarruf edilebilir hale getirdi. Kanunda İslam Vakıf Emlakları dâhil Filistin topraklarının tamamını "sahipsiz mülk" olarak tanımlandı. Bu yasanın amacı 1948-1967 savaşları neticesinde göçe zorlanan Filistinlilerin Filistin topraklarında mülklerini sahipsiz olarak nitelendirip İsrail Devleti'nin mülkü haline getirmektir. Hukuku hiçe sayan İsrail bu amacına ulaştı. Bugün bile Filistin'e gittiğimiz zaman aslında Filistinlilere ait arazileri Siyonistlerin himaye ettiğini çok rahatlıkla görebiliriz.⁽¹⁴⁾

2.3 242 Sayılı Karar (22 Kasım 1967)

1967 savaşından sonra İsrail işgal ve ilhak politikalarıyla BM'nin kendisine tahsis ettiği toprakları dört katına çıkardı. Elde ettiği topraklarda yaşayan Filistinlileri de göçe maruz bıraktı. BM bu duruma Kasım 1967'de aldığı kararla tepki gösterdi. Karara göre İsrail silahlı kuvvetleri son çatışmada işgal ettiği topraklardan çekilecek, bölgedeki her devletin toprak bütünlüğüne saygı duyulacak ve mülteci sorununa da *adil* bir çözüm bulunacaktı. Ayrıca kararda 'BM, bölgedeki her ülkenin siyasi bağımsızlığını ve toprak bütünlüğünü garanti altında tutacak' denildi.⁽¹⁵⁾ Netice olarak diğer kararlar gibi bu kararda İsrail'e uygulanmadı.

2.4 Uluslararası Sözleşmeler Çerçevesinde Filistinli Mülteciler

Mülteciler meselesine ilişkin uluslararası hukukta iki önemli araç mevcuttur. Bunlardan biri 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Cenevre Sözleşmesi, diğeri ise 1967 tarihli Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin New York Protokolü'dür. Bu iki önemli araca BM Genel Kurulu'nun 10.12.1948'de kabul ettiği İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (İHEB)'i de dâhil edebiliriz. Nitekim bu bildiride de mültecilere yer verilmiştir.

şim ve çabaların sonucunda Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 11 Aralık 1948'de ünlü 194 (III) sayılı kararını çıkardı. Kabul edilen ve "Filistin Birleşmiş Milletler Gözlemcisi Raporu" başlığını taşıyan bu karara Filistinli Mülteciler ile ilgili ilk uluslararası belge diyebiliriz. 194 sayılı karar ile Birleşmiş Milletler üyesi olan üç devletten (Türkiye, Fransa, ABD) oluşan Filistin için uzlaştırma komisyonu kuruldu. Komisyon, yeni yıldan (1949) itibaren iki taraf ile (Filistin-İsrail) temaslara başlayacaktı. Ancak Filistinli mültecilerin geri dönüş hakkı, yapılan her girişime rağmen 'Bir karış bile toprak terk etmeyeceğiz' diyen İsrail tarafından

rıda da beyan ettiğimiz üzere karara göre Filistin toprakları üzerinde birisi Arap diğeri Yahudi olmak üzere iki bağımsız devlet kurulacak ve Kudüs Birleşmiş Milletler yönetimine bırakılacaktı. Lakin İsrail 1948 yılında Filistin'e ait toprakları işgal ederek bu kararı alenen ihlal etti.⁽¹²⁾

11 Aralık 1948 tarihli 194 sayılı ikinci kararı da İsrail'in BM'e üyeliğinin onanmasının ön koşulu olması öngörülmüş ve bu koşul da İsrail tarafından kabul edilmişti. Bu karara göre ise savaş sonucunda göçe mahkûm edilip geri dönmek isteyen mültecilerin ülkelerine dönmeleri en olası şekilde gerçekleştirilecek ve komşula-

Lübnan'daki Filistinli mülteciler

2.4.1 Mültecilerin Hukuki Statüsüne Dair Sözleşme

Daha çok "Cenevre Sözleşmesi" olarak bilinen Mültecilerin Hukuki Statüsüne Dair Sözleşme, BM Genel Kurulu tarafından 14 Aralık 1950 tarihli konferansta kabul edilmiş, 28 Temmuz 1951 yılında, Cenevre'de imzalanmış ve 22 Nisan 1954 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşme ile tarihte ilk kez bir mülteci tanımı yapılmış, mültecilerin hakları ve standartlarının çağdaş bir listesi verilmiş, mülteci iadesinin sınırları ile geleneksel hukukta bulunan "geri göndermeme" ilkesi sözleşme ile hüküm altına alınmıştır.⁽¹⁶⁾ Sözleşme metninde mülteci şöyle tanımlanmıştır: 'İrki, dini, milliyeti, belli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri nedeniyle zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaş olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle, yararlanmak istemeyen veyahut tabiiyeti yoksa ve bu tür

olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen her şahıstır.' Sözleşmesi'nin 1. Maddesinin D bendine göre; Sözleşme BM Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR)'nin dışında, BM'nin herhangi bir organı veya kuruluşundan yardım alan kişileri kapsamamaktadır.⁽¹⁷⁾ Filistinli mülteciler, BM Filistin Uzlaştırma Komisyonu (UNCCP) ve Yakın Doğu'daki Filistinli Mülteciler için BM Yardım ve Çalışma İdaresi (UNRWA)'nin koruması altında bulunmalarından dolayı 1951 Sözleşmesi ve UNHCR'nin korumasından mahrumdurlar. UNRWA gibi uluslararası kuruluşların çalışmaları ise, mültecilerin belli başlı sürgün mahallerindeki bireysel sorunlarını çözmek ve yardımcı olmaktan öteye gitmemektedir.

Belirtmek gerekir ki sözleşme kısmen eksiktir. Çünkü mültecilerin geri dönüş hakkına dair herhangi bir düzenleme yoktur. Sadece mültecilerin zulüm nedeniyle

le ayrıldığı ülkesine gönüllü olarak yeniden yerleşmesi halinde mülteci statüsünün sona ereceğini beyan etmekle sınırlı kalmıştır.⁽¹⁸⁾

2.4.2 Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1967 Protokolü (New York Protokolü)

31 Ocak 1967'de imzaya açılan Mültecilerin Hukuki Durumuna İlişkin 1967 Protokolü, 4 Ekim 1967 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Başlangıçta Cenevre Sözleşmesi sadece 01.01.1951 gününden önce meydana gelen olaylar sonucunda mülteci olmuş bireylere uygulanmakta idi. Dünyada mülteci nüfusunun gittikçe artması karşısında Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1967 Protokolü kabul edilmiştir. Bu protokolle Sözleşmenin uygulanmasında orijinalinde getirilen tarih ve coğrafya sınırlaması kaldırılarak, mültecilerin kapsamı daha da genişletilmiştir. New York Protokolü ile değişikliğe uğratılmış olan Cenevre Sözleşmesi, bugün mültecilerin

haklarını koruyan en önemli uluslararası belgedir.⁽¹⁹⁾

Her ne kadar 1967 Protokolü mülteciler için uluslararası alanda, hukuki olarak belli düzenlemeler yaparak birtakım standartlar oluşturmaya çalışsa da yine devletler ve bölgeler arasındaki siyasi ve ideolojik baskılardan kaynaklanan mülteci akınlarını ve göç etmek zorunda kalan mültecilerin sorunlarını tam olarak bertaraf edememiştir. Dolayısıyla Filistinli mülteciler de kendilerine verilmesi gereken temel haklardan (özellikle geri dönüş hakkı) ve insan olmanın gereği olarak yapılması gereken muamele konusunda eksik bırakılmaktadır.

2.4.3 İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi

BMŞ (m. 10) uyarınca sadece tavsiye niteliğinde karar almakla yetkili olan BM Genel Kurulu 10.12.1948 tarihinde aldığı kararla İHEB'i kabul etmiştir. İHEB'in en önemli özelliği, insan haklarına evrensel bir boyut kazandırması ve böylece kendinden sonra

artık daha etkili koruma mekanizmalarıyla donatılan sözleşmelere önyak olmasıdır.

Bildirinin 13 maddesinin 2. cümlesi mültecilerin durumu ile alakalıdır. Maddeye göre *'Herkes, kendi ülkesi de dâhil olmak üzere, herhangi bir ülkeden ayrılmak ve ülkesine yeniden dönmek hakkına sahiptir.'*⁽²⁰⁾ Maddeden Filistinli Mültecilerin de yararlanma hakkı vardı. Ancak İHEB *"soft law"* (uluslararası örf ve adet) niteliğinde bir uluslararası insan hakları belgesidir. BM Antlaşması uyarınca, genel kurul kararlarının birçoğu hukuken bağlayıcı nitelikte olmadığı için, İHEB'in de hukuksal bir yaptırım gücü yoktur. Bu sebeple belge sadece belli konularda devletlere yardımcı kaynak olmaksızın öteye gidememiştir.

3-) İsrail-Filistin Arasında Gerçekleşen Görüşmeler ve Filistinli Mülteciler

Filistinli makamlar ile İsrail arasında başta Kudüs ve Filistinli mülteciler olmak üzere birçok meseleyi çözüme kavuşturmak

için Madrid Konferansı, Oslo Süreci ve Camp David görüşmeleri gibi birçok görüşme gerçekleştirilmiştir. Fakat görüşmelerin tamamı neticesiz kalmış, Filistinlilerin önemli sorunlarından hiçbirini çözüme kavuşturulmamıştır.

3.1 Madrid Konferansı

Körfez Savaşı'ndan sonra Amerika Orta Doğu'da diplomatik açıdan oldukça önemli bir konum elde etmiştir. Bu dönemde Amerika'nın Orta Doğu üzerindeki politikalarını gerçekleştirebilmesi için öncelikle bölgede istikrarı sağlamış olması lazımdı. Bu sebepten dolayı Amerika çözülmesi gereken İsrail-Filistin çatışması için diplomatik girişimlerde bulundu. Çatışmaların çözümü için, dönemin Dışişleri Bakanı James Baker, Orta Doğu gezileri düzenlemiş ve barış sürecine Arap ülkelerini de dâhil etmeyi hedeflemiştir. Bu vesileyle Ekim 1991'de Madrid Konferansı başladı. Konferans ile bölge devletleri ve Filistin'in İsrail ile olan problemlerine son

verilmesi amaçlanmaktaydı.⁽²¹⁾

Madrid Konferansı BM Güvenlik Konseyi'nin 242 ve 338 sayılı kararlarına (*barış karşılığında topraklardan çekilme*) dayanarak adil, sürekli ve kapsamlı bir barış çağrısında bulunmaktadır. Ayrıca Filistinli mültecilerin kendi ülkelerine geri dönme hakkı çözüme kavuşturulmak istenmekteydi. Lakin 1992 yılında ABD'de seçimlerin yaklaşması ve İsrail'in Hamas ve İslami Cihad üyelerini sınır dışı etmesi ile Madrid süreci askıya alındı. Mevcut problemleri çözme konusunda başarısız olan Madrid Konferansı, Filistin ve Bölge Devletleri'nin İsrail ile doğrudan görüşmeleri açısından sembolik bir önem taşımaktadır.⁽²²⁾

3.2 Oslo Görüşmeleri

1993 yılı başlarında Rabin ve Arafat günümüze değin kesintiler yaşayarak uzanan barış anlaşması görüşmelerini başlatmıştır. Oslo Süreci olarak adlandırılan bu tarihsel süreç, 1993 ve 1995 yılları arasında FKÖ ile İsrail arasında imzalanan anlaşmalar serisidir. Oslo Süreci, İlkeler Bildirgesi, Kahire

Anlaşması Washington Anlaşması ve Paris Protokolü'nü içermektedir. Söz konusu Oslo görüşmeleri sekiz ay sürerek 13 Eylül 1993'te "Oslo I" olarak tamamlanmış "İsrail-FKÖ İlkeler Bildirgesi" ile sonuçlanmıştır. Oslo I Süreci Gazze Şeridi ve Eriha ile alakalı olarak 1994 yılında imzalanan Kahire Anlaşması I yürürlüğe girmiştir. Lakin Oslo I'de Filistinli mültecilere dair herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.⁽²³⁾

Barış sürecinde Kahire Anlaşması'ndan sonra 28 Eylül 1995'te imzalanan "Oslo II" yani "Batı Şeria ve Gazze Şeridi Geçici Anlaşması" ile Filistin Ulusal Otoritesi, Batı Şeria'nın büyük şehirlerini de içine alacak şekilde genişletildi. Anlaşmaya mültecilerin durumu da dâhil edildi. Maddeye göre Kudüs, yerleşimciler, sığınmacılar ve mültecilerin ele alınacağı nihai statü en geç Ekim 1996'ya kadar görüşülecekti. Nihai anlaşma merhalesine bırakılan mülteciler sorunu sonraki yıllarda hiçbir şekilde gündeme getirilmedi. Bu yönüyle Oslo İlkeler Anlaşması ve ona bağlı olarak imzalanan diğer bütün anlaşmalar Filistinli mültecile-

rin yurtlarına dönmelerinin yollarını tamamen tıkamıştı.⁽²⁴⁾

3.3 Camp David

Temmuz 2000'de ABD Başkanı Clinton, İsrail ve Filistin yönetimi liderlerini Maryland'de Camp David'de, barış görüşmelerine davet etti. Zirvenin amacı iki tarafın "daimi statü" sorunlarına (*sınırlar, yerleşimler, mülteciler ve Kudüs*) dâhil olduğu konularda bir anlaşmaya, çözüme varmaktı. Lakin bu görüşmeler de başarısızlıkla neticelendi. Camp David'i başarısızlığa uğratan temel faktörler ise Kudüs ve mültecilerin geri dönüş hakkına adil bir çözüm bulunmamasıydı. Mülteciler konusunda İsrail'in kesinlikle ödün vermeye yanaşmaması ve BM kararlarına aykırı biçimde sadece sınırlı bir tazminatla durumu geçiştirmeye çalışması Filistinliler açısından kabul edilmedi. Zira Filistinliler açısından 194 sayılı BM kararıyla öngörülen geri dönüş hakkından vazgeçen bir antlaşmaya imza atmak kabul edilemez bir durumdu.⁽²⁵⁾ Bu sebeple iki taraf da müzakerelere en yakın zaman-

da bir anlaşmaya varma amacı ile devam edecekleri sözünü beyan ederek ayrıldılar.

Müzakerelerin dönüm noktalarından biri de Ariel Şaron'un Mescid-i Akse'ya baskın düzenlemesidir. Baskın kısa süre içinde El-Akse İntifadası olarak da bilinen İkinci İntifada'nın başlamasına sebep oldu. Sonraki seçimlerde Ariel Şaron'un iktidara gelmesiyle barış müzakereleri tamamen çöpe atılmıştır.

Netice

Filistin krizinin günümüze kadar ulaşan ve halen çözilemeyen en önemli sorunu şuan (Özellikle Gazze'de ablukada olanlar) Filistinli mültecilerdir. Filistinli mültecilerin büyük çoğunluğu bugün uluslararası yardım kuruluşlarının yardımları ile ayakta durmaktadır. Çalışmada da aktarmaya çalıştığımız gibi çoğu defa çözümlenmeye çalışılmış lakin hep mültecilerin aleyhine sonuçlar doğmuştur. Bugün ise İslam ülkeleri başta olmak üzere dünya devletleri gerek çeşitli bahaneler suna-

rak gerek İsrail ile ilişkilerine zarar vermemek için bu sorunun çözümünden uzak durmaktadır. Mülteci sorunu BM, İİT gibi uluslararası örgütler kullanılarak çözülebilir. Çözülmesi de. Çünkü İsrail yaptığı eylemler ile açık bir şekilde uluslararası hukuku yok saymaktadır. Maalesef ki tüm bu hukuksuzluklara ciddi manada ses çıkartan bir ülke henüz olmadı. Temenni ederiz ki dünyanın gözü önünde yaşanan bu dram bir gün son bulur. Çalışmamızı Filistinli bir mültecinin şu cümleleriyle nihayete erdirelim.

Bizler UNRWA'nın (bulunduğumuz yerlerde) bizim yerleştirilmemize yönelik belirli bir siyasetinin bulunduğunu hissetmiştik. Onlar bizden Filistin'i unutmamızı istiyorlardı, dolayısıyla bizleri istihdam etmek üzere çalışma projelerini başlattılar. Kunderacılık yahut kilimcilik gibi küçük işler kurmak üzere halkın bir kısmına krediler veriyor, daha sonra (mültecilere ait) tahsisat kartlarını onlardan geri alıyorlardı. Daha tehlikeli olan yöntem ise Avustralya ve-

ya Amerika'ya göçü teşvik için çalışmaktaydı. Gitmek isteyenlere bilet sağlayıp kartını elinden alıyorlardı. Biz bütün bunlara, yayınlar, gizli toplantılar, gece ziyaretleri ve divan oturumları yoluyla karşı durmaktaydık. Siyasi bilinci olan halk böyle toplantılara gidiyor ve tartışmalara katılıyor. Böylece bu projelere karşı çıktık çünkü yoksulluk içinde yaşasak da, toprağımıza bağlı kalacağımızı biliyorduk. ■

Yararlanılan Kaynaklar:

- 1) Balkanlar-Ortadoğu-Kafkasya Soğuk Savaş Sonrası ABD Politikaları / Vassilis K. Fouskas / 2004 İstanbul
- 2) Ortadoğu – İki bin Yıllık Ortadoğu Tarihi / Bernard Lewis / 2017
- 3) Modern Ortadoğu Tarihi / William Cleveland / Haziran 2008
- 4) Paylaşılmayan Kutsal Topraklar ve İsrail/ Jean-Christophe Rtti As - Esther Benbassa/2012 İstanbul
- 5) Modern Filistin Tarihi/ Ilan Pappé / 2007 Ankara
- 6) Balfour Deklarasyonu Arap İsrail Çatışmasının Kökenleri / Jonathan Schneer / 2012 İstanbul

■ 7) Geçmişten Günümüze Orta Doğu-Siyaset, Savaş ve Diplomasi / Tayyar Arı / 2012 Bursa

■ 8-) Filistin Sorunu / Walter Hollstein / Nisan 1975

■ 9) Filistin Meselesi ve Arap İsrail Savaşları 1948-1988 / Fahir Armaoğlu / 2017

■ 10) Bitmeyen İhanet Emperyalizmin Gölgesinde Filistin Sorunu ve Uluslararası Hukuk / Berdal Aral / 2019 İstanbul

■ 11) Filistin-İsrail Dosyası Tanıklıklar, Makaleler, Belgeler, Mülakatlar, Şiirler / Garbis Altınöğlü / Ekim 2004-Nisan 2005

■ 12) Siyonizm Düşünden İşgal Gerçeğine Filistin / Zahide Tuğba Kor / Aralık 2010

■ 13) Oslo Barış Süreci-İsrail Filistin Barış Görüşmeleri 1991-2000/Bora Bayraktar / 2013

■ 14) Bizim Filistin- Mete Çubukçu / Mart 2002

■ 15) İnsan Hakları Hukuku / Halil Kalabalık / Ankara 2019

Dipnotlar:

(1) <https://www.unhcr.org/tr/24189-dunyadaki-insanlarin-1i-yerinden-edilmis-durumda-unhcr-kuresel-egilimler-raporu.html>

(2) Modern Ortadoğu Tarihi/William L. Cleveland/ Haziran-2008/Sf. 265-301

(3) <http://www.unicankara.org.tr/filistin/2.html>

(4) İsrail ve Etnik Dini Çatışmalar / Süleyman Özmen / 2006 / sf. 187-203

(5) Filistin-İsrail dosyası Tanıklıklar, Makaleler, Belgeler, Mülakatlar, Şiirler Derleyen Ve Çeviren / Garbis Altınöğlü / Ekim 2004-Nisan 2005

(6) Dünya Çatışmaları Dünya Çatışma Bölgeleri ve Konuları / İsrail sorunu: Ortadoğu'nun Gordion düğümü / Ali Balcı/ Sakarya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü/ Sf. 100-146

(7) Bilge Strateji / Cilt 9- Sayı 16 / Bahar 2017 / Çağla Gül Yesevi / İsrail'in Devlet İmajının Şekillenmesi/ Sf. 97-129

(8) İki Kimlik İki Varoluş Mücadelesi Olarak İsrail Filistin Sorunu Ve Etkileri / Reyhan Doğan / Ocak 2015 / Yüksek Lisans Tezi

(9) Fahir Armaoğlu / Filistin Meselesi ve Arap İsrail Savaşları / 2017/ Sf. 107

(10) <https://en.wikipedia.org/wiki/UNRWA> / <https://www.unrwa.org/who-we-are/frequently-asked-questions>

(11) <http://www.unicankara.org.tr/filistin/2.html>

(12) Demet Gökçınar / T.C. Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi/Ankara 2009 / Arap-İsrail Uyuşmazlığında Filistin Sorunu

(13) <http://www.unicankara.org.tr/filistin/2.html>

(14) Minber-i Aksa dergisi /35. sayı / Temmuz-Ağustos-Eylül 2018 / Sf. 38-44

(15) İstanbul Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı / Yüksek Lisans Tezi / Uluslararası hukuk ve Birleşmiş Milletler kararları çerçevesinde saldırı kavramı / Hazir Nuhic / İstanbul 2010 & <http://www.unicankara.org.tr/filistin/3.html>

(16) Prof. Dr. Halil KALABALIK / İnsan Hakları Hukukuna Giriş / Seçkin-2019 / Sf. 140-145

(17) İnsan Hakları Bağlamında Göç ve Mülteciler / Maltepe Üniversitesi / Yüksek Lisans Tezi / Eylül-2019 / Veysel Güneş

(18) İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi / Uluslararası Hukukta Mülteciler, Sığınmacılar ve Entegrasyonun Yasal Göstergeleri / Sibel SAFİ / Yıl:17 Sayı:34 Güz 2018 / Sf. 31-63

(19) Prof. Dr. Halil KALABALIK / İnsan Hakları Hukukuna Giriş / Seçkin-2019 / Sf. 140-145

(20) http://www.unicankara.org.tr/doc_pdf/h_rigths_turkce.pdf

(21) Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü / Uluslararası İlişkiler ve Küreselleşme Anabilim Dalı / Siyonizm'in Penceresinden Arap - İsrail Çatışmalarının Orta Doğu'daki Güç Dengesine Yansımaları / Yüksek Lisans Tezi / Mustafa Torlak / İstanbul-2010

(22) İki Kimlik İki Varoluş Mücadelesi Olarak İsrail Filistin Sorunu Ve Etkileri / Reyhan Doğan / Ocak 2015 / Yüksek Lisans Tezi

(23) Siyonizm Düşünden İşgal Gerçeğine Filistin / Zahide Tuğba Kor / 7.Baskı-Aralık 2010 / Sf. 71

(24) Akademik Orta Doğu / Filistin Sorunu / N.Neşe Kemiksiz/Cilt 11- Sayı-1-2016

(25) Akademik Orta Doğu / Filistin'de Kalıcı Barış Mümkün mü? / Tayyar Arı / Cilt 2-Sayı -1- 2007

FİLİSTİN DİRENİŞ EFSANESİ ZARÎF ET-TÛL

Meryem Sacide

“

**Filistinli bir yiğit olan
Zarîf et-Tûl'un
(Selvi Boylu) dillere
dolanan destansı
hikâyesi...**

”

Sözlü halk edebiyatı milletlerin tarihî ve kültürel geçmişinden haber veren önemli kaynaklardır. Dolayısıyla, bir millet hakkında derin bilgi sahibi olmak isteyenlerin o milletin sözlü edebiyatını mutlaka mercek altına almaları gerekir. Anadolu topraklarında her karışın bir hikâyesi olduğu gibi, tarih boyunca nice mücadelenin yurdu olan bereketli Filistin toprakları da halk edebiyatı bakımından oldukça zengindir. Bu yazıda; Filistinli bir yiğit olan **Zarîf et-Tûl'un** (Selvi Boylu) dillere dolanan destansı hikâyesini kısaca anlatmaya çalışacağız.

Tarih: 9 Aralık 1917 Birinci Dünya Savaşı'na Al-

manlar ile beraber giren Osmanlı Devleti; 400 yıl hüküm sürmüş olduğu Filistin topraklarından çekilmek zorunda kalmış, Mescid-i Aksa'yı bağrında saklayan Kudüs'ü Allah'a emanet ederek yaşlı gözlerle veda etmişti. Zira Peygamber yurdunu gâvurun eline bırakmak tahammül edilemez bir acıydı. Müslüman'ıyla, Hristiyan'ıyla Arap'ıyla Çerkez'yle Türkmen ve Kürt'üyle yüzyıllardır huzur içinde yaşayan Filistinlilerin başına kim bilir neler gelecekti?

Galip kuvvet olarak Filistin topraklarını ele geçiren İngilizler, Avrupa'dan gelen Siyonist Yahudilerin gasp yoluyla köy ve kasabalara yerleşmelerine yardımcı olmuş, birçok kasabada kat-

Zarîf et-Tûl'un (Selvi Boylu)

liamlar yapılmasına göz yummuş, böylece nice ocaklar sönmüştür. Rivayetlere göre, hikâyemiz bu köylerden birinde geçiyor.

Yirmili yaşlarda, servi boylu, yağız bir delikanlı elmalarıyla meşhur olan bir köye gelir. Garip bir halde, bu köyde geçimini sağlamak için

“

Yirmili yaşlarda, servi boylu, yağız bir delikanlı elmalarıyla meşhur olan bir köye gelir.

”

“*Neccar Ebu Hasen*” olarak bilinen marangozun yanında haftalık ücret karşılığı işe başlar. Yiğidimiz; ince ruhlı, saygılı ve çok edeplidir. Genelde sessizliği tercih eder. Konuşunca da dinleyenlere “*Maşaallah! Bu yaşta bu akıl*” derdirtecek kadar hikmetli konuşur fakat insanlar tarafından övüldüğü zaman böbürlenmez. Erkeklerin genelde yaptığı gibi, köy kahvehanesine gitmez; iktisatlıdır, işinden evine, evden işine gider. Ustası, “*Ailesi olmadığına göre parayı*

ne yapıyor acaba?” diye düşünüp durmasına rağmen, zihnini kurcalayan bu meseleyi sormaya bir türlü cesaret edemez.

Yiğidimizin malda, kadın ve kızda gözü yoktur. Yürürken başını yerden kaldırdığı asla görülmemiştir. İşte bu güzel vasıflar, onu şanlı kılar. İnsanlar onu öylesine methederler ki, zamanla gerçek ismi unutulurak “*Servi boylu*” anlamında olan “*Zarîf et-Tûl*” ismiyle anılmaya başlanır. Köyün kızları, yiğidimizin kadın ve kızlara asla bakmadığını bildikleri halde, “*Belki bana bakar.*” umuduyla bir yolunu bulup dükkânının önünden geçmeye çalışır, gözlerinin ucuyla yağız delikanlıyı süzerler. Defalarca yapılan bu çabalar fayda vermeyince, “*Acaba içimizden ki-me sevdalanacak?*” diye meraklanırlar. Evlenecek yaşta kızı olan aileler de “*Ne yapsak da kızımızı Zarîf et-Tul’a versek!*” diye düşünürler.

Muhtarın hanımı, dolap yaptıрма bahanesiyle epey bir zaman *Zarîf et-Tûl*’un yanına gidip gelir. Her gelişte bir yolunu bularak lafı kızına getirir. Kızını över de över... Ama nafle!

Köyün imamı, onu damat olarak gözüne kestirmişti. Öyle ki hutbede üstü örtülü olarak konuya işaret etmişti. Genç yaşta evlenmenin faydasını anlattıktan sonra eş olarak seçilecek olan kadında aranılacak vasıfları saymıştı. Köylü ahmak değil ya durumu anlamışlardır ama mesele hakkında konuşmamışlardır. İmam bir gün hanımına; **“Marangoza git bir sandık sipariş ver. Bu arada, çıkartmadan bizim kızdan da bahset. Belki dikkatini çeker.”** diye tembihler. İmanın hanımının canına minnet! Kocasından çekindiği için bir girişimde bulunmamıştı. Artık izin çıktı ya, o da tıpkı muhtarın hanımı gibi davranır. Sandık yaptırma bahanesiyle dükkâna uğrar. Bu arada kızından bahseder **“Kızım şöyledir böyledir.”** diye ballandıra ballandıra anlatır. Ama nafi! Zarf et-Tül, her zamanki gibi kadınlarla ve söylediklerine değil, önündeki işine bakar.

Günler böyle geçip giderken, bir gece yarısı Siyonist çeteler köyü basıp, üç genci şehit ederler. Zarf et-Tül o gece ortadan kaybolur. Herkes merak içindedir. Dört gün sonra köye geldiğinde, kimse **“Neredeydin?”** diye sormaya cesaret edemez. Bir ay sonra köy tekrar basılınca, Zarf et-Tul tam beş adet tüfek çıkarıp kendi gibi korkusuz yiğitlere verir. Böylece, haftalık olarak aldığı maaşını neden harcamadığı ve dört gün ortadan kaybolmasının sırrı çözülmüş olur. O gece, şiddetli bir çatışma yaşanır. Köylü safla-

rında şehitler olsa da, baskın püskürtülmüştür. Sabah olunca köyün tüm kadınları silah almaları için altınlarını kocalarına verirler. Kadın-erkek köy halkı bu şekilde silahlanarak teyakkuza beklerler. Aradan fazla geçmez, Siyonistler daha kalabalık bir gurupla köyle yine baskın yaparlar. Bu sefer gerek köy içinde gerekse elma bahçelerinde şiddetli çatışmalar yaşanır. Siyonistler ağır darbe alırken, köy halkından da yirmi kişi şehit olmuştur. Cesetleri toplayan köylüler, çatışma esnasında kahramanca savaştığını gördükleri Zarf et-Tul'u ne yaralılar ne de şehitler arasında bulamamışlardır. Gözü pek yağız delikanlıyı köşe bucak her tarafta aramışlar ama izine rastlamamışlardır. Sanki kuş olup uçmuştur **Zarf-et-Tül!** Rivayetlere göre, derin bir hüzne düşen köy kadınları, bu ayrılığa ağıt yamışlardır.

*Ey Servi boylu, dur! Sana diyeceğim var.
Memleketin senin için daha iyi, gurbette ne var?
Ey servi boylu! Korkarım gider de gelmezsin
Ağyara bağlanıp beni unutursun
Ey servi boylu, ey gül yüzlü!
Anasının babasının nazlı gülü
Ey servi boylu, seni gurbete attıkları gün
Saçıma ak düştü belim büküldü
Ey servi boylu nereye hicret ettin?
Allah'tan niyaz ederiz hemen bize dönesin
Tâ ki, gözüm gözüne deşsin*

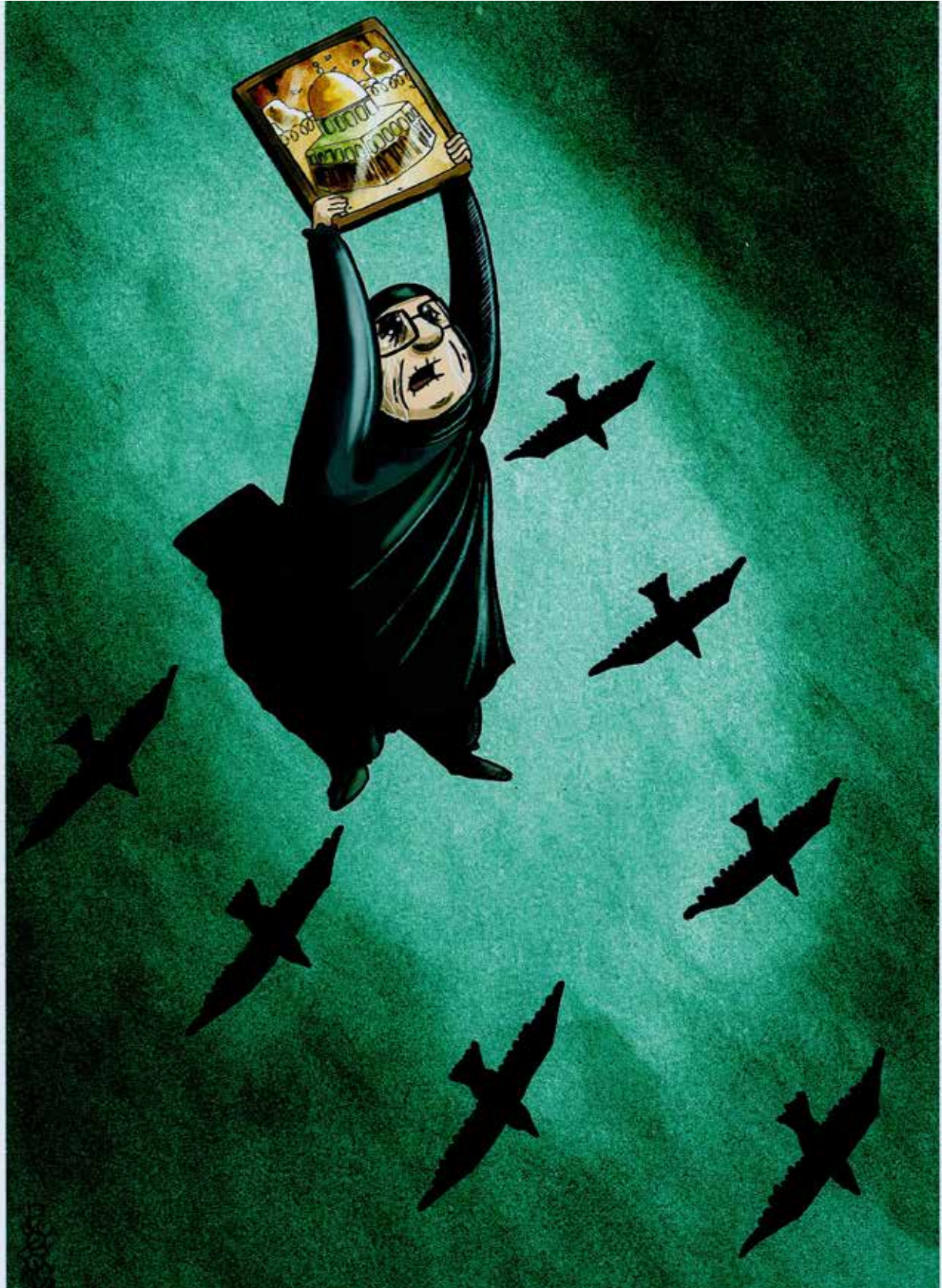
Bu hikâye dilden dile dolaşarak bütün Filistin'e yayılmış, hatta daha da öteye gitmiştir. Zarf et-Tul efsane olmuştur. O, yaşayan bir halk kahramanıdır artık. Kimileri **“Biz onu Yafa Mücahitleri arasında gördük.”** demişler; kimileri daha da ileriye giderek **“Cemal Abdunnasır ile birlikteydi.”** demişler; kimileri de **“Amerikan güdümlü İsrail 1982'de Beyrut'u işgal ettiğinde, Filistinli mücahitlerin safında görülmüştür.”** demişlerdir. ■

Not: Köylü kadınların yaktığı bu ağıt, “Zarf et-Tül” ismiyle Filistin halk türkülleri içinde çok meşhurdur. İlk dörtlülüğü değişmeden, farklı sözlerle mâni olarak da söylenmeye devam etmektedir.

“

**Bu hikâye dilden dile
dolaşarak bütün
Filistin'e yayılmış, hatta
daha da öteye gitmiştir.
Zarf et-Tul efsane
olmuştur.**

”

Çizgi: Pooya Abdoli - İran

İHLAS VE AMEL KAVRAMLARI

Nazlı Aktı

“ .. Artık her kim Rabbine kavuşmayı bekliyorsa dünya ve âhirete yararlı iş yapsın; Rabbine ibadette hiçbir şeyi ortak koşmasın.”⁽¹⁾

Niyette İhlas

İhlas; hayatın her alanında bir işe niyet ederken, niyetimize anlam katmak için kullandığımız bir kavramdır. Sözlük manası olarak **“bir şeyi yabancı unsurlarından arındırıp en saf haline getirmek”** anlamındadır. İhlas, niyeti tıpkı su gibi her türlü yabancı unsurlardan uzak ve temiz kılmaktır.

İslâm literatüründe ise ihlas; gizli, açık bütün şirklerden uzak durarak, halis bir tevhit üzere Allah’a kulluk edilmesi ve ibadetin sadece Allah’ın emri olduğu için yapılmasıdır. İhlâsı elde etmek istersek işlerimizi Allah’ın şanına yakışır şekilde yapmalıyız. O’na layık olmayanlardan O’nu tenzih etmeli ve **“Allah’tan başka ilah yoktur ve ben her şeyi sadece onun için yapıyo-**

rum.” demeliyiz. Bu, imanın ve inancın her türlü yabancı unsurdan arınmış halidir.

Peki ihlas hayatımızın hangi alanlarında olunca ihlaslı iş yapmış oluruz?

Namaz örneğini düşünelim. Acaba namazlarımız ihlaslı mı? Namaz içindeki yabancı unsurlar neler olabilir? Namazı başkaları bizi görsün, bedenimize spor olsun diye kılmak veya namaz esnasında elektrik faturasını, hangi yemeği yapacağını düşünmek vs. işte bunların hepsi namazdaki yabancı unsurlardır. Aynı zamanda, **“İşlerim yolunda gitsin diye namaz kılıyorum.”** mantığı da buna dâhildir. Namaz sadece Allah rızası için kılınmalıdır. O zaman namazda karşısında durmayı bizlere nasip eden Allah’ın huzurunda olduğumuza odaklanmamız icap ediyor.

Hayatın diğer alanlarına bakarsak, mesela üniversite sınavına çalışan bir öğrenciyi ele alalım. Öğrencinin sınavdan geçmesi için tam olarak

sınava odaklanması gerekiyor. Bu da zihnini yabancı unsurlardan arındırmasıyla ancak mümkün olur. İhlasla çalışılan her işten muhakkak bereket doğar ve başarılı sonuç elde edilir.

Allah tüm yaratılmışların Rabbi olduğu için Rahman sıfatıyla gayrimüslimlerin dahi ihlas manasında bir amaca samimiyetle odaklanıp çalışılmasının sonuçlarını esirgemiyor. Bu konuda Rabbimiz şöyle buyuruyor: **“İnsana ancak çalıştığı için karşılığı vardır.”**⁽²⁾

Örneğin; Yahudilerin tabiri caizse ihlaslı çalıştıklarını söyleyebilir miyiz? İhlas kavramı elbette imanı ihtiva eder. Fakat burada samimi şekilde hedefine varabilmek için saf bir çalışma gayreti olarak ihlası ele aldığımızda diyebiliriz ki, kesinlikle evet. Mukaddes topraklarda 103 yıldır devam eden bir işgal var ve Yahudilerin hep birlikte odaklandıkları tek nokta; Mescid-i Aksa’yı tamamen yıkmak ve Filistin topraklarını Yahudileştirmek.

Bediüzzaman, gayrimüslimlerin işlerine sıkı sıkı bağlanmalarına dikkat çekerken şöyle söyler:

"Haksızlar dahi haksızlıkları için de gösterdikleri ihlas ve samimiyet yüzünden kuvvet kazanıyorlar."

Peki denilir ki; hakiki bir mümin cenneti bile kendine maksat edinmez. Bakın bu konuda Yunus Emre ne buyuruyor:

"Cennet cennet dedikleri birkaç köşkle birkaç hûri İsteyene ver onları bana seni gerek seni"

Yunus'un dile getirdiği bu hâl, halis bir tevhit ve imana işaret ediyor. Bütün maksat sadece Allah'ın razı olması, karşılığında cennet arzusu veya cehennem korkusu dahi olmadan tamamen O'nun rızasını talep ederek ibadete devam etmek. ... İbadet ve amellerimizde yabancı unsurlardan uzak olmak ve yaptığımız her hareketi temiz, saf hale getirmek çok önemlidir.

Kuşkusuz, insanların en ihlaslı olanları peygamberlerdir ve Kuran onlardan **"...ihlaslı olan kullarımızdandı..."** diye bahseder.

"(Resûlüm!) Kitap'ta Mûsâ'yı da an. Gerçekten o ihlâs sahibi idi ve hem rasûl, hem de nebî idi."⁽³⁾

"...Kuvvetli ve basiretli kullarımız İbrahim, İshâk ve Ya'kûb'u da an. Biz onları özellikle âhiret yurdunu düşünen ihlâslı kimseler kıldık."⁽⁴⁾

Ayrıca şeytanın ihlaslı kullara etki edemeyeceğini yine ayetlerden öğreniyoruz.

"(Bunun üzerine İblis:) Beni yolun dışına attığın için, ben de kuşkusuz yeryüzünde (kötülüklerle) onlara süsleyip bezeyeceğim ve muhakkak ki onların hepsini ayartıp yoldan çıkaracağım. Ancak içlerinden ihlâsa erdirilen kulların hârici!" dedi. (Allah) şöyle buyurdu: İşte bana varan dosdoğru yol budur.' Aslında (zaten) yoldan çıkmış olup da (kendi iradeleriyle) senin peşine takılanların dışında, benim kullarım üzerinde senin bir nüfuzun olmayacaktır."⁽⁵⁾

Yani Kur'an'a göre, insanlığın amansız düşmanı olan şeytan sadece ihlâslı kullara zarar veremeyecektir. Bu sebeple şeytan ihlâslı kullardan ümidini kesmiştir. İhlâslı müminin her halinden ve her davranışından, hatta yaptığı işlerin sonuçlarından bile bunu anlarsınız.

Büyük bir zat şöyle der: **"Allah'ım yaptığım amelin neticesini bana gösterme."** Çünkü nefis böbürlenmeyi sever ve yaptığı amelin neticesi-

İhlas; hayatın her alanında bir işe niyet ederken, niyetimize anlam katmak için kullandığımız bir kavramdır. Sözlük manası olarak "bir şeyi yabancı unsurlarından arındırıp en saf haline getirmek" anlamındadır. İhlas, niyeti tıpkı su gibi her türlü yabancı unsurlardan uzak ve temiz kılmaktır.

sini kendi nefsinden bilmek ise insanın niyetini bozabilir.

İhlâsı bozan durumları inceleyecek olursak, Bediüzzaman'a göre şu davranışlar ihlası bozar⁽⁶⁾:

■ Mümin kardeşini tenkit etmek: Çünkü tenkit, kendisine bir paye çıkarmak demektir. Sen bu işi beceremiyorsun ben olsam daha iyi yaptım. Halbuki yapılan işin sonucu Allah'a aittir. Hakikatte sen bir şey yapmıyorsun ve netice de sana ait değildir. Sonuç ve başarıya erişmek merkezinde çalışmak ihlası bozabilir. Biz sadece ihlaslı bir gayret ile mesulüz.

■ Rekabet: Halkın gözüne girmeye çalışmak, tamah (daha fazlasını istemek), hırs, riya (yapmacık olmak, ikiyüzlülük) gibi duygular işimizi bozar.

■ Hiç ölmeyecekmiş gibi yaşamak. Uzun emel sahibi olmak.

■ Tarafgirlik, sadece bir grubun temsilcisi veya fanatiği gibi davranarak tevhidi bozmak.

Bildiğiniz gibi Kuran-ı Kerim'in 112. Suresinin adı **"İhlas Suresi"** dir. Dört ayetten oluşan bu sure, tevhit inancını belâgatlı bir şekilde özetlemiştir. Peygamberimiz (sav) İhlas Suresi'ne dikkat çekerek ve sabah namazının sünnetinde düzenli olarak İhlas ve Kâfirun surelerini okurdu. Başka bir hadise göre, İhlas Suresi'ni okumak Kuran'ın üçte birini okumaya denk gelmektedir.

Peki neden ihlas, kelime olarak İhlas Suresi'nin içerisinde yoktur?

Çünkü bu sure aslında Allah'a olan inancımızı arıtmak ve saflaştırmak ile ilgili manayı ihtiva ediyor. Aklımızda ve kalbimizde Allah inancı ne kadar berraksa, yaptığımız şeylerde de o kadar çok samimi olacağız.

Amelde İhlas

Sözlükte amel; davranış, hareket, iş, çaba, emek, çalışma ve eylem anlamlarına gelir.

Din literatüründe ise niyet ve iradeye bağlı olarak yapılan dünya ve ahirette ceza veya mü-kafat konusu olan iş, davranış ve bilinçli yapılan her türlü fiilin adıdır. Bir iş, fiil ve davranışın amel olabilmesi için iradeli ve bilinçli olarak yapılması lazımdır. İrade, kasıt ve bilinç bulunmayan fiil amel sayılmaz.

Bu sebeple insan dışındaki diğer canlıların eylemleri fiildir, fakat amel değildir. Allah ve Resul'ünün (sav) emir ve yasaklarına uymak salih amel işlemek, uymamak ise hakikatte amelsizliktir. Çünkü bu kimselerin yaptığı işler boşa gidecektir.

Başkalarını iyi ve güzel ameller işlemeye davet etmek, Allah ve Resul'ü tarafından övülen bir davranıştır... Bu nedenle hem kendimiz ihlas ile çalışmalı hem de kardeşlerimizi salih amel sayılan işlere davet etmeliyiz

Dünya hayatı insanın iyi ve kötü amellerden hangisini tercih edeceğinin ortaya çıkacağı yerdir.

"Hanginizin daha iyi amel işleyeceğinizi denemek için ölümü ve hayatı yaratan O'dur."⁽⁷⁾

Asr Suresi'ne baktığımız zaman da imandan hemen sonra salih (iyi) ameller işlememiz isteniyor. Amel (iyi-salih) ve kötü (seyyi) amel olmak üzere ikiye ayrılır. Salih amel;

■ Yükümlünün bizzat kendisine yarar sağlayan ve kendisinin iyileşmesine yarayan amellerdir.

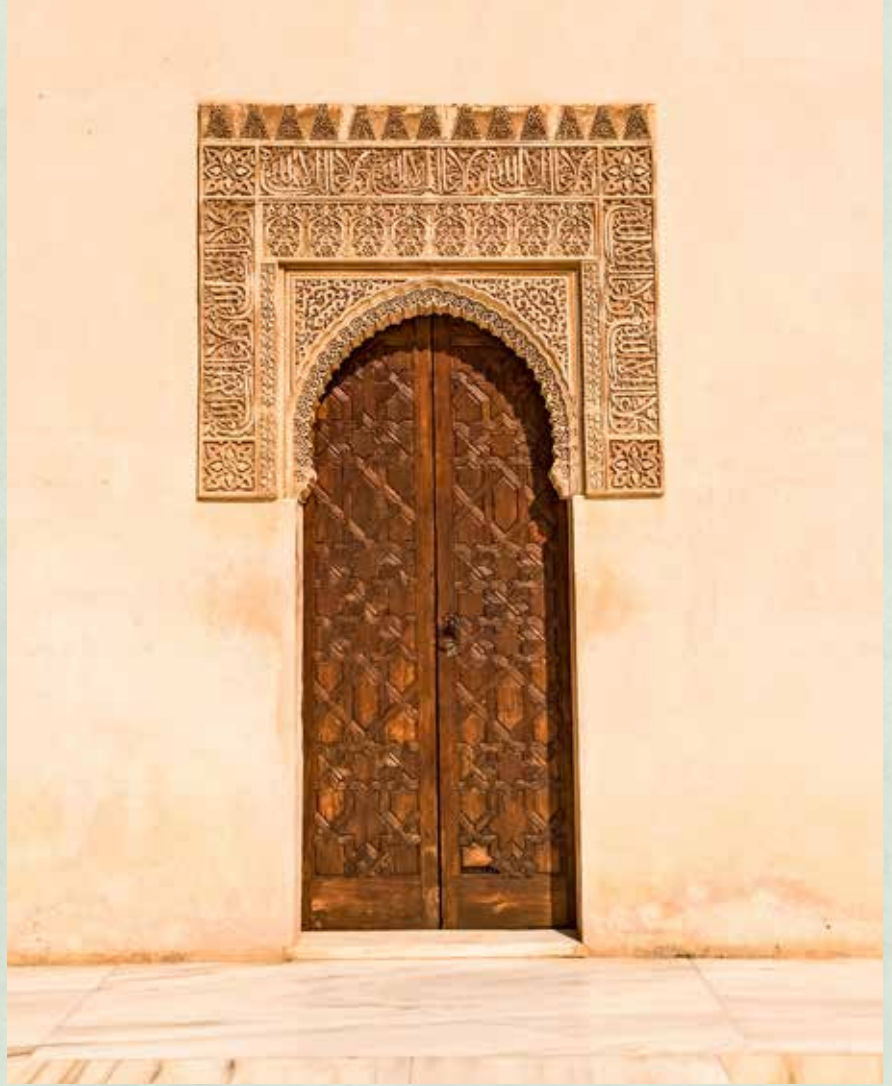
■ Zekât ve sadaka gibi başkalarına yararı olan amellerdir.

Hz. Peygamber'e (sav) hangi amelin daha faziletli olduğu sorulunca, şu cevabı vermiştir:

"Kişinin elinin emeği ve hayırlı olan alış-veriştir."

Yine bir hadiste de şöyle buyurulmuştur: *"Biriniz Müslümanlığı iyi yaşadığı zaman, kendisine işlediği her bir amel on katından yedi yüz kata kadar katlanmış olarak yazılır. Yaptığı her kötülük de misliyle (ceza) olmak üzere yazılır."* (Buhari)

Başkalarını iyi ve güzel ameller işlemeye davet etmek, Allah ve Resul'ü tarafından övülen bir davranıştır. Hz. Muhammed (sav); *"İslam'da güzel bir çıkış açan kimse hem o çıkışın hem de o*

çığırta amel edenlerin ecrini kazanır." buyuruyor. Bu nedenle hem kendimiz ihlas ile çalışmalı hem de kardeşlerimizi salih amel sayılan işlere davet etmeliyiz. Nitekim Kur'an-ı Kerim ve hadislerde imandan hemen sonra salih (iyi) amelin kıymetinden bahsedilmektedir. Allah'ı Teala buyurur ki:

"Kim bir kötülük yapmışsa sadece o kötülüğünün miktarınca ceza görecektir; kim de -erkek olsun kadın olsun- inanmış bir kişi olarak dünya ve âhirete yararlı iş yapmışsa işte böyleleri de cennete girecekler, orada kendilerine hesapsız nimetler verilecektir."⁽⁸⁾

Özetle; hayattaki en yüksek gayemiz, her işimizi ihlasla yapmak olmalıdır. En azından ihlaslı amel yapmaya niyet etmeliyiz. Her gün "Bugün sırf Allah rızası için ne yap-

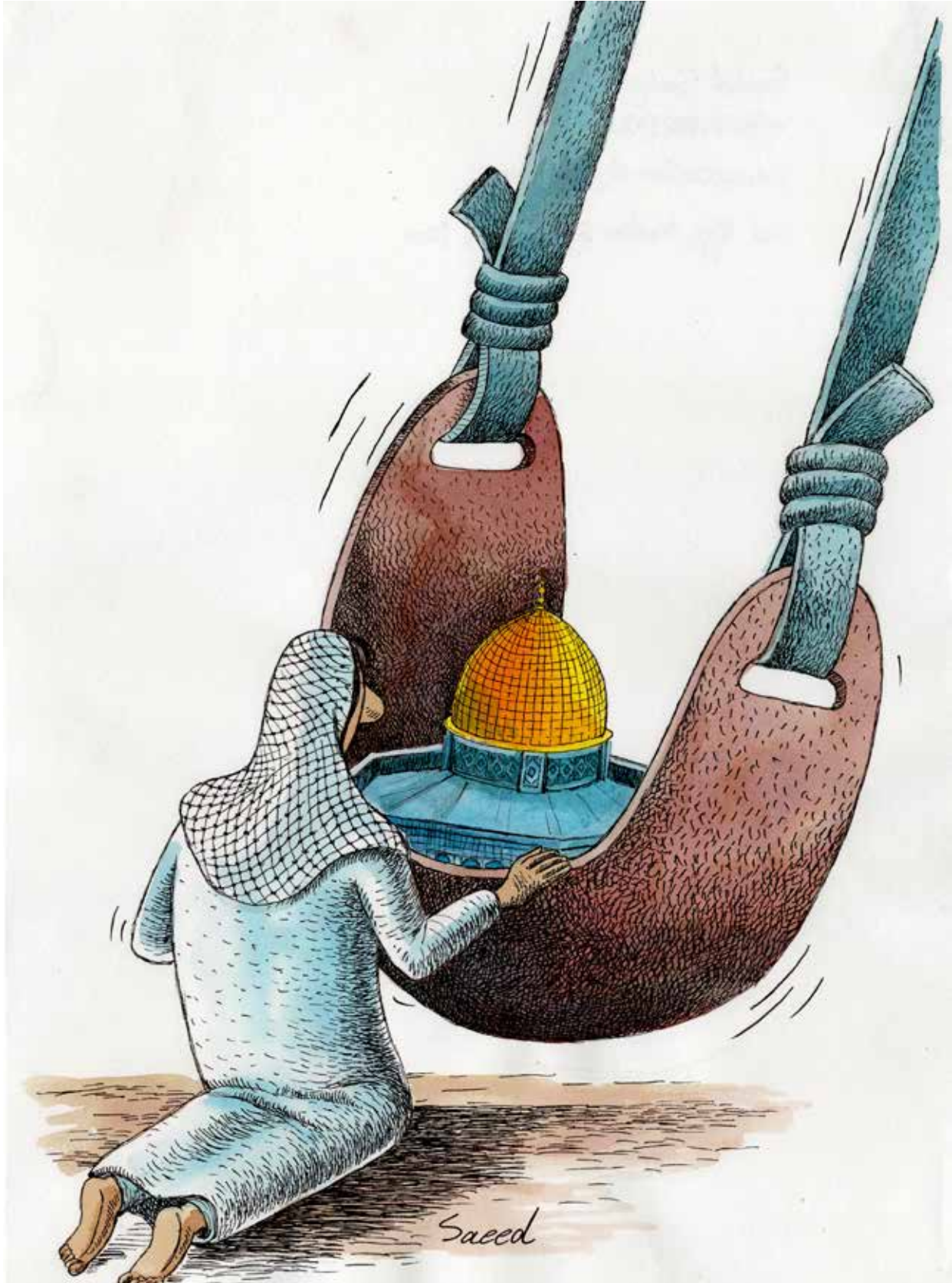
tım? Nefsimi kırabildim mi?" diye kendimize sorarak ihlasımızı sorgulamamız gerek. ■

Kaynakça:

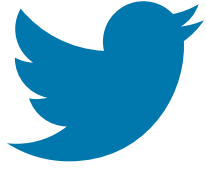
- <https://sorularlailamiyet.com/>
- <https://www.islamveihsan.com/>
- <https://www.diyaret.gov.tr/tr-TR>
- <https://sorularlarisale.com/>

Dipnotlar:

- (1) Kehf suresi 110.ayet
- (2) Necm, 53/39
- (3) Meryem Suresi, 51
- (4) Sâd Suresi, 45-46
- (5) Hicr Suresi, 39-42
- (6) İhlas Risalesi, Said Nursi
- (7) Mülk Suresi, 2
- (8) Mümin Suresi, 40

Çizgi: Saeed Sadeghi - İran

TWİT KÜRSÜSÜ

SOSYAL MEDYA'DA KUDÜS

Ebru @ebru_kr_

Kudüs olacak bir gün pencerede manzaran; Biz yüzünü, sen Kudüs'ü göreceksin ey Müslüman..!
#KudüsFilistinBaşkentidir

Okan Özer @okanozeerr

Biz uyuduk Şam'ı kaybettik, Biz uyuduk Bağdat'ı kaybettik, Biz uyuduk Beyrut'u kaybettik Eğer uyumaya devam edersek Kudüs'ü de İstanbul'u da kaybederiz #freequds

Edanur Yıldız @eseseda98

Hız. Ömer'in Kudüs'ü ve Mescidi Akse'yı Müslümanlara emanet etmesi, Sultan Selahaddin Eyyubi'nin Kudüs'ü Haçlı işgalinden kurtarması ve Sultan Abdülhamid'in Filistin'in bir karış toprağını bile kaptırmaması, İslam ümmetinin bu konudaki derin hassasiyetini göstermektedir.

Orhan @orh4nbey

Benim adım hüzün, Ben, yüreklerin kor yağmuruyum, Ben Kudüs'üm... Sanma ki Unutuldu Kendimizi Unuturuz Seni Unutmayız Kudüs #bugünayasofyayarinkudüs

Dava Delisi Mücahide @elanurogut41_

Bizim yolumuz paristen geçmez KUDÜS'TEN GEÇER!
#KudüsFilistinBaşkentidir

Sebebiziaret @Sebebiziaret3

Özgürlüğüne kavuşan
Ayasofyanın Dirilişi Kudüsün habercisi şahlanışı olmalı
Düşen varlığımız #KUDÜS
Osmanlının düşmesiyle
Kudüsün düşmesi kadar ümmeti yaralayan ne var
Kudüs özgür değilse
Dünya tutsaktır
İslam aleminin düştükleri yerden ayağa
Kalkmanın zamanıdır
@EbruMemisoglu55

Sevcan Yılmaz @svcnym4z

Kudüs özgür olmadıkça hiçbir şehir özgür değildir.
#KudüsFilistinBaşkentidir

Yunus Murat Bulut @yunusmuratblt

Duymuş olduğumuz hasret bir nebze olsun Ayasofya ile azaldı, inşallah Mescidi Akse ile İslam coğrafyası ve ülkemizin yeni yazılacak hikayesini, Nizam-ı Alem ve İlayı Kelimetullah davası için birlik beraberlik içinde yeniden oluşturalım... #AyasofyaCamii #MescidiAkse

Yasin Vatansever @VatanseverYasin

Yakında Müslümanlar yeniden Mescid-i Aksâ'da İslâm sancağıyla Allâhuekber nidalarıyla huzurla namazlarını kılacaktır Biiznillâh.. #mescidiakse #filistin

mustafa zafer (LL.M) @mustirem

Taş Duvarlardan Adımızı Silebilirsiniz Ancak Gönüllerden Asla.. #Filistin Müslümanların Yurdu #Kudüs İslamındır.

Yağmur @_yagmur_34

#Ayasofya'da Kıyâm! #Kudüs'te Rükû! #Kabe'de Secde!
İNŞAALLAH...
#BugünAyasofyaYarınKudüs

Çizgi: Mojmir Mihatov - Hrvatsistan

Çizgi: Anas El Lakkis - Lübnan

#Kudüs

/mirasimiz

Siz de sosyal medyada yaptığınız
Kudüs ve Mescid-i Aksa konulu
paylaşımlarınızda bizi etiketleyebilir
veya paylaşımlarınızı mail
yoluyla bize gönderebilirsiniz.
sosyalmedya@mirasimiz.org.tr

							Cezayir'de İrmak/ Helak olmak		Defa/ Kalın bağırsağın son bölümünü yıkama		Mescid-i Aksa'da mescit
							Emir subayı	Borç olarak alınan veya verilen şey/ Belçika'da bir şehir			
Aksırma (Osmanlıca)/ Mescid-i Aksa'da kapı		Taşınmayan mallar/ İzafiyet teorisi bulan kişi		Duadan sonra söylenir		Almak işi	Kısaca Türk Malı/ Bir cetvel türü			Silinebilen Bellek	
				Mescid-i Aksa'da bir kapı							
Mescid-i Aksa'da kapı/ Övme								Eski Dilde Ekmek/ Arslan Eniği			
				Nanometre kısaca/ Amele			Eşya		Hekto- metre kısaca		Avusturya plakası
Kehle	Kayak/ Sultan(..) kuyusu Mescid-i Aksa'da kuyu				Şişlik/ Altın simgesi					Büyük erkek kardeş	
			Sporcuların arasında yaşasın söylenen bir söz			Logo, ongun/ Güreşte bir oyun					Resimdeki Kudüs Eski Müftüsü ve Alimler Birliği Üyesi. Şeyh (..) Sabri
Kudüs'e hakim olmuş bir devlet/ Duacı									Bizmut simgesi/ Gözleri görmeyen		
			Bebek ağlama sesi		Bir renk		İstekli, hevesli/ Uyku				
Selenyum simgesi	Nikel simgesi/ Güven			Eski Türk evlerinde erkek misafirleri karşılamaya mahsus yer/ Sahna				Geri çevirme		İşaret	
		National Futures Association kısaca/ Genişlik				Araplarla ilgili/ Yapılamaz					
Kudüs'te yıkılan tarihi mahalle/ Mescid-i Aksa'da kapı									Yetenek		
							Kanaviçe				

BİR AYET

"Rahmetinin önünde rüzgarları bir müjde olarak gönderen O'dur. Bunlar ağırca bulutları kaldırıp yüklendiğinde, onları (kuraklıktan) ölmüş bir şehre sürükleyiveririz ve bununla oraya su indiririz de böylelikle bütün ürünlerden çıkarırız. İşte Biz, ölüleri de böyle diriltip-çıkarırız.

Ki ibret alasınız." (Araf/57)

BİR HADİS

"Muhakkak ki öfke şeytandan yaratıldı. Şeytan da ateşten yaratıldı. Muhakkak ateş su ile söndürülür. Biriniz öfkelenildiğinde abdest alsın."

(Ahmed İbn Hanbel, IV, 220)

KUDÜS'E FİDAN AKSA'YA KANDİL OL

BİR ZEYTİN
AĞACI FİDANI

80₺

MİRASIMIZ

0212 524 01 01

Online Bağış:

mirasimiz.org.tr